

Arh. 27
A 171

ANUARUL XXXV

AL

GIMNASIULUI MARE PUBLIC ROMÂN

DE RELIGIUNEA GRECO-ORIENTALĂ

DIN

BRĂȘOV,

AL ȘCOLEI REALE ȘI AL ȘCOLELOR CENTRALE
PRIMARE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PE AL 49-LEA AN ȘCOLAR

1898—99.

PUBLICAT DE

VIRGIL ONIȚIU

DIRECTORUL ȘCOLELOR MEDII

BRĂȘOV,

TIPOGRAFIA CIURCU & COMP.

MAIU, 1899

ANUARUL XXXV

AL

GIMNASIULUI MARE PUBLIC ROMÂN

DE RELIGIUNEA GRECO-ORIENTALĂ

DIN

BRĂȘOV,

AL ȘCOLEI REALE ȘI AL ȘCOLELOR CENTRALE
PRIMARE

PE AL 49-LEA AN ȘCOLAR

1898—99.

PUBLICAT DE

VIRGIL ONIȚIU
DIRECTORUL ȘCOLELOR MEDII.

BRĂȘOV,
TIPOGRAFIA CIURCU & COMP.

1899.

ȘCOLELE MEDI ȘI SUPERIORE GR. OR. ROMÂNE DIN BRAȘOV.

I.

CONFERENCELE PEDAGOGICE

ALE

CORPULUI PROFESORAL.

BCU Cluj CC-BY-SA Cluj University Library Cluj
SERIA II.

II.

ANUL ȘCOLAR

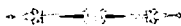
1898—99.

PUBLICATE CU UN ADAUS ȘI 1 PORTRET

DE

VIRGIL ONIȚIU

DIRECTORUL ȘCOLELOR MEDI.

I.

DESPRE JOCURILE DE BĂIEȚI.

De *Petru Roșca*, profesor.

Scopul școlii este educațiunea; ea n'are să provadă pe școlari numai cu o sumă ore-care de cunoștințe, ci trebuie să influențeze și asupra voinei lor dându-i o direcțiune spre tot ce e bun, înalt și nobil, căci numai atunci au cunoștințele noastre o adevărată valoare când ele se bazează pe un caracter moral. Prin însăși natura ființei omenesci însă ni se impune datoria ca educațiunea să o estindem și asupra trupului;*) spiritul și trupul formează un întreg, care nu se poate separa de-olaltă; slăbiciunea și scăderile trupului influențează neconținut asupra vieții noastre spirituale, ba uneori o paralizează chiar cu desăvârșire; e deci o datorie indispensabilă a școlii a se îngriji și de dezvoltarea fizicului.

Acosta se face prin exerciții regulate ale trupului, prin gimnastică. Ținta spre care tindem prin gimnastică, va fi ca prin deprinderi regulate, întocmite după un plan bine chibzuit și amăsurat etății școlarilor să întărim pe de-o parte sănătatea trupului și să-i înmulțim puterea și agilitatea, ér pe de altă parte să dezvoltăm cultura morală a școlarilor, să consolidăm dominațiunea spiritului asupra trupului și să dezvoltăm conștiința de supunere a individului față cu totalitatea din care face parte și mai cu seamă să-i dezvoltăm curagiul, perseveranța în muncă și istețimea.

Din Ți ce merge să înmulțesc plângerile medicilor asupra scăderilor și morburilor, cari pe de-o parte provin din o prea mare încordare a spiritului, ér pe de altă parte din lipsa unei mișcări corespunzătoare a trupului.

Cel mai simplu și mai sigur mijloc pentru evitarea și delăturarea acestor scăderi este *dezvoltarea rațională a puterilor noastre trupesci*, pre-

*) H. Schiller în manualul său de pedagogie Țice: a educa înseamnă să promovăm în mod știut și intenționat trupul și sufletul în dezvoltarea lor normală.

cum se face prin gimnastică. Cumcă gimnastica, care ține cont de dezvoltarea spirituală și trupescă, este chiamată și este în mod deosebit potrivită a întări, consolida și conserva puterea și sănătatea trupului, ne învață atât anatomia și fiziologia cât și experiența și observările făcute. Tóte mișcările trupului le mijlocesce sistemul muscular; energia mișcărilor însă depinde dela facultatea mușchilor, de-a se contrage și întinde cu iuțelă. Facultatea acesta însă prin deprindere se dezvoltă tot mai mult; dacă un mușchlă se contrage puternic și des el va fi mai bine nutrit și până la o etate anumită se dezvoltă atât în dimensiuni, cât și în putere. O dezvoltare puternică a musculaturii înrăuțează însă în mod însemnat și asupra dezvoltării scheletului; anatomii dacă se uită la un os sunt în stare să ne spună, de au fost mușchi puternici s'eu slabi alipiți de el.

O dezvoltare dréptă a columnii vertebrale și boltirea coșului peptului prin o activitate potrivită a mușchilor se propagă în mod însemnat. Orice lucrare a mușchilor este mai departe strict legată de cele mai însemnate funcțiuni ale organismului omenesc: de circulația sângelui, de respirațiune și de circulațiunea materiei. Contragerea mușchilor, cari pentru întreținerea lor au lipsă de o mare cantitate de sânge, condiționează o circulație mai vióie a sângelui, ér această circulație are de urmăre, că materiile trebuincioase pentru nutrirea organismului se primesc, ér cele netrebuincioase se resping mai spontan. Astfel devine sângele mai bun, mai puternic și mai sănătos și este în stare a înrăuți în mod mai binefăcător asupra întregului organism.

Fisiologii știu că o musculatură, care prin gimnastică este bine dezvoltată, e o condiție neapărată în organismul omenesc pentru a produce un sânge bun și sănătos. La gimnastică inima încă se află într-o activitate potențată; tot așa și organele respirării și ale mistuirii, cari provéd sângele cu acele materii cari pentru nutrirea și susținerea trupului sunt absolut necesare. Dar tóte aceste înrăuiri ale gimnasticeii în ultima analiză își primesc impulsul lor prin o putere deosebită, care provine dela creier. Orice mișcare voluntară a mușchilor este urmarea unui impuls, care își are originea în creier și prin nervii motorici se transmite asupra mușchilor; cu cât munca ce mușchii au să s'evărsescă este mai mare, cu atât trebuie să fie și acel impuls mai puternic, — decă activitatea mușchilor își are ultima cauză în activitatea sistemului nervos.

Orice deprindere corporală este o deprindere și a sistemului nervos, este afirmarea voinței prin nervii motorici. Crescând puterea nervilor motorici, ei echilibrează sistemul nervos sensibil, și astfel se nasce o înrăuire binetăcătoare asupra întregului sistem nervos.

“ Natura a creat pe om pentru libertate, adevărat pentru a fi neîntănat în lucrările sale, spre scopul acesta el însă are neapărată trebuință de stăpânire de sine. Fiecare are să realizeze această libertate la sine însuși, făcând din trupul său un organ supus al voinței sale, care să devină un servitor și purtător al spiritului ce domnește în el. Numai prin o deprindere omilaterală a trupului în serviciul spiritului, cum ea se condiționează prin gimnastică, devine omul *stăpân pe trupul său*, care îi va face servicii cu atât mai bune și fidele, cu cât el a ajuns la o dezvoltare mai completă a puterilor sale și cu cât el depinde mai puțin de influențe externe. Gimnastica n'are asupra vieții noastre spirituale numai o influență mijlocită, ci chiar și *influență nemijlocită*. La exercițiile gimnastice este indispensabilă o atențiune încordată, o apăsare corectă a picioarelor, a greutatea, a spațiului, stăpânirea membrilor trupului. Dacă gimnastica contribuie deci la agerirea puterii de judecată, dacă înainte de toate întărește și produce curajul, energie resolută și prezență de spirit, atunci asta este o influență directă asupra vieții noastre sufletești, asupra formării caracterului. Caracterul presupune o putere mare a voinței, care numai prin o deprindere continuă se poate dobândi, — pentru care gimnastica ne oferă o școală eminentă.

• Să vedem acum *care sunt mijloacele*, prin care gimnastica ajunge la scopurile indicate. Gimnastica consistă din următoarele 4 grupe de deprinderi: 1. Exerciții de ordine, 2. Exerciții libere, 3. Exerciții la aparate și 4. *Jocuri*. Noi ne vom ocupa de astă-dată cu grupa a IV, cu jocurile.

* * *

În fiecare om *este înăscut boldul de-a se juca* și mai puternic este boldul acesta în copilărie și în tinerețe. Astfel fiind este o datorință pedagogică de-a ține cont de acest bold, de-a-l satisface și de-a-l regula. Boldul acesta la om se manifestă în foarte multe chipuri, și astfel firesc și jocurile sunt de foarte multe feluri. A da o definițiune pentru noțiunea jocului este un lucru prea anevoios, cu toate acestea în cele următoare într-o cât mî-e cu putință, voi cerca a o face. Fiecare joc are de basă o anumită activitate spirituală și corporală, la unul prevalează activitatea spirituală, la altul cea corporală, dar în tot cazul jocul se aranjează pentru ca să ne distragem, pentru a petrece timpul în mod plăcut. Se înțelege, că e un lucru de tot individual, de ce fel de jocuri au trebuință singuraticii omenii pentru a se distra. Deosebirea de etate, de sex, de cultură, puterea obiceiurilor și a prejudiciilor sunt tot atâți factori horăritori la alegerea jocurilor; prin urmare jocuri care la unii stîrnesc plăcere și veselie, pe alții pot să-i lase cu desăvîrșire nepăsători, ba chiar să-i disgaște; ceea-ce

pentru unul este joc, pentru altul p $\acute{o$ te fi muncă. Nu fiecare activitate învesilit $\acute{o$ re este joc, ci ea trebuie s $\acute{a}$ fi $\acute{a}$ de natură, ca s $\acute{a}$ producă impresiă simpatică, s $\acute{a}$ verse în inimă balsamul bucuriei și veseliei — atunci numai urmările ei vor fi a distracțiune binetăcăt $\acute{o$ re, o adevărată recreare. Dorința de-a s $\acute{e}$ juca s $\acute{e}$ stîrnesce s $\acute{e$ u din urt $\acute{i}$ s $\acute{e$ u în urma unei activități prea încordate, sunt dar așa dîcînd doi poli contrari, activitate și neactivitate exagerată, care produc un dezechilibru în raportul natural ce există între viața noastră, psihică și cea fizică. Țr starea ac $\acute{e$ sta sufletescă, ca tot ce nu este natural, pretinde o schimbare, o nivelare; unde domnesce o astfel de stare, lipsesce mulțămirea și liniscea sufletescă, car $\acute{i}$ sunt condiții neapărate pentru ca noi s $\acute{a}$ ne simțim bine. Luând t $\acute{o$ te aceste în considerare sub cuvîntul joc vom înțeleg e o *activitate de distracțiune, prin care aducem în echilibru raportul dintre viața fizică și psihică, care în urma unei lipse de muncă s $\acute{e$ u a unui surmenagi $\acute{u}$ de muncă s'a conturbat*. De aci s $\acute{e}$ vede c $\acute{a}$ jocul este o necesitate a vieții noastre normale.

* * *

Să vedem acum care este însemnătatea *jocurilor*?

Împrejurările în car $\acute{i}$ trăim noi astăzi aduc cu sine, c $\acute{a}$ legile statului s $\acute{a}$ constrîngă pe copii a cerceta șc $\acute{o$ la îndată-ce au ajuns v $\acute{e}$ rsta de 6 ani. În șc $\acute{o$ lă au s $\acute{a}$ petrecă șed $\acute{e$ nd liniștiți pe bănci un num $\acute{e$ r anumit de ore pe d $\acute{i}$ adeseori într'un aer nesănătos, stricat, Țr mai t $\acute{a$ rd $\acute{i}$ u ajung $\acute{e$ nd școlariul mai mare șc $\acute{o$ la 'l silesce a s $\acute{e}$ ocupa spiritualicesce și acasă tot mai mult. Lipsa unei mișcări cor $\acute{e$ spond $\acute{e$ t $\acute{o$ re aduce cu sine o circulațiune mai puțin vi $\acute{o$ ie a s $\acute{a}$ ngelui și prin urmare s $\acute{e}$ reduce cuantul de s $\acute{a}$ nge, ceea-ce d $\acute{a}$ nascere la o mulțime de b $\acute{o$ le, cum sunt diferitele afecțiuni nerv $\acute{o$ sc, durere de cap, digestiă slabă, miopiă, strîmbar $\acute{e}$ a column $\acute{e$ i vertebrale ș. a.

Medicul Axel Key a expus rezultatul cercetării sale făcute în șc $\acute{o$ lele din Șvedia în o statistică. Din dătele adunate de d $\acute{e}$ nsul s $\acute{e}$ vede, c $\acute{a}$ dup $\acute{a}$ un an de șc $\acute{o$ lă t $\acute{o$ t al 13-lea, dup $\acute{a}$ 2 ani tot al șaselea p $\acute{a$ nă 'n al ș $\acute{e$ ptelea, dup $\acute{a}$ 3 ani tot al cincelea școlar devine anemic; cumc $\acute{a}$ astfel de indivi $\acute{d$ i cad cu mult mai ușor victimă a celei mai r $\acute{e$ s $\acute{p}$ andite b $\acute{o$ le, a tuberculosei, este lucru natural și recunoscut de autoritățile medicale. Împrejurarea, c $\acute{a}$ aceste scăderi (b $\acute{o$ le) s $\acute{e}$ 'ntîlnesc la școlari, car $\acute{i}$ sunt n $\acute{a}$ s $\acute{c$ uți și tr $\acute{a}$ esc în orașe mari în m $\acute{e}$ sură cu mult mai mare dec $\acute{a}$ t la cei crescuți la sate, ne indică unicul medicament bun și eftin, ce s $\acute{e}$ p $\acute{o$ te folosi de toți, adecă mișcare multă și puternică în aer curat. Șc $\acute{o$ lele noastre n'au alt mijloc pentru a constrînge pe școlari la mișcare suficientă în aer curat,

abstracție făcând dela puținele excursiuni gimnastice, de patinat, — decât jocul.

Să ne reprezentăm odată un joc de pilă (minge) d. exemplu »Lunga.« Câtă variație de mișcări ne oferă! Mai se bate pila, acum se prinde și îndată se aruncă, acuș trebuie jucătorul să se 'ntorcă mai la drépta mai la stânga, sau să se plece, orî alergând în fuga cea mai mare să facă us de toate puterile sale. Se produce prin joc o mișcare puternică, dar nu prea vehementă, carî condiționează o funcționare mai intensivă a plumân timer, cum la respirarea obicînuită nu se 'ntem plă. *Plumân timer* se umplu cu aer curat și próspect în locul aerului închis de odaie de multe-orî infiltrat cu microbî primejdioșî. Asupra diafragmei și a organelor ce se află sub ea, jocul are efectul cel mai binefăcător ce se indevereză deja chiar prin apetitul potențat. Influi nța aerului și a sórelui pe lângă o mișcare corporală puternică asupra circulați une i materiei și a formă rei sângel ui nu se póte înlocui prin nimic.

Influi nța acésta binefăcătoare asupra sánătăt ii se potențeză încă în mod însemnat prin *înuri rirea favorabilă a jocului asupra sistemului nervos*. O iritare nervósă, care are drept urmare obósélă și nepēsare e nota caracteristică a generației de ađi chiar și a celei tinere; leac mai bun în contra ei decât jocul bine ales nu esistă. Puțina încordare și tonul cel vesel ce domnesce la joc nu irită sistemul nervos, precum o fac multe alte distracții, ci din contra împrospetéză nervi i obosiți în mod binefăcător și-i redă tinerimei vioiciunea recerută atât a trupului cât și a spiritului.

Prin cele spuse pună acum, carî s'ar puté întregi încă cu multe, se invederéză în de-ajuns *folósele higienice* ale jocurilor asupra generați un i, care este în desvoltare; cu tóte aceste voi aminti încă și alte folóse, carî fac de dorit întroducerea și lățirea jocurilor în vieța școlară. *Ochiul, urechea și mâna* se eserităéză și se desvóltă prin joc mai mult ca prin orî care alt mijloc de educați une și întreg trupul își căștigă o flecsibilitate atât de prețioasă pentru vieța. În Anglia unde s'au pus și se pune și acum cel mai mare pond pe lățirea jocurilor în liber, școlari i miopî fac mai puțin de un procent, deși referințele de lumină în salele de învățăm ent, tipariul bun la manualele de școlă nu's așa mult considerate ca la noi.

Jocul este mai departe *un mijloc de educați une de primul rang* nu numai pentru trup și diferitele sensuri, ci și *pentru spirit, caracter și suflet*.

Dintre folósele educative ce le are jocul voi i aminti pe scurt următóarele: el favoriséză instantaneitatea decisi un ei, circumspecția în esecutarea acéstei decisi un i, și măresce curagiul și presența de spirit în casuri neprevăđute. Sistemul nervos se dedă a ševérși impulsurile voinței la moment, ér judecata se deprinde a apreția iute și corect adevărata stare

a lucrurilor. Aceste însă sunt însușiri de cea mai mare însemnătate în lupta pentru existență.

Dacă pe de-o parte jocul promovează în mare măsură toate puterile acțiunii libere și a voinței libere, el pe de altă parte dintre toate mijloacele de educațiune, ce ne stau la dispozițiune învață pe elev mai bine a prețui și cunoște *valoarea unei subordinațiuni conscie de scopul ce'l urmăresce și a ascultărei necondiționate de conducătorii aleși ai jocului*. Ascultarea este un lucru greu și multora le-a stricat viața și existența împrejurarea, că în tinerețe n'au învățat să asculte. În joc însă și cel mai încăpăținat și închipuit băiat trebuie să se convingă că o călcare volnică a legilor său o neascultare de dispozițiunile conducătorului au de consecuență cele mai rele urmări pentru întreaga partidă; ér dacă el n'ar voi să recunoască acesta, atunci soții lui de joc de bună samă-l vor convinge și anume nu chiar prin cele mai delicate mijloce. *Educațiunea reciprocă prin joc, dezvoltarea și întărirea sentimentului de corp, de ordine și de disciplină* este o calitate specifică a jocurilor; cele mai înțelepte învățături ușor întră la băieți pe o ureche și ies pe cealaltă, experiențele făcute însă se uită mai greu.

Ades în decursul jocului se întâmplă o schimbare neașteptată a situațiunei, care reclamă un proces repentin de gândire, o hotărâre clară și o acțiune hotărâtă; și fiind-că de multe-ori întreaga reușită a jocului depinde dela o astfel de acțiune instantaneă, e lucru natural, că nu pôte lipsi nici *circumspecția* de lipsă.

Jocul este în mic o luptă continuă. Băiatul își însușește pe locul de joc acele însușiri de caracter, cari sunt de neprețuit în *lupta pentru existență*. Ar puté óre-cine observa că școla n'are să crească pe elevi pentru luptă, pentru răsboi, și că jocul decî ar influența caracterul într'un mod nefavorabil. Riscând o astfel de afirmație se scapă din vedere, că școlariul la joc învață a cunoște un răsboi fără patimi, fără ură, fără sânge; este o luptă numai cu părți bune, fiind-că ea nu tinde a nimici pe nimeni, nici de a asigura avantaje individuale, ci numai avantaje corporative și pur ideale.

În interesul jocului de multe-ori individul trebuie să se rețină, deși pôte ar dori foarte mult să-și arce și să-și dovedească iscusința și dexteritatea sa, trebuie însă să-și supună cul său interesului comun.

Un mare avantaju oferă jocurile educatorului, căci nici când și *nicăiri elevul nu-și arată adevărata sa fire ca la joc*. Pentru educator este de neapărată trebuință să cunoască individualitatea fie-cărui școlar, dacă ține la aceea, ca munca lui să nu fie zadarnică. Într'o clasă, în care se află 40, 50 său chiar 60 elevi, este aproape cu neputință a cunoște

firea fie-căruia numai și numai în timpul prelegerilor; precând în liber, cu ocasiunea jocurilor, acésta este cu mult mai ușor. Cât de deschis este sufletul elevului înaintea educatorului, cum se arată toate însușirile sale individuale atât de clar, toate părțile internului său, fie ele bune, fie ele rele! — Nu numai dispozițiunile (însușirile) sale morale, ci și facultățile lui spirituale ni se arată pe față!

Să nu uităm că la joc școlariul însuși este cu mult mai activ și mai productiv decât la prelegeri și însușiri și dispoziții, cari în școală n'au ocazie a se manifesta, ni se presintă aci de sine, dându-i-se profesorului ocazie a-și forma prin observarea la joc o judecată cu mult mai completă despre talentele școlarilor seî decât în școală. Pentru aceea ar fi de dorit, ca educatorul să frecventeze cât de des locurile de joc, pentru a-și studia elevii seî, cu atât mai mult, că școlarii de regulă sunt profesorului lor foarte mulțămitori, dacă acesta ia parte la jocurile lor fie și numai ca privitor, — ei se revanșează prin o francheță și iubire mai mare. Lucrul principal la educație este iubirea, precum fie-care educător cu timpul se convinge; a-și câștiga iubirea în raportul ce există între profesor și școlar este un lucru foarte greu, trebuie dar să ne folosim de toate mijloacele ce ne stău la dispoziție, pentru ca inima elevilor să ni se deschidă, prin urmare să cercetăm cât de des locurile de joc ale școlarilor.

* * *

Să vedem acum ce e de făcut, ca *jocurile să se introducă în mod sistematic* și să înflorască. E natural, că mai întâi de toate avem trebuință de un loc *acomodat*, care să întrunească toate condițiile, ce trebuie să le aibă un loc de joc bun și potrivit. În privința acésta Anglia a făcut mai mult ca orî-care stat; un director englez s'a exprimat la o ocașune, că dânsul mai ușor își pôte închipui o școală englesă fără sală de prelegere, decât fără de un loc frumos pentru jocuri; deși cuvintele acestea se înțelege au fost rostite în glumă, totuș ele au însemnătate caracteristică, fiind-că acolo se pune cel mai mare pond pe locurile de joc, cari de multe-orî sunt de o frumsețe ideală. Ele de regulă sunt atât de mari, încât chiar și toți școlarii se pot juca acolo de-o dată.

Locuri de joc precum au Englezii de-o-camdată nu vom pute avea; ceea-ce însă pentru noi este de lipsă e un loc în estindere de un hectar care să fie cât de drept și cu iarbă scurtă acoperit, ér împrejur să fie încercuit cu arbori umbroși; locul acesta mare trebuie să fiă împărțit în mai multe părți pentru diferitele jocuri, ceea-ce mai bine se face prin plantare de arbori.

Avem odată locul de joc, ne mai lipsesc încă *unelte de joc*, cari

însă nu sunt scumpe, fiind-că jocurile obicinuie pentru școlari n'au nevoie de unelte costisitoare. La tot casul nu ar fi bine, ca aparatele să se procure din contribuiri făcute de școlari, căci mulți părinți, cari privesc în joc numai o pierdere de timp, n'ar da nici un crucer pentru asta. Ar fi deci de dorit ca *școla însăși să procure și să administreze uneltele de joc*, precum se face și cu aparatele de gimnastică. Odată procurate aparatele de joc, suma ce ar fi de trebuință pentru susținerea, repararea, înnoirea și completarea lor pe an nu ar trece peste fl. 15—20.

• Să nasce acum întrebarea: *când să se aranjeze jocurile și cât să dureze ele?* Vor fi mulți de părere, că este de ajuns dacă se joca aici-colea precum s'a făcut și până acum câte un joc la finea orei de gimnastică. Dela gimnastică se cere însă atât de mult, încât timpul de 2 ore pe săptămână, care-i este rezervat, nu-i nici-decum de ajuns; în Prusia s'au introdus 3 ore de gimnastică pe săptămână și totuș sunt mulți de părere că și atât e prea puțin. *Jocurile n'au să se desvôlte pe contul ôrelor regulate de gimnastică*, ci din contră ele să dea mână de ajutor la promovarea și ridicarea acesteia.

Dacă e, ca înrîurirea igienică a jocului în aer liber să fiă completă, dacă e, ca însușirile educative, pe cari le-am amintit mai sus, să și escercite influința lor binefăcătoare, atunci este neapărat de lipsă, ca *pentru jocuri să se destineze un timp mai îndelungat*. Numai prin o deprindere continuă și după-ce ne-am câștigat o măiestrie ôre-care în diferitele jocuri, se nasce plăcerea de-a le juca regulat.

• Dacă voim ca școla să asigure jocurile și pentru viitor, atunci trebuie să pretindem, *ca o după-amêdă pe săptămână să se reserveze numai și numai pentru joc*.

La școlele noastre Miercurea și Vinerea după amêdă nu se țin prelegeri, deci în timpul acesta s'ar puté elevii obliga a eși afară în liber, pentru a se ocupa cu jocuri corăspundătoare etății lor; lipsindu-ne de-o camdată un loc destul de mare, pe care de-odată s'ar puté juca vr'o patru séu mai multe clase, s'ar puté fixa pentru fie-care clasă o după amêdă de joc, căci dela 3 ore încolo nu mai sunt prelegeri.

Timpul destinat pentru joc să nu fie prea scurt; esperiențele făcute ne-au învățat, că în medie 2 ore sunt tocmai de ajuns. Ocupațiunea privată a școlarilor nu se altereză prin joc, fiindcă jocurile sunt pentru școlari o adevărată recreare. Ar fi de dorit ca *participarea* la aceste 2 ore de joc să fie obligată pentru toți școlarii. Un regulament de școlă din Anglia dice »Fiecare școlar trebuie să ia parte la jocuri; băieți cam de aceeași etate joca împreună; numai acei școlari se scutesc de participarea la jocuri, căroră li s'a oprit acêsta prin medicul institutului.

Jocurile se arangiază de prefect*) și fiindcă totdeauna sunt de față și profesori, ușor se poate pune stavilă la ori-ce exces de zel său unei atitudinii dure și necioplite“. În Germania s'a experiat, că a constringe pe elevi în mod rațional la participare nu strică nimic. Până la anul 1895 a fost jocul obligatoric introdus la 139 de școle medii, și experiențele făcute la aceste institute au fost pe deplin mulțămitoare. »Eu însumi«¹ dice profesorul H. Raydt, „am avut dese-ori ocasiune a observa cum școlari, cari numai presiunii cedând se apropiau fără nici o voiă de locul de joc, deveniau în decursul jocului vioi și voioși, ér mai târziu se prezentau bucuroși la joc.« Klumpp dice »că o tinerime morosă și obstinată prin introducerea jocului obligatoric în scurt timp s'a schimbat cu desăvârșire în favorul ei.« Dacă școla recunoște nu numai efectele bune igienice ale jocului, ci și cele educative, atunci ea trebuie să se îngrijescă, ca toți școlarii să se facă părtași de ele. Dacă jocurile nu sunt obligate, atunci chiar acei școlari, cari au mai mare trebuință de ele, nu iau parte.

Sunt jocuri mai mari, la cari se recere un număr anumit de participanți; în cas că jocul nu este obligatoric, ađi va lipsi unul, mâne doi său mai mulți și astfel jocul nu se va pute exercita regulat, ceea-ce de bună samă disgustă și pe acei elevi, care cu cea mai mare bucurie și plăcere s'au apucat de el, și îi face ca în fine să'l neglige și ei, și să nu se mai presente la locul de joc. Mai este a se lua în considerare încă și împrejurarea, că dacă jocul nu-e obligat, de bună samă se va afla un număr orecare de școlari, cari vor spune acasă, că ei merg să participe la jocuri, de fapt însă ei vor merge prin alte locuri petrecând timpul în mod neiertat, scuzându-se când se vor întorce târziu acasă cu minciuna, că jocul de astădată a fost atât de interesant, încât nu s'au putut despărți mai curând de el.

Pentru înflorirea jocurilor e de cea mai mare însemnătate, ca ele să se aranjeze *sub supraveghierea și conducerea unui profesor*; o stare ideală ar fi, dacă acest profesor ar fi profesorul de clasă. La clasele inferioare este o astfel de conducere absolut necesară. Să punem cazul, că avem într'o clasă 50 de școlari; — atunci va fi un lucru foarte greu ca ei să se hotărăscă pentru un joc anumit; unii vor dori să jöce un joc, alții altul și astfel se va pierde cu discușiuni și certuri o mulțime de timp fără nici un folos. În decursul jocului încă se nasc ușor diferențe de păreri și certuri și dacă nu este un om cu autoritatea de lipsă de față, care să împace spiritele agitate, în multe casuri școlarii s' n depărtéză certați și astfel jocul se strică. Profesorii, cari supravegheiază jocurile, nu trebuie să

*) Prefecții sunt școlari mai mari, cari în Anglia se întrebuințéză mult la susținerea disciplinei școlare.

să fi specializat anume în această direcțiune, să recere numai ca profesorul conducător să aibă o inimă caldă pentru educația morală a școlarilor, cari sunt lui încredințați, și astfel de profesori știu că avem în sinul corpului nostru profesoral în de-ajuns. Puținele reguli, cari sunt de lipsă pentru aranjarea jocurilor ușor și le poate însuși fiecare profesor. De dorit ar fi însă, ca din când în când să se esmită câte un profesor mai tiner din partea fondului »Coresi« pentru a lua parte la cursurile de joc ce se țin vara în Budapesta.

Să nasce acum întrebarea *să participe în mod activ profesorul conducător la joc sau nu?* — Dacă profesorul este încă tiner și sănătos, posedă puterea și agilitatea de lipsă și vioiciunea și elasticitatea tinereții, cari și în joc să-i asigure o superioritate asupra școlarilor, atunci el de bună voie va lua cu acea vioiciune parte la joc, care îi asigură alipirea și iubirea elevilor. Un profesor mai înaintat în etate, de o constituție mai debilă, căruia îi lipsește și agilitatea și dexteritatea recerută, la nici un cas să nu participe la joc. În genere nu este dat fiecărui profesor să facă trecere dela educatorul, care învață, admoniează și în cas de lipsă chiar și pedepsește pe elevi, la soțul lor de joc nepreocupat, ceea-ce este neapărat de lipsă, dacă e, ca participarea profesorului la joc să nu-și pîrdă totă însemnătatea ei. Pentru aceea pretensiunea, ca profesorul să ia parte la joc, nu poate fi generală, ea depinde totdeauna dela individualitatea respectivului profesor.

• Dacă însă precum am amintit mai sus s'ar introduce jocurile în mod obligator în școală, atunci și supraveghierea lor prin profesori ar trebui să devină obligatorie. Pentru ca acesta să se pîdă face, *profesorii ar trebui pentru orele de inspecție remunerați* ca și pentru oricare alte ore. Chiamarea profesorului este atât de grea, ocupația lui atât de mare încât nu se poate pretinde, ca el să mai ia o sarcină asupra'si. Spesele, cari ar resulta prin remunerarea profesorilor pentru orele de inspecție, cred că n'ar fi prea mari, cu atât mai mult, că la ori-care institut sunt mai mulți, cari nu sunt ocupați cu numărul maximal de ore.

La unele jocuri cum sunt d. c. Alb și negru, Hoții și gendarmii, etc. este irelevant câți școlari participă, sunt însă multe jocuri, la cari numărul participanților este limitat, căci altfel jocul ar fi anuiant. Acesta nu-i iertat să o pîrdă conducătorul nici când din vedere, căci dacă li-se uresce școlarilor, jocul nu mai are nici un rost. Dacă avem să conducem d. c. o clasă de 40—50 școlari, ar fi un lucru cu desăvîrșire greșit, ca la jocuri cum e Lupul și mielul, Borcănelul etc, să-i lăsăm să jöce cu toți împreună, fiindcă singuraticii școlari ar intra prea puțin în acțiune; de-a aștepta timp mai îndelungat să sature și cel mai pacient școlar șiși

pierde totă voia de joc; în cazul acesta vom lăsa să se jöce școlari în 2, 3 séu chiar 4 despărțeminte.

S'ar puté obiecta: cum va fi în stare un singur conducător să supraveghieze 2 séu mai multe grupe? Să nu uităm, că la jocuri totdeauna jucătorii au să se bucure de-o libertate örecare; nimic nu strică voia de-a se juca mai mult, ca continuelle observări și îndrumări pedante din partea conducătorului. Conducătorul n'are să și facă la tóte câte le vede și aude în decursul jocului observările sale; dacă observă, că unii dintre școlari se pórtă prost, se folosesc de cuvinte triviale séu înjură, atunci numai decât trebuie să-i îndrume la ordine. Dese-ori obvin diferențe de păreri, din cari se nasc și certuri; conducătorul însă n'are să se amestece până nu observă, că certa fără intervenirea lui nu se mai sfêșesece, atunci să lămuréscă pe cei ce n'au drept și să mulcoméscă spiritele agitate. Dacă un școlariu în focul jocului este prea tare lovit, conducătorul să nu facă cercetare, ca să afle pe cel vinovat, căci așa ceva se întéplă la ori-ce joc fără de cea mai mică intenție rea. De multeori în decursul jocului băeții strigă și fac larmă de bucurie; și asta să se trecă cu vederea, căci jocurile de mișcare nu se împacă cu o tăcere impusă și cu forme preserise.

Conducătorul să se nisuiéscă într'acolo, ca jocurile, cari s'au jucat prin repețire să devină o proprietate prețioasă a școlarilor; — cu atât se va juca de cătră elevi un joc mai bucuros, cu cât ei au ajuns în el la o perfecțiune örecare. Purcederea cea mai simplă ar fi decî, să se stabiléscă o ordine, conform căreia la un timp anumit să se repeteze jocurile. Dar în contra unei astfel de ordine fórte des se revoltă plăcerea de joc a elevilor, cari voesc ca și dorințele și înclinările lor să se ia la alegerea jocurilor în considerare. E incontestabil, că un joc ales de însiși elevii, se va juca cu mai mare plăcere și bucurie, decât unul impus de voința conducătorului. Totuși prin vorbe frumoșe și prin întrebări dibace conducătorul în cele mai multe casuri va ajunge acolo, ca jocurile dorite de dênsul să se csecute.

La jocurile, cari pretind formarea de două partide, totdeauna elevii *prin alegere neînfluințată* să se separeze; nimic nu indispuce pe jucători mai mult, de cât când le impui soți, despre cari ei a priori sunt convinși, că vor influința în mod nefavorabil asupra mersului jocului. În cazul acesta grupele să fiă alese de 2 jucători, cari vor fi séu cei mai buni séu cei mai slabi, hotărîndu-se prin sörte, cui îi compete dreptul de-a alege dintâi. Un stimul deosebit pentru jucători este, dacă din când în când punem 2 despărțeminte ale aceleiași clase, cari alt-cum se jöcă separat, față în față, ca să și măsore puterile; lăsăm d. e. la Luptă com-

baterei să jöce elevii cei mici în contra celor mari. La o astfel de întrecere se nasc lupte înverşunate, cum nici nu te-ai aştepta; e lucru natural, că o astfel de emulare o să aibă cele mai favorabile urmări pentru jocuri. Normă trebuie să fie la astfel de emulări, că la repetirea aceluiaş joc partidele să-şi schimbe locurile lor; la începutul jocului are să se hotărăscă prin sorte, care loc să'l ocupe fiecare partidă, căci dacă acesta nu se face, avantajile adevărate seu numai închipuie ale locului au deseori de urmare certă şi vrăjbă, ceea-ce numai în folosul jocului nu pöte fi.

Dacă e, ca jocurile să-şi valideze influinţa lor binefăcătoare igienică, atunci nu este de ajuns, ca noi să ne ocupăm cu ele numai în semestrul de vară, ci în întreg decursul anului, dacă acesta ne-o permit referinţele climatice; se înţelege de sine, că jocurile vor trebui să se acomodeze anotimpurilor, şi în anumite timpuri vor trebui să fie înlocuite cu alte mişcări înrudite ale trupului; a juca pe vremea cea mai caldă jocuri, cari recer cele mai vehemente mişcări, ar fi nepotrivit; un astfel de timp se destinază mai bine pentru scăldat şi înot. La noi în Ardeal şi special în Braşov este toamna cel mai potrivit timp pentru jocuri, cari se pot continua până 'n érnă. Dă odată gerul şi îngheaţă apa, atunci vom reserva după-amedile destinate jocului pentru cea mai frumoasă şi sănătoasă petrecere de érnă, pentru patinat, şi unde nu se află un loc potrivit, trebuie căutate căi şi mijloce pentru a'l câştiga şi întocmi. Modalitatea cum s'ar puté întocmi şi la noi un loc de patinat potrivit, am tractat-o la finea acestui studiu. Dacă a cădüt multă zăpadă, uşor se pot procura şcolarilor şi alte plăceri, şi anume se vor face ómení de zăpadă seu se va zidi o fortăreţă, pe care o parte dintre băieţi vor avé să o ia, ér altă parte să o apere. Dacă însă nu ar fi zăpadă, atunci se vor arangia marşuri împreunate cu alergări; se 'ntelege, că profesorul conducător va trebui să fiă cu mare băgare de sémă, ca elevii lui încredinţaţi să nu se răcéscă, mai cu sémă când bat vânturi reci de ost seu de nord.

Pentru a deştepta şi în profesori interesul pentru jocuri ar fi de dorit, ca pentru sala profesorală să se comande jurnale de specialitate în direcţia acesta; aici aşi recomanda jurnalul »Zeitschrift für Turnen und Jugendspiele» (R. Veigländers Verlag Leipzig, 7 Mărci); cestiile, cari se tractéză în jurnalul acesta sunt cu puţine esteptiuni de natură să intereseze nu numai pe profesorul de gimnastică, ci şi pe ceilalţi profesori. A succes odată a stărni şi în corpul profesoral interes pentru jocurile gimnast., nu va trece mult timp şi ele vor fi cu atât mai mult iubite şi usitate de şcolari, ér efectul lor binefăcător în scurt timp se va aréta atât în privinţa fisică, cât şi în privinţa psihică.

În cele următoare mă voiî încerca a descrie unele jocuri, pe cari

le-am aflat mai potrivite pentru elevii școlilor noastre și cari nu pretind recuizite costisitoare.

Lupul și mielul.

Școlarii formază un cerc prindându-se de mâni. În lăuntru cerului ocupă loc mielul, ér afară de cerc lupul. Acesta vré să prindă mielul încercându-se a intra în cerc, ceea-ce ceialalți elevi vor împedeca lăsând brațele jos, ca lupul să nu pótă trece pe sub ele. Dacă însă lupului i-a succes a intra în cerc, pe miel 'l lasă să iasă afară, ér pe lup 'l vor tiné în lăuntru; când lupul a isbutit să prindă mielul, atunci se vor denumi alți doi școlari, cari să înlocuască atât pe lup cât și pe miel și astfel jocul se va continua, până când toți școlarii au figurat séu ca lup séu ca miel.

Doi din urmă înainte.

Jucătorii se vor aședa doi cu doi prindându-se de mână într'un șir unul după altul. Unul dintre băieți se postéză înaintea părechei prime întorcându-i spatele și strigând „doi din urmă înainte“ séu și numai bătând în palmi va da semn ultimei părechi ca să fugă. Atunci ultima păreche se lasă de mâni și fuge unul în dreapta, altul în stânga de-a lungul șirului séu formând un mic cerc și încercă a se împreuna éráș înaintea băiatului ce stă înaintea șirului, ér acesta în momentul când unul séu altul trece pe lângă el caută să'l prindă înainte de ce s'a împreunat cu tovarășul séu. În cas că-i succede, el se aședă cu cel prins ca prima păreche, ér băiatul rămas singur îi va ocupa locul înaintea șirului și va da el acum semnul ca să fugă ultima păreche. Nu i-a succes însă să prindă pe vre-unul din părechea ce fuge, atunci acesta să aședă ca prima păreche, ér el va căuta să prindă pe unul dintre cei cari urmăză a fugi. Totdeuna părechia din urmă are să fugă, ér cel ce are să prindă n'are voic a se uita înderét.

Alergarea în jurul cercului.*)

Jucătorii se înșiră într'un cerc de front încheiat. Un școlar se designéză ca să alerge în jurul cercului. Acesta lovesce ușor pe unul pe umeri și grabnic alérgă în jurul cercului, în vreme ce cel lovit 'l urmăresce în aceeași direcțiune séu póte chiar și în direcțiunea contrară ca să-l dea lovitura înapoi și să-și reocupe locul. Dacă nu-i succede, atunci celălalt îi ocupă locul în cerc și acesta va trebui să alerge în jurul cercului, spre a continua jocul.

*) Din manualul de Gimnastică de Ioan E. Prodan.

O *variantă**) a acestui joc este următoarea. — Școlarii așezați în cerc de front încheiat țin cu toții mâinile la spate. Școlariul ce merge în jurul cercului ține în mână o batistă înnodată la mijloc, pe care pe ascunse fără ca să se oprească o pune unuia din cerc în mână; atunci băiatul, la care se află acum batista, începe a bate pe vecinul său din dreapta cu batista peste spate, ér acesta se va încerca a scăpa de lovituri fugind cu posibilă grăbire în jurul cercului urmărit de băiatul cu batista până când își reocupă locul ce l'a avut mai nainte în cerc. Acum va merge băiatul, care are batista în jurul cercului și o va da altuia și astfel jocul se continuă.

Alb și negru său ziua și noptea.

Jucătorii prin alegere împărțiți în două partide se aședă în două șiruri de front spate la spate la o distanță de 2 său 3 pași unii de alții; unii se numesc albi adecă fiii zilei, ér ceilalți negri adecă fiii nopții. Conducătorul jocului se posteză între șire și aruncă în aer o pētră său țiglă lată care pe o parte este alb ér pe cealaltă negru colorată. Cade partea alb colorată pe pământ atunci conducătorul strigă »alb fuge«, cei negrii se întorc repede și încercă a prinde pe unul său altul dintre cei albi înainte de ce aceștia ajung la ținta înainte fixată într'o distanță potrivită de mare. Cei prinși ies din joc și așa se continuă mai departe până ce toți dintr'una său altă partidă au fost prinși.

Să mai jôcă acest joc și astfel, că cei prinși nu ies din joc, ci drept pedepsă au să ducă pe cel ce l'a prins în spate până la locul de unde au plecat. S'ntelege că în casul acesta nici una dintre partide nu pierde nici, un jucător și jocul se continuă până ce băieții se vor fi săturat de el.

Borcănelul.**)

Jucătorii se aședă câte 2 după olaltă în cerc cu fața spre centrul cercului; fie-care păreche stă la o distanță de 2—3 pași de cealaltă. Din doi jucători, carî nu fac parte din cerc, unul întră în lăuntru cercului, cealalt stă afară de cerc. Cel dintăi se aședă înaintea unei părechî, ér cel care acum a devenit al treilea, trebuie săși părăsescă locul urmărit de cel ce stă afară de cerc, și caută a se aședă și dēnsul întrând iute în cerc înaintea unei părechî, din care acum éráș al treilea trebuie să fugă. Dacă-î succede celui ce are să prindă a lovi pe al treilea pe când acesta stă pe loc său fuge, atunci ei doi schimbă rolurile și cel mai nainte ur-

*) Numită în Brașov »Vulpea roșă«.

**) »Borcănelul« se numește jocul acesta în Brașov; se mai numește într'alte locuri și »ulcica« său »unde-î ai treilea«.

mărit are acum el să urmărească pe al treilea. La acest joc să stăruiescă conducătorul ca al treilea să-și ocupe iute un loc înaintea unei părechii și să nu fugă mult în jurul cercului, căci atunci jocul ar deveni pentru ceilalți jucători plictisitor. — Prin aceea că în continuu se aședă cei fugăriți înaintea părechilor în cerc, el devine tot mai îngust, deci va trebui ca din când în când să se lărgescă éraš mergând toți jucătorii 2, 3 său 4 pași îndărăt. La început se va juca acest joc astfel, că nu se va ierta a fugi în giurul cercului decât numai într'o direcțiune, său la stânga său la dreapta; cel ce are să prindă n'are voie să între 'n cerc, ér'cel urmărit va trebui îndată ce a intrat în cerc să se așede înaintea proximei părechii din dreapta. A da lovitura primită îndată îndărăt nu este iertat. Mai târziu, când jocul acesta se va juca bine de școlari se va ierta a fugi în oricare direcțiune, să între prindătorul și în cerc și cel lovit să dea lovitura primită îndată înapoi.

La cas că nu vor fi mai mult decât 12—14 jucători atunci îi lăsăm să formeze un cerc simplu fără ca să stea câte 2 după olaltă. Acela înaintea căruia se va aședa cel urmărit are să fugă. Regulele înșirate mai sus se vor observa și în cazul acesta.

BCU Cluj General University Library Cluj Hoții și Gardiștii.

La jocul acesta se recere un loc de 50 pași în lungime. La o depărtare de 20 de pași dela un capăt al locului se înfige un băț în pământ, ér pe el se aședă o batistă său alt obiect. Jucătorii sunt împărțiți în 2 partide egale, cari stau față'n față la distanță de 50 pași; cei ce sunt de băț, 20 de pași îndepărtați se numesc hoji, ér cei ce stau la distanță de 30 pași sunt gardiști. La un semn dat de conducătorul jocului fuge din fie-care partidă câte un jucător; hoțul alérgă spre băț, ia batista și se întorce spre locul de unde a plecat, pe când gardistul, care a fugit cu densus de-o-dată se'ncercă a'l prinde înainte de ce el a sosit cu furtul (batista) acasă. Dacă hoțul e prins său chiar numai atins de gardist, atunci el devine prizonier și se aședă la o parte a locului de joc. Batista se aședă din nou pe băț și jocul se continuă fugind acum alți doi. După-ce au fugit fie-care din ambele partide se numără prizonierii și ei se reintorc acasă. Acum își schimbă partidele locul și hoji devin gardiști ér gardiștii hoji și jocul se continuă precum am descris mai sus. Pentru ca jocul să mérgă mai iute se numerotéză jucătorii din fie-care partidă începând cu numărul 1. Când conducătorul jocului va rosti un număr d. e. Nr. 4, atunci atât gardistul cât și hoțul numerotat cu numărul 4 au să fugă.

Lupta combaterii (Barul).

Înainte de ce am cerca cu elevii „lupta combaterii“ este consult a învăța următorul joc pe care-l putem considera ca o pregătire la adevărata lupta combaterii.

Jucătorii se împart în două partide, cari se așează după mărime la o distanță cam de 50 pași față în față. Sôrtea hotăresce, care dintre partide se înceapă jocul. Punem cazul că sôrtea a cădută pe Nr. I. atunci conducătorul din drépta (adecă cel mai mare dintre jucătorii partidei Nr. I.) fuge până la partida Nr. II., a cărei membri cu toții întind mâna dréptă înainte stând gata de fugă. Conducătorul din drépta a partidei Nr. I își va căuta un contrar lui egal în fugă, pe care l va provoca să-l prindă dându-i o lovitură pe mâna dréptă; îndată el se va întorce și va fugi spre casă pe câmp cel provocat l va urmări încercându-se să-l prindă dându-i o lovitură pe spate. În cas că-i succede atunci provocătorul se consideră de prizonier al provocatului și se va așeza la partida Nr. II. după cel care l a prins, ér la cas că nu-i succede provocatului a prinde pe provocător, atunci el se consideră de prizonier și se va așeza la partida Nr. I. după conducătorul din drépta., care l a provocat. Acum va provoca conducătorul partidei Nr. II. și astfel se continuă jocul; odată provacă o partidă, de altă-dată cealaltă. Dacă se va prinde un jucător, care are stând după sine unul său mai mulți prizonieri, atunci aceștia se consideră de eliberați și se întorc acasă și se jocă și ei mai departe. Partida, care a prins pe toți jucătorii partidei contrare, a învins.

Trecem acum la »*Lupta combaterii*« propriu dișă.

Jucătorii împărțiți prin alegere în 2 partide se așază la o distanță de 50—80 de pași în rînduri de front față în față. Locul de joc va ave în lățime cam jumătate din lungime. Laturile de joc se vor însemna prin bețe său prin o dungă vizibilă. În partea din drépta dela fiecare partidă la o distanță de 3 pași mari se va însemna locul destinat pentru prizonieri.

Unul din partida Nr. I, să-l numim A, se va apropia de partida Nr. II, deschidënd jocul cu cuvântul »*eșii*«. Z din partida Nr. II l va urmări căutând să prindă pre A, înainte de ce acesta ajunge acasă; va trebui însă să se păzescă, să nu fie lovit de B, care din partida Nr. I vine lui A într'ajutoriu, căci la Lupta combaterii e regula principală, că numai acela pôte să facă un prizonier, care a eșit mai târziu decât contrariul său din frontul său. Decî jocul se va continua astfel. B va fi fugărit de »V« din partida Nr. II care are dreptul a lovi și pe A și pe B căroră le va veni într'ajutoriu »C« din partida Nr. I. »V« nu are dreptul de a lovi

pe »C«, ci trebuie să se retragă înaintea lui, va căuta însă să seducă pe »C« a se apropia cât se poate de partida Nr. II.

Dacă unul mai târziu eșit din partida Nr. II. ajunge pe C, atunci îi va da o lovitură ușoră pe spate și va opri jocul prin cuvântul »sta!«, devenind C astfel prizonier al partidei Nr. II; după-ce s'a oprit jocul, încetă ori-ce acțiune până ce prizonierul își va ocupa locul înainte destinat pentru prizonieri și ambele partide se întorc la locul lor. După ce s'a așezat prizonierul, cel care l-a prins va redeschide jocul, precum a făcut-o mai înainte A prin cuvântul »eșiți« și jocul se va continua în modul descris pân se va opri din nou; seî că se va face erăș un prizonier, seî că prizonierul făcut deja de partida Nr. II va fi eliberat. Prizonierul se eliberază, când unuia din partida sa îi succede fără ca să fiă el prins, a'l atinge cu mâna și a striga »sta!«! — 2 seî 3 prizonieri făcuți de o partidă fac o partie. După finirea unei partii jocul se întrerupe până când foștii prizonieri se reîntorc acasă. Dacă se întemplă ca un jucător să se apropie prea mult de partida contrară, el se poate mântui căutând să ajungă granițele acestei partide fără ca să fie lovit; în casul acesta el se reîntorce acasă afară de granițele locului de joc.

Regulele de joc vor fi următoarele:

1. Numai acela are drept să lovască, care a fugit mai târziu dela granița partidei sale; acela care n'a fugit dela graniță, deși a fugit mai târziu, n'are drept să lovască, dacă el însă totuș o face și opresce prin cuvântul *sta!* jocul, atunci drept pedépsă merge el ca prizonier.

2. Acela, care fugind trece granițele laterale ale locului de joc, merge ca prizonier.

3. Cel-ce fără motiv opresce jocul, prin cuvântul »sta!«, merge ca prizonier.

Cercul săltăreț.

Școlarii sunt așezați la o distanță de un pas unul de altul în cerc de front cu fața spre centrul cercului. În mijlocul cercului stă conducătorul jocului, care ține în mână o punguliță ușoră umplută cu năsip seî o pilă legată de o sfără lungă. Conducătorul învârtesc pungulița împrejurul seî și învârtindu-se și el dă drumul sfărei, până când pungulița ajunge la picióarele școlarilor și descrie aprópe de pământ un cerc asemenea aceluia, pe care l' forméză școlarii. Școlarii când ved că pungulița ajunge la dênșî sâr în sus, ca s'o lase să trecă pe sub picióarele lor. Cel care n'a sărit în sus la timp e lovit de punguliță și astfel o opresce în învîrtire; drept pedépsă e scos din joc. Jocul se continuă astfel, până

când jumătate din școlari au fost eliminați din joc, ăi atunci să începe din nou.

Ca să facem saltul mai variat, putem prescrie, ca elevii să sară numai într'un picior, se u ca în decursul saltului să crăcescă se u să încrucișeze picioarele, să îndoiescă picioarele dela genunchi înderăt, ori să facă la fiecare salt o întărcere de un pătrar se u jumătate la drepta se u la stânga.

Lupta într'un picior.

Tot câte doi școlari se pun ca contrari față 'n față la o distanță cam de 3 pași ținând brațele încrucișate pe piept și stând numai pe un picior. La comanda instructorului școlarii sărind într'un picior se apropie unii de alții, căutând fiecare ca prin isbire să silască pe contrariul se u a pune piciorul cel ridicat pe pământ; acela care mai întâi a atins cu ambele picioare pământul a pierdut. Isbirea se face numai cu brațele încrucișate pe piept și are să fiă îndreptată asupra brațelor contrariului și nici când asupra grumazului se u capului. Piciorul, pe care s'a început lupta, nu e permis a se schimba în decursul luptei. Părechile contrare se formază se u prin alegere se u prin sörte. Dacă voim să remănă numai unul ca învingător, atunci după fiecare luptă lăsăm pe cel învins să se retragă, ăi învingătorii să lupte din nou ei între ei, până ce în fine se alege numai unul ca învingător.

Întrecerea într'un picior.

Mai mulți școlari stau în rînd de front fiecare într'un picior, se u pe piciorul stâng se u pe cel drept, precum va dispune conducătorul mai nainte. La semnul dat de conducător cu toții alergă sărind într'un picior spre ținta aședată înaintea lor la o distanță de 30—40 pași se u și mai mult. Care a ajuns mai întâi la țintă, fără ca să fi atins pământul și cu celalalt picior, a învins.

Épa la gard.

Răzēmăm un scaun de un zid se u de un stălp și punem pe un elev să se așede pe el. Elevii se împart în 2 grupe; o grupă cai și alta călăreții. Dacă avem mai mulți școlari îi vom împărți în 4, se u 6 grupe, mai mulți de 8 școlari să nu fiă într'o grupă. Se înțelege că dacă avem mai multe grupe, vor fi de lipsă și mai multe scaune. Câte o grupă jăcă în contra celei-lalte. Prin sörte se decide, care din grupe să fie mai întâi cal. Cel dintăi cal se razimă cu capul și cu brațele pe genunchiul celui de pe scaun, care încă face parte din cal; al doilea sprijinesce capul

și brațele pe extremitatea spatelui celui dintâiu și așa să așadă cu toți. Cu toți trebuie să țină capul mai într-o parte și cât se poate de jos, - ca să nu fiă loviți. La o distanță de vr'o câțiva pași de cai stau călăreții unul după altul. La comanda *încălecați* a conducătorului cel dintâiu se repede și încalecă cât mai de aproape de băiatul care este aședat pe scaun; primul călăreț îi urmărește al doilea, al treilea etc. Dacă caii n'au ținut bine călăreții și s'a rupt lanțul format de ei, seî unul dintre cai cade la pământ sub povara călăreților, atunci nu se schimbă rolurile. Numai atunci se schimbă rolurile, când un călăreț după ce a încălecat cade jos și atinge pământul seî când călăreții n'au cu toți loc pe cai.

JOCURI CU PILA (MINGEA).

Domino seî ABC.

Școlarii se așadă în mijlocul curții într'un cerc de front; unul dintre ei, la care se află pila, o aruncă drept în sus chiemând pe nume pe unul dintre jucători, care are să o prindă. Dacă a prins acesta pila, va chiea pe altul și așa mai departe, până când unuia dintre cei chieați nu-i succede a prinde pila; el atunci se va pleca și va ridica iute pila încercându-se a lovi pe unul dintre jucători, cari în momentul ce observă, că pila cade la pământ fugind se îndepărtează cât mai mult de cerc; dacă lovesce pe vr'unul dintre jucători, atunci cel lovit ridică pila și dă după altul și așa mai departe, până când unul dintre cei loviți aruncă după vr'unul fără ca să'l lovească. Celui care n'a lovit i-se numără o greșelă (o pită) și el ridicând pila fuge iute spre mijlocul curții și aruncând pila drept în sus, chiea el acum pe un jucătoriu ca să prindă. Jocul se continuă astfel până când cu toți afară de unul a ajuns la numărul greșelilor statorit înainte de începerea jocului.

În cas că se află în curte un părete mai înalt jocul acesta se poate juca și astfel, că pila nu se aruncă drept în sus, ci de părete, având a se prinde înainte de ce atinge pământul.

Drepti*).

Elevii stau în cerc ținându-se de mână împrejurul unui cerc mic tras pe pământ.

Elevul, care începe jocul, se așadă în mijlocul cercului intern, aruncă o pilă (minge) în sus și în același timp bate în palme, după care, fără a eși din cercul cel mic și fără a lăsa mingea (pila) să cadă jos, caută s'o

*) Reprodus din manualul de gimnastică de Mihail I. Ionescu.

prindă. În acest timp elevii desfac cercul și fug în toate părțile. Dar imediat ce elevul a prins mingea, strigă: *Drept!* și la această comandă toți trebuie să se oprescă pe locul unde se află și să stea nemișcați. Atunci elevul cu mingea ochesce un elev și aruncă mingea, ca să-l lovească; dacă îl nimeresce, cel lovit ia mingea de jos și pe când ceilalți fug din nou strigă la rîndul său: *Drept!*, la care toți se opresc pe loc, ca mai înainte și cel lovit încercă la rîndul său să lovească pe un altul. Și tot astfel înainte.

Când mingea aruncată lovesce, dar ese din limitele determinate jocului, cel lovit o ia, după ce a strigat mai întâiu *Drept!*. Dacă vre-unul nu lovesce, jocul se începe din nou schimbându-se pe rînd elevii, cari aruncă mingea.

Pila călare seî Caii și călăreții.*)

Elevii se aleg părechii orî-câți vor fi. Părechile de elevi să fiă astfel formate, încât ambii din o grupă să fiă cam egali în forță și mărime, ca să se pótă ține unul pe altul. Dupăce s'a tras la sorți, cari dintre elevi să fiă dintăiu cai, ei se așază în două cercuri de front, astfel ca să stea caii înainte, ér la un pas după ei călăreții. Părechile vor sta 3—4 pași îndepărtate de olaltă. Când conducătorul comandă *Încălecați*, cei dela spate încălecă pe cei dinaintea lor, astfel încât caii îi apucă cu mânilor de pe sub genunchi trăgându-le puțin picioarele înainte. Elevul călăreț, la care se află pila o aruncă unui alt călăreț chemându-l pe nume, ér acesta altuia și așa mai departe, până când unul dintre călăreți scapă pila. Atunci îndată descalecă toți călăreții și fugind se 'n depărtéză de cerc; unul dintre cai ridică iute pila și fără ca să iasă din cerc se'ncercă a lovi pe unul dintre călăreți. Dacă călărețul a fost lovit, atunci elevii 'și schimbă rolurile, adecă caii devin călăreți, ér călăreții cai. În casul că călărețul n'a fost lovit, atunci rolurile nu se schimbă și jocul se continuă ca mai înainte.

Î n f o c.

Elevii forméză un cerc de front cu fața spre centrul cercului. Unul dintre elevi, care se anunță de bună voie se postéză la mijlocul cercului. Elevul, la care se află pila, o aruncă unui altuia chemându-l pe nume și acesta éráș altuia și astfel mai departe. Elevul care a prins pila are voie a se'ncerca a lovi pe cel dela mijlocul centrului cu ea, fără ca el să între

*) În Jucării și Jocuri de copii, adunate de P. Ispirescu acest joc se află sub numele „De-a craia încălecată” seî „De-a épa călare.”

în cerc; dacă nu l'a lovit atunci intră el în cerc, ér celalalt îi ocupă locul în jurul cercului; când însă cel ce se află în cerc este lovit și pila nu a ieșit din cerc, atunci el o ridică cu grabă și fără ca să iasă din cerc va ochi pe unul din jurul cercului și se va încerca a'l nimeri, care în cas că este lovit, va intra el în cerc, ér în cas contrar rămâne cel vechi în cerc și jocul se începe din nou. Să n'țelege dela sine, că elevii ce stau afară de cerc îndată ce vor vedé că elevul din cerc este lovit și are dreptul de-a arunca după ei, alergând se vor îndepărta cât mai departe de cerc.

L u n g a.

La acest joc avem trebuință de un loc mare și liber; el trebuie să fiă cel puțin de 60—80 de pași de lung și de 40—50 de pași de lat. Unelele necesare sunt o pilă făcută de piele și umplută cu lână séu pěr de vacă, și un băț tare, cu care se bate pila, cam de 1 metru în lungime.

Numărul cel mai potrivit al jucătorilor la acest joc e cam de 20—24. La un capăt al locului de joc se însamnă locul, de unde se bate pila și la stânga lui la o depărtare de 3 pași locul, de unde au să fugă elevii (cărî au bătut deja pila) până la alt loc, să'l numim locul de scăpare, îndepărtat de cest din urmă cam la 60 de pași. Elevii prin alegere se mpart în două partide și prin sörte se hotăresce, cărî dintre ele să între în lăuntru séu să bată pila și care să stea afară ca să prindă pila. Elevii, cărî stau afară, se împrăstie peste întreg locul și designază din mijlocul lor pe unul, (care este mai dibaciú atât în aruncarea cu pila, cât și în prinderea ei) pentru ca să dea pila la băț celor ce o bat din lăuntru; să'l numim pe acesta A. — Jocul urmăză astfel.

Unul dintre elevi ia bățul și se încercă a bate cu el pila ce i-sé dá din partea lui A. Îndată după ce a bătut, pune bățul jos și se duce la locul, de unde are să fugă, așteptând acolo ocazie bună ca să fugă până la locul de scăpare și de-acolo îndărét. După primul băiat bate al doilea, al treilea și așa mai departe. Când vr'unul va bate pila mai departe, atunci elevii, cărî au bătut deja pila, fug iute până la locul de scăpare și de-acolo înapoi (dacă mai e timp) păzindu-sé să nu fie loviți cu pila de vr'unul din partida, care se află afară; în cas că n'au timp să fugă dela locul de scăpare îndărét, atunci așteptă acolo o ocazie potrivită. Băieții, cărî sau re'ntors de la locul de scăpare, se nșiră ca ultimii după cei cărî n'au bătut încă pila și la rindul lor au dreptul de-a bate pila din nou. În cas că pila bătută se prinde de vr'un elev din partida ce stă afară, séu că un elev, care fuge spre locul de scăpare (séu de acolo îndărét)

este lovit cu pila de un elev din partida contrară înainte de a fi ajuns la locul de scăpare său la locul de unde are să fugă, atunci partidele 'și schimbă locurile, cei din afară intră în lăuntru și bat acum ei pila, ér cei din lăuntru ies afară avënd ei să prindă pila.

Bibliografie.

Dr. Moritz Kloss: Katechismus der Turnkunst.

August Ravenstein: Volksturnbuch.

Julius Unberath: Der Turnunterricht an unseren Mittelschulen.

M. Zettler: Die Bewegungsspiele.

H. Raydt: Das Bewegungsspiel eine dauernde Schuleinrichtung.

Lion Wortmann: Bewegungsspiele.

Karl Schröter: Turnspiele.

P. Ispirescu: Jucări și jocuri de copii.

Mihail I. Ionescu: Manual de gimnastică.

Ioan E. Prodan: Manual de gimnastică.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II.

CHESTIUNEA LOCULUI DE PATINAT PENTRU ȘCOLARI.

De *Petru Roșca* profesor.

În timp de érnă, pre când avem atât de puțină ocasiune a ne mișca prin aer liber și suntem avisați a petrece cea mai mare parte a timpului în odaie, cea mai plăcută și totodată cea mai sănătoasă distracție fără îndoieală este patinatul. Este o datorință a fiecărui institut, ca să se îngrijescă de-a pune elevilor sei un loc de patinat la dispoziție. De dorit ar fi, ca dela elevi să nu se pretindă nici o recompensare pentru folosirea locului de patinat, ér dacă acesta nu se va puté face, atunci să se incasseze o taxă cât se póte de mică, dacă voim să se împărtășescă cea mai mare parte a elevilor de acéstă plăcere.

Pecând mă aflam în *Budapesta*, am fost însărcinat din partea Onoratului corp profesoral de-a ștudia și modul cum se prefac la institutele din capitală curțile de gimnastică érna în locuri de patinat. Împrejurările din capitală aduc cu sine, că pentru scumpetea locului prea puține institute au locuri destul de mari pentru joc, ér acestea încă în cele mai puține casuri se pot preface în locuri de patinat, fără ca să se răpescă elevilor unicul loc potrivit de recreare între ore. Unele institute nici n'au sale și locuri potrivite pentru gimnastică și elevii trebuie să mérgă nu arare-ori distanțe considerabile pentru a ajunge la sala de gimnastică. Totuș am aflat unele institute, cari au locurile lor proprii de patinat.

La *reuniunea națională de gimnastică**) se află o curte de gimnastică,

*) Nemzeti tornaegylet.

care erna să prefacă în loc de patinat; ea are cam 18 pași în lățime și 80 de pași în lungime. Ghiața se produce așa, că pământul înghețat se stropesce foarte des, până când se formază o pătură de ghiață destul de grosă. Pe locul acesta pot patina elevii dela toate institutele, dacă plătesc o taxă, care pentru împrejurările noastre însă ar fi exorbitantă. Dl. director G. Maurer îngrijesce de susținerea gheței purtând totodată și supraveghierea; natural că eventualul venit curat e al Domniei Sale.

La *gimnasiul de stat din cercul VII. Str. Barcsay* se află o curte frumoasă, care erna să prefacă în loc de patinat; el este cam de 576 m^2 . Spesele împreunate cu îngrijirea și susținerea acestui loc sunt cam fl. 200 pe erna, din care sumă fl. 160 se dau servitorului acestui institut, care are să îngrijescă și să curețe locul, ăr restul de fl. 40 e destinat pentru alte trebuințe mai mici. Elevii cari patineză aci numai în orele de gimnastică, când profesorul de gimnastică îi conduce, plătesc pe saison 25 cr. ăr dacă voiesc să patineze și după ameda, atunci plătesc fl. 2. Pentru elevii dela alte institute taxa e de fl. 3. Amintesc încă, că școla pentru apa folosită nu plătesce nimic.

La *gimnasiul regesc catolic al universității din Buda* (Str. Ilona) locul de joc, care are peste 1000 m^2 , se prefacă erna în loc de patinat. Cu îngrijirea gheței este încredințat grădinarul institutului; pentru munca sa primesce la anul noii o remunerațiune de fl. 20—30. Numai elevii institutului și interniștii (institutul e împreunat cu internat) au voie să folosescă locul de patinat și acesta o fac fără ca să plătescă ceva. Școlarii îndreptățiți a patina aci pot face us de acest drept ori-când în orele lor libere. În loc de gimnastică elevii sunt conduși clasă de clasă la ghiața de profesorul de gimnastică, pot însă participa și elevii altor clase. Paltónele se depun în sala de gimnastică.

Mai sunt unele internate provădute cu locuri de patinat, pentru noi însă aceste nu pot fi de interes.

Sunt însă aci în *Brașov* la școla gimnastică a *gimnasiului Houterus* și la *școla reală superioară de stat* două locuri de patinat; întocmirea lor pentru noi, cari trăim în aceleși împrejurări, trebuie să ne servescă cu îndrumări prețioase, dacă nu voim să facem experimente póte costisitoare.

Locul de patinat dela gimnastica gimnasiului luteran din loc e situat pe un lac, care în timp de vară se secă. Supraveghierea asupra lui o are profesorul de gimnastică. Apa necesară pentru producerea gheței se ia din canal și nu costă nimic. Elevii școlelor luterane plătesc pe saison 50 cr., elevii dela alte școle fl. 1.50. Aici pot însă să își cumpere

bilete de permanență și omenî mari cu fl. 1'50. Garderoba este întocmită într-o căscioră de scânduri, pentru folosirea căreia se plătesc separat 50 cr. Trei părți din venitul curat e al profesorului de gimnastică, ér o parte a școlei.

La școla reală de stat locul de vară al gimnasticeî se preface érna în loc de patinat; el are o mărime de circa 800 m². Supraveghierea asupra lui o are și aci profesorul de gimnastică. Ghița se produce astfel, că îndată-ce înghiață pământul bine se 'ncepe a se stropi cu apă și acésta pe timp rece se repetéază până ce ghița ajunge să fiă destul de grosă. Spesele împreunate cu susținerea acestui loc sunt următoarele: Îngrijitorului gheței i-se plătesc fl. 15 pe lună; apa costă pe érnă fl. 16—20; se mai adaogă aci spesele neprevădute cu ocasiunea nin-sorilor, mari.

Elevii de școlă plătesc fl. 1. pe saison, ér familiile profesorilor seú omenî introduși prin profesori fl. 1'50. Elevii au voie să patineze ori-când în órele lor libere. Garderoba este în coridorul încăldît din parterre al școlei reale de stat, ér pe timp când nu sunt óre în sala de gimnastică, se depun hainele aci.

Fiind condițiile curții de gimnastică dela școlă reală de stat întru toate egale cu a curții noastre de gimnastică, ași fi de părere, ca deja în érna viitoare să se întocmescă locul de patinat și la noi ca la școlă reală de stat. Spesele ce 'ar résulta din acéstă întocmire pe an s'ar cifra cam cu fl. 80—100. Avënd în vedere că școlele noastre sunt cercetate de un număr cu mult mai mare de școlari decât școlă reală de stat, avënd mai departe în vedere, că elevii școlelor noastre în cea mai mare parte trăiesc în împrejurări materiale mai nefavorabile, sunt de părere, ca taxa de patinat pe sezon să se fixeze pentru elevii claselor inferióre cu 30 cr., ér pentru elevii claselor superióre cu 50 cr. de persoană. În cazul acesta cred că și spesele locului de patinat se vor puté acoperi din taxele plătite de elevi, ér scopul ce'l urmărim cu întocmirea locului de patinat de-a face majorității elevilor participarea la patinat posibilă, se va ajunge pe deplin.

* * *

Pe basa conferențelor publicate aci Dl. Petru Roșca a prezentat conferinței profesoriale următoarele:

Tese generale.

1. Pentru fiecare clasă să se designeze o după-amică pe săptămână, în care elevii să fie obligați a lua cu toții parte la jocurile ce se vor aranja sub conducerea unui Domn profesor.

2. Supraveghierea asupra jocurilor prin un profesor să fie obligată; pentru supraveghierea acesta respectivul Domn profesor să fie remunerat ca pentru ori-care alte ore obligate.

3. Curtea de gimnastică începând deja cu érna procsimă, să se facă în timp de érnă în loc de patinat pentru elevii institutelor noastre.

Notă. — Conferența pedagogică a II-a a corpului profesoral dela școlele medii și superioare, ținută în 9 Aprilie v. 1899, în care Dl. profesor *Petru Roșca* și-a cetit studiile D.-Sale în chestiunea *jocurilor și a locului de patinat*, după o discuțiune generală, prin care a aprobat principiile și ideile fundamentale expuse de Dl. conferențiar, a delegat o comisiune specială compusă din Domnii *Dr. Iosif Blaga, Dumitru Lupan și Petru Roșca*, pentru ca acesta supunând la o aprețiare specială expunerile D-lui *Roșca*, precum și tesele propuse de dânsul, să vină cu un raport special și propunerii pozitive asupra acestor chestiuni de mare importanță educativă și igienică.

Până în momentul punerii sub presă a acestui anuar comisiunea încă nu și-a putut termina lucrările.

III.

IOAN PETRAN: GRAMATICA ROMÂNĂ pentru învățământul secundar, Arad. Partea I. 1896; Partea II. 1898.

Recensiune de *Nicolae Bogdan* profesor.

Onorată Conferență!

La însărcinarea D-lui Director, ca să fac o recensiune asupra »Gramaticii rom. pentru învățământul secundar de Dl. Ioan Petran prof., partea I. Etimologia, partea II-a Sintaxa« — îmi iați voe a constata următoarele.

E fapt, că limba maternă formeză în școală criteriul instrucțiunii. Dela învățarea corectă și temeinică a ei depinde progresul și în celelalte obiecte; ér învățarea ei mai cu rezultat depinde dela profesorul propunător. E fără îndoieală însă, că un manual potrivit pentru acesta garantează un progres și mai mare.

Dar trebuie să constatăm, că la noi în literatura noastră didactică (înțeleg din Ungaria) nu ne putem fâli cu manuale, nici chiar corespundătoare cerințelor de ađi.

Cărți de lectură mai avem, n'avem, însă gramatici potrivite, căci și acelea, cari le avem și le folosim în clasele noastre inferioare sunt astfel întocmite, ca și când gramatica — înțeleg regulile acelea seci stabilite cu atâta pedanterie — ar fi chemată să reguleze limba în desvoltarea ei, — cu alte cuvinte, sunt astfel întocmite, ca și când limba s'ar forma după regulile stabilite de dl. X. Y. în gramatica domniei sale — ér nu gramatica după limbă. Pe când totă lumea scie, că gramatica nu-î altceva decât »*complexul observărilor scóse din organismul și viețu limbii.*«

Și cu tóte acestea nici ađi nu se pot emancipa bărbații noștri de școală de acel sistem vechiú, primejdios chiar pentru desvoltarea limbilor,

dar mai primejdios pentru dezvoltarea limbii noastre române, care și acum e în formațiune.

Noi am folosit până acum și folosim în clasele noastre inferioare ca manual de gramatică »Gramatica« d-lui N. Pilția.

O cunoscem cu toții și fiecare din noi e convins, că o folosim fiindcă n'avem una mai bună decât acesta. Căci se dice »Trebuie să ai manual«. — Eu din contră dic: »Decât unul rău mai bine nimic« — și acesta cu deosebire în cl. I. și a II-a.

Apărând cartea d-lui Petran și rugat fiind și de dl. director să fac o dare de samă asupra ei, m'am ocupat cu ea ca eventual aflând-o potrivită, se'u cel puțin mai potrivită decât cele, care le avem până acuma, să o introducem la școlile noastre.

Cartea e întocmită pentru învățământul secundar; la noi îndeosebi pentru cl. I. II. și III. Am cetit-o, am comparat-o cu cele existente și am constatat, că Dl. Petran a lucrat cu zel și conștientitate, așa încât se poate dice, că gramatica Domniei sale le întrece pe toate câte le avem la noi, le întrece cu deosebire în exemplele, ce le folosește. Densul cel puțin nu fabrică anume exemple pentru regulile gramaticale făcute de Domnia sa, ci le caută în literatura noastră artistică și populară și le potrivește bine. Dar cu trecutul nici densul n'a rupt, a rămas fidel sistemului vechiu și deductiv. Își are Fonologia, Morfologia, și Sintaxa sa aședate și una după alta. Și ca nu cumva acestea să se lovească în capete unele cu altele, la fiecare ne spune legea, »care e suverană« și înaintea căreia trebuie să se plece limba.

O limbă viă în clasa I. și a doua, și între acestea limba românească, după un astfel de sistem nu se poate învăța cu destulă înlesnire. Și sistemul acesta de altfel nici nu este admis în școlile din Ungaria.

De aceea eu gramatica domniei sale pentru toate 3 clasele inferioare ale gimnasiului și ale școlii reale nu o pot recomanda ca manual de școală pentru învățământul secundar.

La învățarea limbii materne în clasele inferioare se face, conform planului nostru de învățământ, o deosebire esențială între modul de a învăța pe copii limba maternă în cl. I. și a II. și între modul din cl. III.

Planul de învățământ al limbii române de dl. V. Onițiu dă nisce instrucțiuni foarte clare, cum are să se propună limba maternă în clasele inferioare. Indică și sistemul, și acesta s'a și dovedit de cel mai bun între toate sistemele de până acum.

Este sistemul inductiv. Fiecare din noi îl cunoște. Ca să vin eu și să Vă arăt valoarea lui, e de prisos, căci se impune el însuși. După acesta

doresc să fie întocmite și manualele noastre de limba română pentru clasele inferioare, dar în special cele pentru cl. I. și a II-a gimn. și reală.

Sistemul urmat de dl Petran în gramatica sa e tocmai contrar acestuia. Prin urmare Manualele dînsului nici nu pot fi folosite în clasa I. și a II.

Presupunînd însă, că limba română s'a învățat în cele două clase prime (I. și II.) în mod empiric-inductiv, conform planului nostru de învățămînt, atunci se pôte folosi cu succes gramatica d-lui Petran ca gramatică *sistematică* în clasa III-a gimn. și reală.

Pe baza acestora propun: De-óre-ce n'avem o gramatică corespun-dătoare pentru cl. I. și a II., limba maternă să se propună în aceste două clase conform planului nostru de învățămînt pe baza Cărții de lectură introduse la noi, ér pentru cl. III. gimn. și III. reală să se introducă în locul gramaticii D-lui Nic. Pilția ca manual de gramatică: Gramatica d-lui I. Petran partea I. și a II.

Notă. — Acastă recensiune s'a prezentat în I. conferență pedagogică din acest an școl., ținută în 2 Octobre v. 1898. — Conferența prof. a decis să *»recomande manualele din chestiune pentru propunerea limbii române în cl. III. (a treia) gimnasială și reală.«*

Conclusul acesta a fost înaintat Venerabilului Consistoriū cu hîrtia direcțiunii școlare Nr. 84—1898/99 ddato 21 Octobre 1898, ér Venerabilul Consistoriū Archidecesan cu ordinul Nr. 7913 școl. ddto 5 Novembre 1898 (depus în archiva direcțiunii sub Nr. 116—1898/99) a decis *introducerea provizorică pe acest an școlar a manualelor amintite în usul clasei a III. gimn. și a III. reale.*

IV.

POMPEIU GRIGORIȚĂ: GEOGRAFIA

pentru clasa I. gimnasială, reală și pentru preparandii.

Bistrița, 1898. — Prețul 1 fl. 20 cr.

Recensiune de *Dumitru Lupan* profesor.

Onorată conferință!

Lipsa unui manual de geografie acomodat pentru cl. I. gimnasială, ne spune autorul acestei cărți, D-l Grigoriță, în prefață, l'a îndemnat pe D-Sa să compună manualul de față intitulat »Geografia pentru clasa I. gimnas., reală și pentru preparandii.« Și de fapt un manual *bun* de geografie, care să cuprindă *întreg* materialul prescris pentru cl. I. a școlilor noastre medii, nu am avut.

D-l Grigoriță are deci nu numai meritul de a fi înmulțit literatura noastră didactică cu un nou manual, ci și acela, de-a fi îndeplinit un gol simțit la noi de mult.

Cartea este întocmită în conformitate cu planul mai nou de învățământ și cuprinde întreg materialul prescris pentru clasa I., adică: *Geografia Ungariei și Geografia celorlalte țări din Europa* și pe lângă aceea într'un capitol separat tractează *noțiunile fundamentale de geografie*.

Acestui capitol i-a dat autorul o estindere neobiceiuită tractându-l pe vre-o 10 pagini și n'a greșit, căci pentru înțelegerea geografiei speciale a Europei au școlarii neapărată lipsă de unele cunoștințe generale, eră presupunerea, că acestea și le-ar fi însușit în clasele normale — și în I. gimnas. sau reală ar trebui numai repetate sau recapitulate pe scurt, este absolut falsă. Cei mai mulți școlari, când intră în cl. I. a școlilor medii, au cunoștințe așa de puține și de nesigure din geografie, încât profesorul nu poate repeta sau recapitula cu ei, căci nu are ce, ci trebuie să începă cu *elementele* geografiei tocmai așa, ca și când școlarii nu ar fi învățat nici-odată geografie.

Imprejurarea acesta l-a îndemnat de sigur și pe Dl Grigoriță să tracteze mai pe larg aceste lucruri și să dispenseze astfel pe școlari de facerea notițelor, cari cel puțin la cei din cl. I. sunt mai totdeauna greșite.

Pentru geografia specială i-a servit D-lui Grigoriță ca model manualul de *Körösi Albin* intitulat »*Földrajz a gymnásiumok I. osztálya számára*«. Acesta este unul dintre cele mai bune manuale maghiare, care se deosebesce de celelalte prin o tractare metodică și o alegere potrivită a materialului. Aceleași însușiri bune le are și manualul D-lui Grigoriță, cu tóte că D-sa nu s'a ținut strict de manualul maghiar, ci și-a păstrat întru cât-va independența atât în alegerea materialului, cât și în metod.

Unele schimbări erau însă și necesare din punct de vedere pedagogic, căci manualul de *Körösi* fiind scris pentru gimnasiile maghiare și luând ca punct de mănecare șesul cel mare al Ungariei, o simplă traducere verbală a lui nu ar fi corespuns nici-decum trebuințelor școlilor noastre. A lucrat deci foarte corect Dl Grigoriță abătându-se dela metoda manualului de *Körösi* și tractând mai întâi ținutul transilvan și după aceea celelalte ținuturi ale Ungariei.

Mai independent a purces Dl Grigoriță la alegerea materialului. A ținut însă și aici cont de recerințele pedagogice, și s'a ferit de a-și încărea manualul cu prea multe nume geografice. O scădere fundamentală a celor mai multe manuale de geografie este tocmai aceea, că îngrămădesc pe paginile lor mii de nume de munți, de riuri, de orașe, ba chiar și de castele de óre-care însemnătate, fără ca să descrie cum se cade natura țărilor sau a continentelor, ce le tractează și fără de a încerca să arete legătura, ce există între cauze și efecte. Este evident, că dintr'un astfel de manual nu-și vor pute câștiga copiii nici-odată cunoștințe temeinice. Vor învăța póte în mod mechanic sute de nume de munți și de riuri, vor fi uni în stare să reciteze la finea anului o mulțime de nume de orașe, ba chiar și date statistice, dar nici-odată nu-și vor pute face o idee clară despre relațiunile fizice și economice ale unei țări, căci vor fi deprinși să memorizeze și nu să judece. Și rezultatul final al unui astfel de învățământ va fi, că preste un an, doi, se va produce în capul copiilor o confusie colosală, un mixtum-compositum de tot felul de nume și date posibile. Astfel se esplică apoi faptul, că prin clasele superioare, dacă nu și mai curând, mulți școlari nu mai știu nici atâta din geografie, cât au învățat în clasele primare și caută bunăórá riul Ganges prin America și Kopenhaga prin Grecia.

Résultatele aceste triste ale învățământului în geografie au îndemnat în timpul din urmă pe mulți pedagogi, ca să pásescă energic contra acestei direcții greșite, care făcea din geografie un studiú de

prisos — căci îl învățau copiii numai ca să aibă ce uita — și să cêră ca materialul statistic și numărul cel mare de nume geografice să se reducă la strictul necesar. Și cu bucurie trebuie să constat, că Domnul Grigoriță a ținut cont de lucrul acesta și punând mai mare pond pe elementele fizicale în descrierea diferitelor țări ale Europei, reduce foarte mult numărul numelor geografice, ără datele statistice cele mai multe le pune numai între paranteze.

O altă scădere a manualelor mai vechi era și aceea, că dau prea mare însemnătate împărțirii politice și administrative a diferitelor țări. La descrierea orașelor se grupa materialul după comitate, provincii etc. și nu după regiunile naturale, după provinciile geografice, ale căror hotarē nu sunt indentice cu ale celor politice. Era curios să veđi în manualele mai vechi 2 orașe d. e. Hamburg și Altona, amândouē în același stat și despărțite unul de altul numai prin o stradă, cu tôte acestea însă descrise unul pe o pagină, ără celălalt numai pe a 3-a sau a 4-a. Dar abstragēnd dela celelalte defecte, mai avea sistemul acesta și scăderea, că cel puțin la descrierea Ungariei nu se putea aplica strict. Materialul referitor la geografia Ungariei trebuia adecă împărțit în 7 capitole după diferitele ținuturi naturale, din cărī constă Ungaria. Sunt însă și comitate de acelea — și nu tocmai puține — din care o parte se află într'un ținut, ără cealaltă în altul, așa d. e. părțile vestice ale comit. Aradului și Bihorului se țin de Șesul cel mare al Ungariei, ără părțile ostice fiind muntōse se țin de Ținutul muntos sud-ostic. Aici trebuie o nouă împărțire; trebuiaū adecă aceste comitate rupte în câte 2 părți și fiecare parte tractată separat în capitol deosebit.

Este evident, că aceste împărțiri și subîmpărțiri politice îngreunăū numai pricepera copiilor fără folos, și trebuia să aibă într'adevăr o memorie extraordinară un copil de 10—12 ani, care putea să țină minte până la finea anului tôte comitatele și provinciile statelor din Europa, câte erau în manualul de geografie. După câte-va luni, se înțelege, copiilor celor mai buni le rămânea mângăerea, că le-aū știut odată, ără cei mai slabi se puteaū lăuda, că nu le-aū știut nici-odată.

De direcția acēsta greșită s'a ferit Dl Grigoriță. Materialul geografiei politice pe lângă aceea, că îl reduce mult, îl și arangiceză foarte bine grupându-l după ținuturi naturale și nu după provincii și comitate. Prin acēsta pe de o parte ușurează munca copiilor, pe de altă parte făcēnd materialul mai accesibil priceperii lor, face ca cele învățate odată să li se și întipărească mai bine în memorie.

Pe lângă însușirile acestea bune cartea D-lui Grigoriță are și unele scăderi, între cărī cea mai însemnată este aceea, că nu arată și *modul*

de pronunțare al numelor geografice streine. Acesta e de alt-cum o greșală generală a manualelor române și maghiare; singura excepție între cărțile românesce o face manualul D-lor Făgărășan și Bârsean, în care aflăm însemnat între paranteze și modul de pronunțare al numelor geografice franceze și engleze. N'ar strica, dacă pe viitor în toate manualele de geografie s'ar nota și modul de pronunțare și nu numai al numelor franceze și engleze, ci și al celor spaniole, portugeze etc., căci alt-cum școlarii se deprind să accentueze și să pronunțe greșit numele străine.

Alte greșeli mai mari în cartea D-lui Grigoriță nu sunt; s'au strecurat însă unele greșeli mai mici, mai cu samă greșeli de tipar scăpate din vedere. Acestea însă ușor pot fi corese, fiind școlarii făcuți atenți la ele din partea profesorului.

În fine mai observ, că manualul e în genere bine scris românesc, hârtia și tiparul sunt bune, ilustrațiunile însă slabe.

Având în vedere, că greșelile amintite sunt neînsemnate și în genere cartea D-lui Grigoriță este un bun manual, având mai departe în vedere, că alt manual bun, care să cuprindă întreg materialul prescris pentru cl. I. gimnasială și reală, după cum am amintit la început, nu avem, căci partea I. din manualul D-lor Făgărășan și Bârsean (Ungaria și ținuturile din jurul mării mediterane) este oprită, era partea II. nu cuprinde nici jumătate din materialul prescris și pe lângă aceea acum e și cam învechită, căci a apărut în a. 1888: *Recomand să se introducă cartea D-lui Grigoriță ca manual de geografie în clasa I. (primă) gimnasială și reală.*

Notă. — Recensiunea acesta s'a cetit în I. conferință pedagogică a corpurilor profesionale, ținută în 2 Octobrie v. 1898. Conferința profesorală a decis conform propunerii D-lui recensent »să recomande Venerabilului Consistoriū archidieceșan introducerea manualului de Pomp. Grigoriță pentru cl. I. gimnasială și reală«.

Conclusul acesta a fost înaintat Venerabilului Consistoriū cu hârtia direcțiunii școlare Nr. 85 ddto 21 Octobrie 1898, ér Venerabilul Consistoriū archidieceșan cu ordinul Nr. 7914 școlar, ddto 5 Noemvrie 1898 (depus în archiva direcțiunii gimnas. sub Nr. 114—1898/99) a decis »introducerea provizorică pe acest an școlar a manualului amintit în usul clasei I. gimnas. și reale«.

V.

Dr. IOSIF BLAGA: TEORIA DRAMEI cu un tractat introductiv despre frumos și artă. — (Tipărit ulterior în Brașov, 1899.)

Recensiune de *Andrei Bârseanu* profesor.

Onorată Conferență!

Colegul nostru, d-l Dr. Ios. Blaga, m'a rugat săptămânile trecute, să cetim împreună manuscriptul său despre »Teoria dramei«, lucrat în decurs de trei ani, de când propune limba română în cl. VII. gimn., și să-î fac observările, ce voi crede de cuviință, față cu acest manuscript.

Am dat cu plăcere ascultare rugărei colegului meu, mai cu seamă de-ore-ce se tracta de o materie, cu care m'am ocupat și eu în cât-va, atât ca profesor, cât și în particular; am urmărit cu atențiune apröpe întreg manuscriptul; am făcut ici-colea unele oservări, care parte cea mai mare au aflat și consimțământul autorului, și în genere am constatat față cu lucrarea »Teoria dramei« următoarele:

1. D-l Blaga a prelucrat materialul din manuscriptul »Teoria dramei« după cei mai buni autori germăni, romăni și maghiari, ce i-au stat la dispozițiune.

2. Gruparea acestui material, la care d-l Blaga a purces cu totul independent, este următoarea. În primele opt capitole (introducere; despre frumos și plăcere în general; ființa, condițiunile și formele frumosului în lumea reală; frumosul în artă; sublimul în artă peste tot și special în poezie; frumosul obicnuit în artă; comicul în artă; problema și efectul artei) dñsul deslușesce noțiunile de lipsă din estetică, pe basa cărora desvoltă apoi întreg materialul ulterior. Desvoltarea acésta, adevăratul obiect al lucrării, se face în următoarele capitole: Drama ca artă; diferitele genuri de poezie dramatică; caracterele dramatice; psihologia faptelor omenesci; basa și ființa acțiunei dramatice; universalul, — după cari apoi

se tractează în deosebi, din toate punctele de vedere, cele trei mari des-părțăminte ale poeziei dramatice: tragedia, comedia și drama propriu zisă. Capitole comune, explicative pentru tus-trele aceste genuri de poezie dramatice sunt: obiectul dramei; fabula dramei și dramatisarea ei; unitatea în dramă; părțile constitutive ale compozițiunii dramatice; împărțirea dramei în acte și scene; forma externă a dramei, reprezentarea dramei. Ca încheiere se dau câte-va cunoștințe despre originea și des-voltarea istorică a dramei și în fine se explică etimologia cuvintelor »dramă«, »tragedie« și »comedie«.

După-cum se vede din această scurtă indicare a materiilor, gruparea materialului din manuscriptul d-lui Blaga este naturală și consecventă.

3. D-l Blaga nu tractează materiile din deosebite capitole ale lucrărilor sale în mod dogmatic, dând mai întâi noțiunile, pe care voiesce a le limpezi și apoi aplicându-le la diferite exemple, — după-cum fac aproape toate din puținele noastre manuale de poetică, în care se tractează și despre dramă (căci lucrări speciale mai mari despre această materie, afară de câțiva articuli publicați în foile noastre literare și de studiile critice ale d-lui Gherea, nu știu să existe până acum în limba noastră), — ci dânsul porcede mai peste tot în mod inductiv, pornind dela lucrurile din lumea reală și apoi căutând analogiile respective în artă, de asemenea analizând unul său mai multe exemple și scoțând astfel în relief însușirile și particularitățile, cu care voiesce a se ocupa în deosebi. În chipul acesta, ca să facă mai ușor accesibil materialul, pe care-l tractează, dânsul analizează din diferite puncte de vedere un număr însemnat de lucrări dramatice de diferite genuri, — se înțelege, partea cea mai mare din literatura universală, — pe care le ia ca basă la espunerile sale.

Lucrul acesta este împreunat cu un dublu folos: mai întâi prin aceste analize se ușurează în mod însemnat înțelegerea noțiunilor relative la dramă și la genurile ei, care noțiuni altfel cu greu ar pute fi concepute cu destulă claritate chiar și de școlarii din clasele din urmă ale școlilor medii; al doilea, prin analizele în cestiune, școlarii, și în genere cetitorii de orî și ce categorie, fac cunoștință cu o mulțime de lucrări însemnate literare, care altfel le-ar rămâne cu totul necunoscute, său le-ar cunoște numai după nume, fără a avea nici o idee despre cuprinsul lor. — Se înțelege însă, că tractându-se astfel lucrurile, scrierea d-lui Blaga a luat o dimensiune cam mare; dânsul însă afirmă, pe baza experienței sale de trei ani de zile, că materiile cuprinse într'însa se pot percurge în timpul destinat pentru limba română în cl. VII. gimnasială, rămânând timpul necesar și pentru teoria discursului, care de asemenea are a se propune în această clasă.

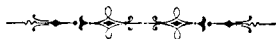
4. Deși redigiarea manuscriptului d-lui Blaga încă nu era definitivă, când am cetit împreună cu dânsul acest manuscript, având lipsă întrăgă lucrarea de o corectură stilistică, la care în prima linie trebuiau evitate desele repetițiuni, asupra cărora mî-am și luat libertate a atrage atențiunea autorului, totuș pot afirma, că și în privința stilistică lucrarea »Teoria dramei« este destul de succésă, și pe lângă îndreptările indicate mai sus s'ar puté considera de corăspundătoare pe deplin.

Pe basa acestor constatări cred, că nu greșesc, declarând, că lucrarea d-lui Blaga se pôte întrebuița cu folos în cl. VII. gimn., și astfel neexistând în literatura noastră școlară nici o carte, care să se ocupe în deosebi cu teoria dramei, sunt de părere, că autorul merită a se ajuta din Fondul Coresi, ca s'o pótă da la lumină.

Notă. — Recensiunea acésta s'a prezentat în conferența pedagogică I. ținută în 2 Octobré v. 1898, care a adus următorul conclus:

»Propunerea D-lui A. Bârseanu se primesce și conferența decide să se dea din »Fondul Coresi« ca ajutor 75% din spesele totale ale ediției de 1000 (una miie) exemplare, sub condiția, ca autorul să cedeze 15 exemplare pentru diferitele biblioteci școlare și câte 1. exemplar ficăruî profesor, ér din partea conferenței să i-să recomande autorului, ca prețul să nu trecă peste fl. 120.«

Pe basa acestuî conclus direcțiunea școlară a înaintat Venerabiluluî Consistoriu sub Nr. 86 ddto 21 Octobré 1898 manuscriptul și recensiunea cu conclusul corpuluî profesoral, ér *Venerabilul Consistoriu* cu ordinul său Nr. 7915 școl. ddto 5 Nov. 1898 (depus în archiva direcțiunii gimn. sub Nr. 115—1898/99) a aprobat »Teoria Dramei« de Dl Dr. Iosif Blaga ca manual pentru cl. VII. gimn. și 'l-a întrodus în mod provizoric pe anul acesta școlar.

VI.

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT

al limbei maghiare la școlile medii gr. or. române
din Brașov.

Clasa I. gimn. — 2 ore pe săptămână.

a.) Proposițiunea simplă, părțile ei; sufixarea (ragozás) substantivelor; adiectivele și compararea lor; adverbe, numere, pronume. Formele cele mai simple și indispensabile ale verbului.

b.) *Lectură* de piese ușoare în versuri și în prosă, împreună cu *memorisarea* de poezii.

c.) Pe lună o lucrare scripturistică.

Clasa II. gimn. — 3 ore pe săptămână.

a.) Conjugățiunea completă a verbelor; felurile verbelor (factive, potențiale, auxiliare).

b.) *Lectură* și *memorare* de piese potrivite în versuri și în prosă.

c.) Pe lună o lucrare scripturistică.

Clasa III. gimn. — 3 ore pe săptămână.

a.) Verbele neregulate, impersonale și defecte. Postpozițiunile simple și compuse. Repetirea sistematică a întregii gramatici formale. *Introducere* în sintaxa maghiară.

b.) *Lectură* de piese narrative și descriptive din cartea de citire. *Memorare* de poezii.

c.) Pe lună o lucrare scripturistică.

Clasa IV. gimn. — 3 ore pe săptămână.

a.) Sintaxa limbei maghiare.

b.) *Lectură* și *memorare* ca în cl. III. gimn.

c.) Pe lună o lucrare scripturistică.

Clasa V. gimn. — 3 ore pe săptămână.

a.) *Lectură*: *Toldi* de Arany János, analiză, comentariu și traducere.
— Date despre viața și producțiunea literară a lui Arany János.
— Versificațiunea în poezia maghiară.

b.) Memorisarea de 1 sau 2 cânturi din Toldi.

c.) Pe lună o lucrare scripturistică.

Clasa VI. gimn. — 3 ore pe săptămână.

a.) Lectură de *balade* populare și artistice, analiză, comentariu și traducere. — Noțiuni despre baladă și romanță.

b.) Memorisarea mai multor balade.

c.) Pe lună o lucrare scripturistică.

Clasa VII. gimn. — 3 ore pe săptămână.

a.) Istoria literaturii maghiare de la început și până la Kisfaludy Károly.

b.) Lectură din autorii tratați în istoria literaturii.

c.) Pe lună o lucrare scripturistică.

Clasa VIII. gimn. 3 ore pe săptămână.

a.) Istoria literaturii maghiare de la Kisfaludy Károly până azi.

b.) Lectură din autorii tratați în istoria literaturii.

c.) Pe lună o lucrare scripturistică.

*

Planul de învățământ al clasei I—IV. reale este identic cu planul claselor respective de la gimnaziu, numai că în I reală maghiară se propune cu 3 ore pe săptămână.

Notă. — Acest plan de învățământ, care este o scurtă codificare a praxeii de ani de zile în propunerea limbii maghiare la noi, a fost aprobat de Venerabilul Consistoriu arhidieceșan prin ordinul Nr. 8237 școl. ddto 12 Novembre v. 1898 (Nr. direcț. 129—1898/99.)

II.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AD A U S.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Corpul profesoral dela școlele medii și superioare gr. or. române din Brașov aduce cu inima întristată de durere la cunoștința tuturor amicilor, colegilor și cunoșcuților, că emeritulul său membru

D^R. VASILIE GLODARIU

PROFESOR GIMNASIAL ÎN PENSIUNE,

s'a mutat la cele eterne în 16 Ianuar v. 1899 la ora 11 și 1/2 din zi, în etate de 67 de ani, în anul al 5-lea al binemeritatei sale retrageri, urmate după un serviciu de 31 de ani ca profesor, pe care defunctul l-a împlinit cu o rară abnegațiune și cu mult devotament la institutul nostru.

Rămășițele pămâtesci ale neuitatului nostru coleg se vor depune la eternă odihnă din locuința sa, str. Prundului nr. 20, Lună în 18 l. c. st. v. la orele 3 p. m. în cimiteriul bisericii Sf. Nicolae din Scheiș.

Fie-î țărîna ușoră și amintirea lui în veci neuitată!

Brașov, în 17 Ianuar st. v. 1899.

Corpul Profesoral

dela școlele medii și superioare gr. or. române.

I.

† DR. VASILIE GLODARIU.

Din datele autobiografice scrise în Iunie 1894 de repausatul Dr. Vasilie Glodariu, credem de interes a reproduce unele notițe, cari sunt caracteristice și tipice atât pentru personalitatea lui Glodariu, cât și pentru istoria noastră culturală.

Șchița biografică și aprețierea personalității și activității lui Glodariu este dată în discursul funebru, ce 'l publicăm mai la vale.

* * *

1. Din autobiografia lui Dr. V. Glodariu.

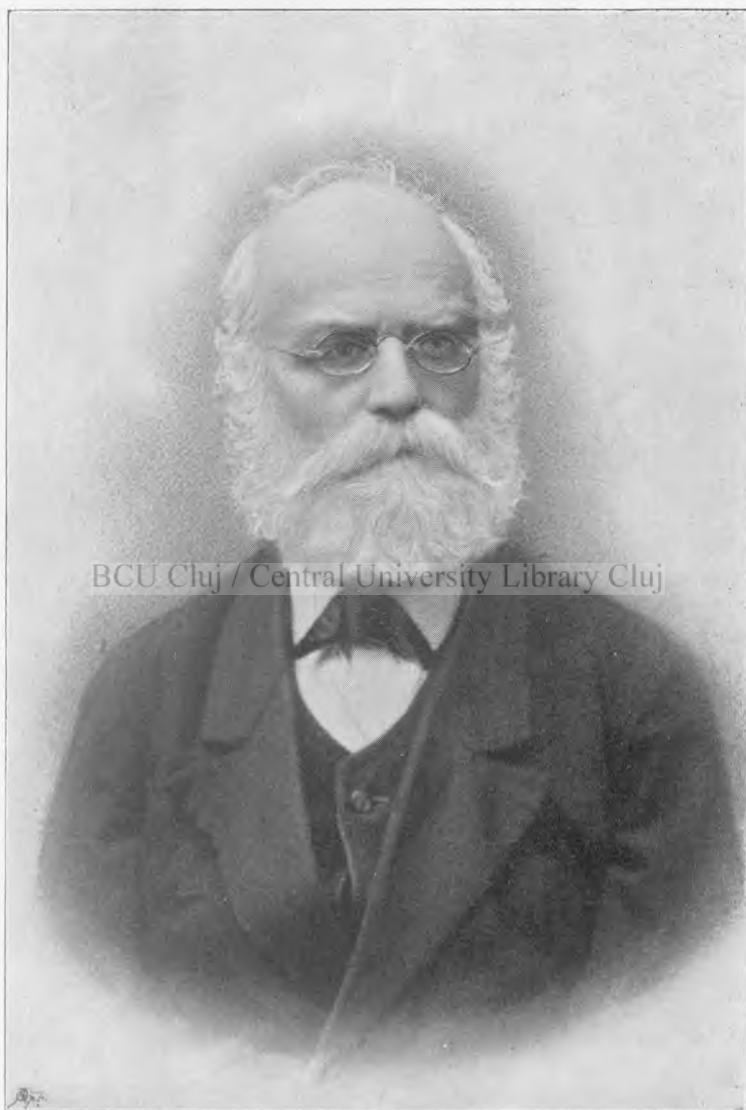
Eū din cea mai fragedă pruncia am avut mare atragere de inimă și dragoste către carte și către școlă.

Îmi aduc aminte ca acuma, că școlă cea veche românească sătescă (din Luduș) era de bârne, cu ferestruici foarte mici, coperită cu șise; bănci nu erau, decât trei laviți lungi pe lângă pereți, în colo în școlă erau făcute scaune de pociumpi umplute cu pământ, ca scaunele, pe cari sed pcurarii la strungă când mulg oile. Dascălu avea o măsujă mică; tabela încă era mică și mai mult ștersă.

Cărți didactice nu aveau școlari, ci dascălu le scria literele pe câte un petec de hârtie sau pe o tăbliță de fag, de unde apoi lecțiunea se numia *tablă*. Dascălu după ce îi scria literele pe hârtie sau tăbliță, apoi pe începătoriul îl da pe mâna unui școlar mare, care îl învăța literele sau azbuche. După ce cunosea bine tot azbuche, care se compunea din 42 litere ciriliane, apoi îi scria bietul jupânul dascălu silabisarea, apoi cuvinte.

Într-o ernală întregă de abia putea băiatul să ajungă la »Pentru rugăciunile.«

Erau și bocóvne (abecedare) tipărite, dar numai prea puțin copii aveau de acestea. Apoi câte unii din cei mai mari aveau și ceaslóve și catechise.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Vasilie Glodariu.

Bietul dascăl n'avea alta de lucru, decât să le scrie copiilor table și să-î asculte după ele, ceea ce se dicea: *'mî-am dat tabla.*

Școala cea veche de lemn s'a vîndut și s'a zidit o școală mare frumoasă de zid cu ferestri mari și cu două odăi, una mare, alta mică.

Eu am mers regulat la școală cam de-pe-la 1839. Eă încă am trecut prin purgatoriul tablîi și al azbuchii și de abia după trei ierni am ajuns la ceaslov.

În școală școlariî nu învățau a scrie, ci dascălul le scriea pe câte o colă de hîrtie câte un rînd și școlariî trebuiau să scrie acasă. Dascălul le scriea cu litere latine, de aceea se și numia scrisórea aceea: *literat.*

În școala din sat sub conducerea scumpului meu dascăl Ioan Branca am învățat elementele limbei române. Din ceaslov imi dam tabla de câte două-trei-orî pe di. Am învățat toți psalmii și tóte rugăciunile de rost.

Dascălul nostru era cîntăreț fôrte vestit în tot ținutul. Școala din Luduș era fôrte bine frecventată. Veniau copii de-pe tóte satele de-prin prejur. Dascălul ne învăța cîntările și noi cîntam în biserică, de resuna.

Pedepsele la școală erau punerea în genunchi pe bóne de cucuruz, băgarea cu pîrul în gură și baterea la palmă. Plaga era un vîtrariu rotund cu o gaură în mijlocul cîrigii. Loviturile dureau grozav în palmă. Pe copiiî, cari nu veniau la școală îi aduceau cu rotilele de plug. Mână dascălul câte 5 școlari de cei mari cu rotilele după el și îl puneau pe rotile și așa îl aduceau prin sat în rotile până la școală.

În primăvara anului 1843 vine la examen Moise Fulea, directorul școalelor române gr. or. și mă întrebă între altele și despre porunca a cincîa, care dice: cinstesce pe tatăl-tău și pe mama-ta, ca să trăiesci mulți ani și să ți fie ție bine pe pămînt. Mă întrebă, că cine se înțelege sub tată și mamă. Eă răspund, că nu se înțelege numai părinții, cari ne-au născut, ci și învățătorii și preoții. Acest examen și acest răspuns au decis viitorul meu. Popa din satul nostru George Rău avea doi feciori și el la școală. Popa se hotărește să-și ducă copii la școală la Orlat.

În Orlat era o școală nemțescă militară fôrte vestită pe vremea aceea. Eă auzind că preotul nostru voiesce ca să-și ducă copii la școala nemțescă dela Orlat, mă rog și eu de tatăl meu, ca să mă ducă și pe mine la Orlat. Școala din Orlat era de trei clase. Clasa întâia era împărțită în două despărțăminte și era condusă de Mihail Stoița (?) a doua și a treia era condusă de Cuirin (numele indescifrabil.) În Orlat am

rămas până la 1846 și terminasem clasa II normală cu foarte bine, dar fiindcă preotul 'și-a dus copiii săi la școala normală c. r. nemțescă, așa toamna rog și eu pe tatăl meu să mă ducă și pe mine la Sibiiu, dar eu m'am dus cu o lună și jumătate înainte cu tatăl meu la directorul, ca să mă primescă pe clasa III. normală, dară directorul m'a întrebat, că știu ungurește? și din cauza limbei ungurești am trebuit să repetez clasa II, ceea-ce nu m'ă stricat nimic, că la finea anului am eșit din toate foarte bine și am câpătat premiul: Istoria biblică. Am avut profesor pe Engerlein, Kelner și Kovács și director pe Thomas, un om tare învățat.

În clasa III. învățam pe lângă obiectele din cl. II. și limba latină după pars prima lui Emanuel Alvari. În vara anului 1848 termin cl. III. normală cu un testimoniul din toate studiile foarte bine.

În prima Octomvrie a celui an mă duc la Sibiiu la Gimnasiul rom. cath., care-l conducea Ignatiu Schlauf. Mă înscrise între școlarii primei clase gimnasiale, pe care o conducea după sistemul cel vechi un singur profesor, Kolosy, român de origine. Am stat la școală în Sibiiu până în Ianuarie 1849 și tocmai în ajunul bătăii dela Sibiiu am plecat acasă la părinți, unde am petrecut până toamna.

La sărbătorile Paștilor ne-am pomenit în sat cu 20 de husari, care au dus din câmp dela cârdurile de oi trei mței, care i-au adus la tatăl meu de i-au tăiat și le-au făcut o tocăna zdravănă. După aceea au adus vin, au beut, au început să jöce și au luat și pe tatăl meu la joc. Un căprariu tot suduia pe tatăl meu de Dumneșeu românesc, că nu voia să bea cu ei cu paharul cel mare vin. Când s'au dus din sat au luat dela sat 600 fl. m. c. și un cal negru frumos dela judele. De unde au venit, cine i-au trimis, până 'n ziua de azi nu știu.

În toamna anului 1849 mă duc era la școală la Sibiiu, ca să-mă continui în clasa I. studiile tot la gimnasiul rom. cath. Dar acuma nu mai aveam pe Kolosy, ci pe Ad. Weber. Acesta începe semestrul I tot după sistemul cea veche, propunându-ne studiile în limba latină. În semestrul II. se schimbă sistemul, se mai adaugă și geometria și se propun studiile în partea cea mai mare în limba germană. În cl. II. gimn. se introduce un sistem nou cu profesori specialiști. Tot când mă aflam în clasa II. gimn. am câpătat dela guvernul absolutistic un stipendiu de 50 fl. În clasa III. m'am continuat studiile și am câpătat la clasificățiunii din toate escelent (ausgezeichnet.)

La Catolici erau numai patru clase gimnasiale și nu era nici o speranță, că peste un an se va deschide și clasa V gimn., de aceea am trecut

la Gimnasiul luteran evangelic, unde după depunerea unui esamen de primire am fost primit în clasa IV. gimn. Acuma așteptam să capăt stipendiul avut; când colo nu'l-am mai căpătat. Am dus-o în anul acela foarte rău. În clasa V. aveam nisce condițiuni și așa o duceam. La finea anului mă chiamă conectorul Mihail Fuss, tocmai pe când decurgeau esamenile și mă întreabă, că nu m'ași duce la dânsul, că el s'a făcut conector și are de a face cu tot didactrul și salariile profesorilor și are decî lipsă de un om de omenie. Eă i-am dîs, că mă mut bucuros. La strigarea clasificățiunilor am căpătat premiū o carte. Eă am fost cel dintâi Român, care am fost premiat la gimnasiul evangelic luteran. La conectorul Fuss aveam 3 fl., tôte cărțile didactice, scutire de didactru și mergeam la copilul Baresay Zsigmond de îi dam lecțiune, de unde căpătam prândeul și cîna. Mai aveam încă vr'o 3 lecțiuni acasă. Acuma eram bine.

Cu începutul clasei VI daă érá o petițiune la guvern pentru dobîndirea stipendiului avut, dară și acum capăt resoluțiune negativă. Atunci mă duc la bunul Episcop Andrei Baron de Șaguna și îi fac cunoscute împrejurările mele și îndată îmi dîce: »Fătul meu de ađi încolo ađ dela mine pe lună câte 3 fl.« Și mă duceam la dânsul în fie-care lună și primiam cei 3 fl. În clasa VI. m'am apucat de vocabulariul pentru operele lui Iuliu Caesar și aveam de gînd să lucrez pentru toți autorii latini, dară împrejurările fatale nu m'aū iertat. În clasa VII. gimn. m'am esoperat dela guvern érá stipendiul de 50 fl. m. c. Atunci m'am dus la Episcopul Șaguna și i-am mulțamit pentru ajutoriul de 3 fl. În 1857, când eram în clasa VIII, mă duc prin luna lui Maiū la Episcopul Șaguna și îi descoper intențiunea mea de a mă face profesor. Tot odată 'l rog, că dacā va puté, să mă ajute și pe mine. Atunci mî dîce: »Fătul meu, cum am ajutat pe alți tineri români, te voi ajuta și pe tine.« Îi mulțumesc foarte frumos și mă duc. La finea anului, la cetirea clasificățiunilor, capăt un premiū de 5 fl. m. c.

După depunerea examenului de maturitate mă prezentez la Episcopul Andrei Baron de Șaguna, îi arăt testimoniul de maturitate și atunci mă era la el un domn mare român. După aceea dîc „m'aș ruga Escelență să știu, cum stau cu ajutorul; intențiunile mele mi-le cunoscî“, atunci dânsul bine dispus mî dîce: »Kerl du bekommst 4 mal 25.« — Atunci cū îi reflectez, că ce să fac cu 4 mal 25 și ved că trebue să'mi părăsesc patria.« „Și unde vreai să te duci fătul meu?“ Atunci dîce domnul cel mare, „în România“. »Da, pôte că acolo, dară nici acolo nu stau plăcintele pe gard.« Mulțamesc prea bunului părinte și mă duc acasă la părinții mei, vrînd cu ori-ce preț să mă duc la universitate. De acasă mî

iaŭ 40 fl. și o straiță și pornesc prin Ardeal, că voiam să 'mă cunosc țara din fir în pěr. Umblu prin părțile clasice ale Ardélului, trecui pela Bontari în Bănat, mă duc la Mehadia, de acolo la Orșova, la Baziaș, apoi la Biserica albă, Verșeț, Timișóra, Lugoj, Lipova, Arad, Oradea mare, Cluj, Turda, Ernot (Radnoth), Blaj, Alba Iulia, Miercurea, Ludoș, de aci mă duc la Sibiiŭ. Aici mă duc la cancelaria archidieceșană, unde mi sě spune, că mi s'a făcut un stipendiŭ de 200 fl. din fundațiunea Francisc Iosefină și că 100 fl. m'ă lăsat-o Escelența Sa. Iaŭ baniŭ, 'mă cumpěr ce-'mă mai trebue. Sara mă duc la bunul meu conector și profesor Mihail Fuss, care mai pe urmă 'mă dăruesce 20 fl. m. c.

Cu acésta ocașione aduc omagiile de pietate și recunoscința umbrelor acestuŭ bărbat nobil și generos pentru tóte binefacerile, de care m'am bucurat din partea lui.

Din suta de fiorinŭ până m'am aședat în cuartir în Viena am chiełtuit peste 50 fl. M'am înșcris la facultatea filosofică și fiindcă mai era un amic al meu pentru gimnasiul român din Brașov și ca să nu fim amândoi pentru filologie, eŭ mă înșcriu la Matematică și Fisiică, la Istorie și Filosofie.

În 1865 am ținut un *discurs funebral* la mórtea scumpuluŭ meu amic *George Petrean*, care aŭ murit prea de vreme spre dauna instrucțiunii.

În 1866 trimit o *epistolă filologică* lui Cipariu, pe care aŭ publicat-o în arhivul sěu pentru filologie și istorie, anul II.

În 1870 am publicat un *Apel frășesc către toți profesorii*, ca să ne adunăm la morměntul lui George Lazar la Avrig, ca să formăm o reuniune generală, ca ale nemților. Acésta adunare nu s'aŭ putut ținé.

În 1871 am publicat *Vocabulariul* latin-român pentru operele lui *C. I. Caesar* și cu o întroducere filologică limbistică.

Am mai publicat în »Gazeta Transilvaniei« mai multe *recensiuni* și dări de samă despre Programa gimnasiului din Beiuș, din Nășeud, Brașov. Nisce *cestiuni filologice* și răspunsuri tot în »Gazeta.«

Mai am nepublicate o *cuvěntare*, ce am ținut-o la *inibileul de 50 de ani al Ep. Ioan Popasu*; 14 cóle despre *formațiunea cuvintelor în limba română*. Mai am 14 cóle dintr'un *Dicționariu Român-latin nepublicat*; un *discurs*, care l-am ținut la 25 Februarie 1881, când am inaugurat la *Bitolia în Macedonia primul gimnasiu românesc*.

Despre misiunea sa la Bitolia (în Macedonia) scrie Dr. V. Glodariu între altele:

.....

Sâmbătă în 14 Februar (1881) pela apusul sôrelui ne apropiăm de Bitolia (Glodariu era cu un profesor și o profesoră din România), unde ne ies trei învățători din Bitolia dela școla normală călări cu o trăsură înainte și ne pun în trăsură și ne duc la casa unui fruntaș român Unca, unde furăm primiți foarte bine.

A doua zi mersem la biserică, de mulțumirăm lui Dumnezeu, că ajunserăm în pace și sănătoși. Lună și Marți umblaram după local și și închiriarăm un local acomodat. În vr'o 10 zile făcui mobilierul necesar pentru instalarea primei clase gimnasiale. *În 25 Febr. 1881 inauguraiu primul gimnasiu român în peninsula balcanică* printr'o ceremonie religioasă în condițiunile cele mai modeste.

Bitolia are o populațiune de vr'o 30 de mii de locuitori, dintre cari vr'o 10 mii sunt Bulgari, vr'o 10 mii Români, vr'o 7 mii Turci, Albanezi și vr'o 3 mii Ovrei spanioli. E reședința unui guvernator, a unui Metropolit grecesc, măcar că în Bitolia nu sunt decât 4—5 familii grecesci și în tot ținutul nu e picior de grec. Școle sunt multe. Era un gimnasiu grecesc susținut de Români, gimnasiu bulgăresc de 2 clase, școle elementare bulgăresci, de băieți și de fete, grecesci, turcesci, catolice și ovreesci.

Eu, fără să cer dela nimenea nici o autorizațiune, am deschis gimn. și nice nu m'a întrebat nimenea absolut de nimica, cât am stat în Bitolia, deși școlele române au dușmani foarte aprigi și puternici pe arhierii grecesci, cari prin ele își ved amenințată dominațiunea lor despotică.

În Turcia episcopii au putere foarte mare, de unde le și dic credincioșii »despota«.

.....

În 25 Iuniu scara ne-a făcut tinerimea română grecomană demonstrațiuni ostile pe dinaintea ferestrelor și numai din respect cătră bătrânețele mele nu 'mi-au spart ferestrele.

În 24 Iuniu am făcut examenul din toate studiile, la care a asistat multă lume, și consulul austro-ungar a fost de față, dar cel rusesc și autoritățile turcesci nu au venit, deși au fost invitate. Ideea mea, care mă preocupa de mult, era acum în parte realistă.

.....

2. Discursul funebru1

rostit la înmormântarea lui Dr. Vasile Glodariu

de Virgil Onițiu, director gimnasial.

Jalnici ascultători! Adânc mișcat este sufletul nostru, când în acest trist moment ne-am adunat tineri și bătrâni la sicriul unui bătrân dascăl, pentru-ca să ne depunem pe acest sicriu ultimul tribut de stimă și venerațiune către umbra aceluia, care cu adevărată abnegațiune și desinteresare ideală a muncit la altarul culturii românesce în răstimp de mai multe decenii.

Călător, care și-a împlinit porția sa de muncă și suferință, de dureri, speranțe și desiluzii în viața vremelnică a acestei lumi, el plecă ađi spre eterna lumină, din care o schinteie desprinsă a fost sufletul lui și spre care astăzi, candid și curat, se reîntorce.

Un moment te mai oprim în pragul eternității, suflet călător, un scurt moment, pentru-ca icóna ta bună și blândă să ni-se întipărescă în inimă, ca o senină amintire, ca un viú indemn la lupta pentru lumină, ce ai săvârșit. Și de ore-ce ochiul pământénului nu póte cuprinde cu vederea sa mărginită nemărginirea sufletului eșit din cătușele sale vremelnice, voiú cerca să evoc în ochii D-vóstre, jalnici ascultători, imaginea vieții și activității păméntesci a acestui bătrân dascăl și în acest cadru păméntesc: imaginea sufletului său însetat după lumină și dornic de ideal.

* * *

Dr. Vasile Glodariu s'a născut la anul 1832, în 4 Martie, din părinți țerani, în comuna românescă Ludoș, în apropiere de orașelul Miercurea din comitatul Sibiiului.

Basele învățaturii de carte le-a primit în comuna sa natală, în școla cărcia a petrecut dela an. 1839—1843. De aici, la stăruința sa, tatăl său îl duce la școla grănițărăscă din Orlat (1843), apoi la 1846 la Sibiiú. Cu 1 Octobree 1848 întră în cl. I-a a gimnasiului rom. cat. din Sibiiú, de unde după absolvarea clasei a III. gimn. trece la gimnasiul ev. lut. din Sibiiú. Aici își continuă cu succes eminent studiile sale și face la anul 1858 examenul de maturitate.

Ajutorat de marele mecenat, neuitatul Șaguna, tinerul Glodariu își vede la anul 1858 visul cu ochii; stipendiul oferit de marele Andreiú îi face cu puțință să mérgă la Viena, unde se înscrie la secția filosofică a universității, cu gând de a se face profesor, un gând, care în timpul stu-

diilor sale gimnasiale i-a răsărit și care până în cele mai adânci bătrânețe îl scia încălzi.

La 1863 termină cursurile universitare și luând diploma de doctor în filosofie e angajat în toamna aceluiași an ca profesor de fizică și matematică la gimnasiul nostru, la care — cu întrerupere de $\frac{1}{2}$ de an în anul 1881, când a funcționat în Bitolia ca întemeietorul primului gimnasiu român din Macedonia, — a servit cu devotament și zel neobosit vreme de 31 de ani, adevă până în vara anului 1894. Cu acest termin a intrat bătrânul dascăl în pensiune și a trăit în tăcută retragere până Sâmbătă în 16 Ianuarie a. c., când după grele suferințe și-a sfârșit viața lui trupescă, lăsând în urma sa în cea mai adâncă jale o familie iubitore, al cărei razim fusese.

Étă, jalnici ascultători, cadrele vremelnice, în cari sufletul, acum deslănțuit de trup, 'și-a împlinit misiunea sa pămîntescă, — étă forma, în care Vas. Glodariu 'și-a pus comóra sufletului său în folosul obștei.

Căci era o comóră, o schinteia divină în sufletul acestui dascăl bătrân. Cu cât mai restrîns părea că este orizontul ochiului său fizic, cu atât mai nemărginit era orizontul ochiului său sufletesc: Vas. Glodariu a trăit o lume întregă de fericire în gândul înălțat al sufletului său, fără de-a ține seamă de nimicniciile și nevoile vieții reale. Era între noi și părea totuș, că nu este între noi. Sufletul lui părea, că nu 'și-a pierdut nici pe o clipită conștiința originii sale eterne, atât de străin trăia de lumea acésta și atât de ades îl purta pe iubitul repocat pe plaiurile eterne ale idealelor neajunse. Adevărata fericire nici nu a căutat-o repocatul nici-odată în podóbele și favorurile lumii pămîntesci, ci în lumea ideală a științelor, a studiului necurmat și a problemelor mari și nobile. Un dor nesecat, o sete nestînsă după lumină, étă ce era una dintre cele mai de căpetenie însușiri ale sufletului său. Sufletul lui era o lume de carte, o comóră de cunoștințe, pe cari și-le sporea prin continuă lectură până în timpul cel din urmă al vieții sale.

Un suflet astfel constituit era dela început croit spre idealism și ore-cum predestinat pentru cariera de dascăl, pe care 'și-a ales.

Da, idealismul lui V. Glodariu nu cunoștea piedeci pămîntesci în avântul său. O problemă ideală pentru el era mai pe sus de ori-ce altă considerațiune practică. Astfel spre pildă, la anul 1881, după un serviciu de 18 ani la școlele noastre, el abdice de postul său și plăcă la Macedonia îndepărtată, pentru-ca să aprindă prima făclia a culturii românești la confrății români, să inaugureze primul gimnasiu român al Macedoniei în Bitolia. Nici rugămintele prietenilor, nici lacrimile familiei sale, nici sfaturile binevoitorilor săi nu pot să-l rețină. El plăcă fără teamă de țera

streină și plină de primejdii, fără nici o considerație la piedecile multe și reale, ce avea să învingă, — plăcă condus numai de splendoria idealului, ce 'și-a zugrăvit în suflet, și firm convins, că entuziasmul nemărginit al sufletului său idealist în sine, deja ajunge, ca să asigure orî-ce isbîndă.

Étă o notă sublimă, jalnică ascultătorî, o notă, ce va înălța tot-deuna inimile ómenilor. Abnegațiunea în cultul curat al idealelor a fost și va rămâne în veci obiectul admirațiunii și venerațiunii ómenilor, cu tóte că idealul a rămas și va rămâne neajuns pe pămînt. În lupta pentru ideal *«et voluisse sat est»*.

Dacă fericirea pămîntescă a omului se cumpenesce după mulțămirea internă a fie-căruia, în-deosebî după mulțămirea cu sórtea, care l'a ajuns, cu cariera, în care a întrat, — apoi veteranul nostru coleg a fost unul dintre cei mai fericiți ómeni. Nu odată l'am audît dîcînd, că ar dori să mai fie odată tinăr, numai pentru-ca să se pótă face éráș dascál. Profesura pentru el era șingura chiemare, care corêspundea pe deplin idealismului său. Cele mai fericite óre ale vieții sale aũ fost acele, pe cari le putea petrece între păreții șcôlei, în fața elevilor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Étă titlul de profundă durere, jalnică ascultătorî, care face ca corpul profesoral dela șcôlele române din Brașov să-și verse lacrimile sale alături și împreună cu întristata familiă. În Dr. Vasilie Glodariu deplângem adî pe un coleg veteran, pentru care șcôla română a fost cel mai sacru templu, în Dr. Vasilie Glodariu jelim perderea unui suflet entusiast și dornic după ideale, în Dr. Vasilie Glodariu ni-s'a luat un exemplu viu al muncii fără preget pentru lumină.

Étă icóna părții eterne din bătrînul nostru dascál, așa cum ochii noștri mărginiți aũ putut-o cuprinde după imaginea imaterială și infinită a sufletului său....

Pasă acum, suflet visător, pe care în pragul eternei lumini, spre care tot-deuna ai tins, te-am invocat; pasă înainte la isvorul cel nesecat și etern al cerescilor ideale și al divinei lumini, și ai parte în lumea cea imaterială de acea eternă pace și odihnă, pe care prin lupta bună, ce ai purtat pe pămînt, atît de mult o ai binemeritat. Amin!

3. Voci de presă la mórtea lui Dr. V. Glodariu.

„**Gazeta Transilvaniei**“ în nrul 13 ddto 19 Ianuar v. 1899 după ce publică o schiță biografică despre repozatul, adaugă următoarele:

Ca Român Vasilie Glodariu a fost în tot-deuna la înălțimea celui mai curat entusiasm pentru orî-ce faptă și întreprindere bună în favorul națiunei sale. Deși adese-orî îl răpia acest entusiasm în sfere prea ideale, ce se contrariau cu dura realitate, el nici-odată nu se descuragia și în toate împrejurările se manifesta caracterul său constant național, șimțul său de desinteresare și de abnegare pentru cauza cea mare, pentru interesul comun.

Numai atunci vedû, că i-se apropie sfirșitul, când sórtea nemilósă nu-î mai permitea să-și póta petrece órele cele mai liniștite ale vieții între cărțile din biblioteca sa, căci ochii i-se slăbiseră întru atâta, încât nu mai putea ceti. Mórtea l-a scăpat de toate suferințele.

Suflet bun și nobil, Vasilie Glodariu ne lasă după sine amintirea scumpă a unui dascăl cu zel apostolic, a unui Român înflăcărat, a unui soț de luptă credincios.

Binecuvântată fie amintirea lui!

„**Tribuna**“ în nrul 13 ddto 19 Ianuar v. 1899 scrie:

† *Vasilie Glodariu*. O tristă știre aflăm dela Brașov. Vasilie Glodariu, unul dintre cei mai vechi profesori ai liceului român de acolo, a încetat din viață. Sâmbăta trecută. Numéroșii sei elevi și toți Românii vor afla cu regret acéstă știre. Cu el s'a stîns o venerabilă figură a corpului didactic român, un bătrân muncitor în ogorul culturii naționale, care întotdeauna a muncit cu inimă caldă românescă.

Vasilie Glodariu s'a născut în Ludoșul-mare, lângă Sibiiu. După-ce și-a terminat studiile universitare în Viena, a fost denumit de profesor la gimnasiul nostru din Brașov, unde a funcționat peste 30 de anî. De câțiva anî a fost pensionat. Repozatul a fost unul dintre cei mai zeloși profesori ai șcólelor române din Brașov și un Român înfocat și desinteresat. Mai nainte a fost ales în mai multe rinduri deputat sinodal și congresual. A fost profesor și în Macedonia, la una din primele șcóle române, unde însă n'a stat decăt un an, întorcîndu-se la postul său în Brașov. Studiul său de predilecție a fost filologia, în care ram a și scris mai mult.

Vecnică să-î fie memoria!

În „Gazeta Transilvaniei“ nrul 14 ddto 20 Ianuar v. 1899, cetim :

La înmormântarea mult regretatului Dr. Vasilie Glodariu a luat parte un public numeros din toate clasele societății noastre. Dela locuința reposatului până la biserica Sf. Nicolae studenții din gimnasiu și școlari din norme formau cordon. Coștiugul a fost purtat dela locuință de către studenții din clasele superioare. În biserică, după citirea evangheliei, d-l director gimnasial a ținut un frumos discurs funebral.

II.

ÎNFIINȚAREA MESEI STUDENȚILOR.

Primul pas pentru înființarea unei mese a studenților la școlile noastre s'a făcut în conferința comună a corpurilor profesionale dela gimnasiu, reale și comerciale, ținută în 6/18 Novembre 1898.

În conferința acésta directorul gimnasiului *Virgil Onițiu* a prezentat în scris următoarea :

1. Propunere.

Onorată conferență!

Nu cred să fiă multe școle medii în țara noastră, la cari numărul școlarilor săraci să fiă atât de mare, în același timp condițiile de traiu locale atât de vitrege și, s'o spunem pe față, sprijinul dat școlarilor săraci de societate, de autoritățile bisericești-școlare, atât de insuficient, ca la noi.

Condițiile de traiu îndeosebi se înăspresc pe ți ce merge. Scumpirea pieții din Brașov, în deosebi a alimentelor, este într'o creștere atât de rapidă, încât nu este nici o esagerare în aceea, dacă cifrăm acésta scumpire numai pe ultimii 3—4 ani cu 30—40 la sută. Intervenția unui școlar, care încă acum 5—6 ani costa în Brașov 14—16 fl., — adî costă 20—22 fl., o diferență în mediă de vre-o 70 fl. pe an, care ca plus de cheltuielă li se impune bieților părinți.

Bine e de cei-ce pot acoperi acésta cheltuclă de 200—250 fl. pe an, la care se mai adaug celelalte spese (vestminte, cărți, didactru etc.) de circa 100 fl., în total cam 300—350 fl. pe an! Dar vai de cei-ce nu dispun de aceste mijloce. Incuartirați în locale scunde, umede, murdare și lipsite de lumină, lipsiți de-o hrană bună, ba răbdând chiar fîme, ei își istovesc corpul, încât dacă sfîrșesc școlile, nația românească nu mai prea pôte face us de învățatura lor, anihilată fiind acésta de trupul lor bolnav. Și din numărul cel de circa 550 al tuturor școlarilor, cari frecuentăză școlile noastre medii și superioare, *cel puțin 50* se află în starea

cea mai deplorabilă, ce-am zugrăvit aci, *ér alți 100 din ei*, sunt în condiții pôte cevaș mai bune, dar nici aceștia nu trăiesc și nu se hrănesc ast-fel, cum neapărat ar trebui.

În fața acestei situațiuni întristătoare, mă întreb, ce s'a făcut pentru ajutorarea acestor școlari sërmanî?

Din marinimia alor trei binefăcători: a reposaților G. Christurian și D. Ionciovici cu soția, avem 2 mititele internate, în carî se acioiesc cu totul 7, ȕi: sêpte școlari pe an. Mai departe avem un fond numit al școlarilor sêraci și bolnavi, din care se cheltuesc în termin mediũ 60 fl. pe an pentru medicamente și arare-orî și pentru ajutore de câți-va fiorinî. Dacă mai luăm îngrijirea medicală gratuită, de care beneficiază școlarii noștri, — am spus, cred, tot ce se face sus pentru școlarii sêraci la noi. Resumând decî, ce vedem? Din 50—100, carî ar merita și ar trebui să fie întreținuți gratuit, întreținem: 7, — pe ceilalți, dacă se bolnăvesc, îi luăm în grijă, dar pentru-ca să 'nu se bolnăvescă, pentru sănătatea lor, nu facem mai nimic.

E evident, că adevăratul remediũ aci ar fi *înființarea unui internat* pentru vre-o 100—200 de școlari. În împrejurările actuale însê ale biseri-cilor, ce susțin școlele, și carî în prima linie, ar fi chieamate a sări într'ajutor, de realizarea acestei dorințe atât de juste nu pôte să fiă vorbă. Dar putem și trebuie să pregătim calea viitorului internat. Spre acest scop mi-sê pare mie un pas intermediar fôrte potrivit și ușor de realizat: *înființarea unei mese pentru școlari, unde să provedem cu prând gratuit un numêr cât vom putê mai însemnat de școlari sêraci.*

Spre acest scop trebuie să usăm *de fondul nostru pentru școlarii sêraci și bolnavi*, care va trebui exploatat mai rațional în favorul sêracilor noștri ca până acum, *ér* pe de altă parte va trebui și îmbogățit în vederea scopului măreț, cu noue și abundente resurse.

Fondul nostru pentru școlarii sêraci și bolnavi, a avut cu sfêrșitul anului școlar espiat un capital de 3046.38 fl., din interesele căruia, de 116.49 fl. s'aũ chiełtuit cu totul 73.27 fl., adecă 62.5%, capitalisându-sê restul de 37.5% a intereselor, plus tot sporul anual al fondului provenit din donațiuni în suma de fl. 410.62. Cu alte cuvinte: din întratele de fl. 527.11 ai anului întreg s'aũ spesat pentru ajutorarea școlarilor sêraci și bolnavi. numai fl. 73.27, *ér* restul de fl. 453.84 s'a capitalisat. Acest economisitor sistem s'a practicat și mai 'nainte la administrația fondului, el e fôrte bun pentru a face ca fondul să crească, dar nu bagă în sêmă necesitățile ardente, pentru a căror acoperire s'a creat fondul.

După calculi, ce i-am făcut pe ultimii 4—5 ani de gestiune ai

acestui fond, media sporului anual al fondului a fost de fl. 427, ér media speselor pentru școlarii sëraci și bolnavi numai de fl. 60.

Eü cred, că acum a sosit timpul dela care încolo proporția va trebui întorsă: de acum să capitalisăm o parte mică a intereselor, ér restul de interese, precum și tóte întratele anuale (întru cât rămân în cadrul de până acum) să le folosim în mod efectiv pentru școlarii sëraci și bolnavi.

Media sporului anual pe anii proximi (pe basa calculilor ce am făcut) se póte stabili cu fl. 450, din cari fl. 150 folosindu-se pentru medicamente, capitalisare și micí ajutóre, — rămân anual la dispoziția fondului spre întrebuințare încă fl. 300.

Acești 300 fl. propun, ca fondul să-i foloséscă pentru înființarea unei mese, la care școlarii noștri cei mai lipsiți să fiă împărțesiți de beneficiul prânzului gratuit.

Deóre-ce însă din suma acesta nu ar puté fi împărțesiți mai mulți de cel mult 5 școlari pe an, propun, ca să se ia încă următorii pași pentru atingerea scopului indicat.

Din »Fondul Coresi« să contribuim câte 100 fl. pe an, asemenea să apelăm la ambele societăți de lectură ale studenților noștri dela gimnasiu și școla comercială, pentru ca să contribue împreună cu 100 fl. anumit pentru scopul mesei studenților.

Astfel chiar din puterile noastre, ale corpului prof. și ale școlarilor, am dispune în primul an de **fl. 500**, — din cari deja putem întreține vre-o 8 școlari cu prânz gratuit pe timpul celor 10 luni de școlă.

Dar, D-lor colegi, cu aceste încă nu am epuizat resursele *ordinare*, la cari va trebui să ne refugiăm și, cred, cu deplin succes.

Biserica S-tului Nicolae din Scheiü-Brașov a remunerat pe școlarii noștri, cari făceau parte din corul bisericesc, cu fl. 400 anual, cari bani se împărțiau între coriști. Cu anul acesta școlar comitetul bisericei S-lui Nicolae a sistat plățirea acestei sume, un lucru, pe care eu din punct de vedere chiar pedagogic l'am aprobat. Școlarii noștri nu-i permis să se obicnuéscă a fi salariați pentru-că participă în mod activ la serviciul nostru divin. Acesta este o datorință de onóre pentru ei. Ei bine, dacă asta așa este, apoi eu nu-mi pot imagina o mai frumoasă clocare a celor 400 fl. pe fie-care an, decât dacă biserica S-lui Nicolae drept mulțămită pentru serviciul benevol de cântăreți, ce-l fac școlarii noștri în biserică, destină această sumă fondului pentru școlarii sëraci și bolnavi, cu menirea specială a se folosi pentru masa studenților. Propun, ca în acest sens să se facă o representație la comitetul bisericei S-lui Nicolae, care sunt convins, că nu ne va refusa cu justa noastră cerere.

În fine propun a se interveni la direcțiunea, respective adunarea

generală a institutului »*Albina*« din Sibiiu, ca ajutorul anual de 100 fl. ce ni-l dă la fondul nostru, în vederea scopului măreț, umanitar și național, ce urmărim, să ni-l ridice la 500 fl. pe an.

Pe lângă acestea, cu susținerea obiceiului frumos al *colindatului*, am pute în fie-care an constitui una s eu 2 trupe de colindători dintre studenți, cari bine pregătiți *sub conducerea câte unui profesor, să colinde pe la Crăciun și anul nou* la familiile române fruntașe din Brașov folosind prilejul *de-a colecta oferte benevole pentru scopul indicat*.

Dacă toate aceste demersuri își vor avea succesul dorit, și eu nu mă indoiesc despre acesta, atunci budgetul întratelor *anuale* pentru acoperirea cheltuielilor prânzului gratuit al școlarilor noștri săraci se va prezenta astfel:

1) Fondul pentru ajutorarea școlarilor săraci și bolnavi din venitele sale ordinare	fl. 300.
2) Fondul »Coresi«	» 100.
3) Cele 2 societăți de lectură ale studenților noștri.	» 100.
4) Dela biserica S-lui Nicolae pentru participarea în corul bisericesc al studenților.	» 400.
5) Dela »Albina«, (pe lângă 100 fl. luați în vedere sub 1), plusul contemplat de:	» 400.
6) Dela colindatul în favorul fondului	» 100.
	fl. 1400.

Suma acesta cred, că va ajunge pentru a da prânz gratuit pe 10 luni de zile la 22—24 școlari.

Rog onorata conferență, ca să primască în principiu ideile aci espuse și să autorizeze direcțiunea școlară, pentru ca în conțelegere cu reprezentanța fondului pentru școlarii săraci și bolnavi, *să facă toți pașii necesari pentru câștigarea și asigurarea resurselor financiare mai sus indicate*.

Pe baza acestei propunerii corpul profesoral a adus sub nrul protocolar 2. cu unanimitate următorul conclud:

»*Conferența decide a încredința pe D-l Virgil Onițiu pentru ca în conțelegere cu reprezentanții fondului pentru școlarii săraci și bolnavi, să facă toți pașii necesari pentru câștigarea și asigurarea resurselor necesare*«.

2. Demersurile direcțiunii școlare.

Dupăce corpul profesoral a dat autorisarea cerută pentru câștigarea și asigurarea resurselor materiale ale mesei studenților, direcțiunea școlilor medii a adresat reprezentațiunii, petițiunii și recercări cătră:

a) *Biserica Sf-lui Nicolae din Brașov-Scheiă* (nr. direcț. 107—1898/9).

pentru o subvenție anuală de fl. 400, în locul aceleiași sume de fl. 400, care până acum se împărția între școlarii, cari făceau parte din cîorul bisericii, avînd să înceteze de-acum această remunerație; —

b) către *Biserica Sf-lui Nicolae din Brașov-Scheiă* (nr. direcț. 272—1898/9), pentru a ceda fără chirie localitățile edificiului parterre din curtea școlei comerciale (Șirul Bisericii nr. 6), pentru ca să se instaleze aci masa studenților; —

c) către »*Albina*« *institut de credit și economit în Sibiiă*, (nr. direcț. 117—1898/9.) pentru de-a ridica ajutorul de fl. 100 anual al fondului școlarilor sîraci și bolnavi la fl. 400. — în vederea mesei proiectate; —

d) către *Representanța Fundațiunii Gozsdu în Budapesta* (nr. direcțiunei 198—1898/9.) pentruca să susțină anual 10 locuri la masa studenților, echivalînd acesta cu 10 stipendii à fl. 60. — anual; —

e) către *Reuniunea femeilor române din Brașov* (nr. direcț. 144—1898/9.) pentru ajutor, precum și pentru intervenția binevoitoare a membrilor reuniunei întru conducerea și controlul la masă; —

f) către *58 Institute de credit și economit din patriă* (nr. direcțiun. 160—1898/9.) pentruca din venitul lor curat să contribuie anual cu câte o sumă anumită pentru scopul umanitar al mesei studenților; —

g) către *Preșidenții societăților de lectură dela gimnasiul nostru și dela școlele noastre comerciale* (nr. direcț. 108—1898/9.), pentruca să destineze o parte din venitul curat al ședinței lor publice pentru masă. —

h) Cu ocazia sf. sîrbătorii a Crăciunului s'au originat 4 trupe de *colindători* din studenți de-ai școlelor noastre, dintre cari 3 trupe sub conducerea D-lor profesori Nic. Puican, Tim. Popovici și Petru Ciorogariu au colindat la familiile române din Brașov,  r una sub conducerea D-lui prof. Lazar Nastasi a colindat în Zărnești, destin nd ofertele benevole pentru masa studenților.

i) *Propunerea* directorului gimnasial pentru înființarea mesei studenților s'a tipărit în 100 exemplare și s'a expedat la adresa mai multor bărbați cunoscuți ca sprijinitori ai cauzelor noastre culturale și umanitare.

l) Direcțiunea școlară a înaintat prin Venerab. Consistori  o petițiune (nrul direcț. 396—1898/99 ddto 19 April 1899) cătră *Venerabilul Sinod archidieceșan*  n Sibii , pentru a se da autorisarea, ca să  nițieze o *colectă generală pentru masa studenților*.

3. Resultatul demersurilor direcțiunii școlare.

ad a.) și b.) — *Biserica Sf-lui Nicolae din Brașov* până la punerea sub presă a anuarului nu a rezolvat încă petițiunile cele două ce i s'au adresat. Direcțiunea școlară însă cunoscând bine spiritul de jertfă și gândul înălțat al membrilor comitetului și sinodului parochial așteptă cu deplină încredere rezolvarea favorabilă a justei sale rugări.

ad c.) Direcțiunea institutului »*Albina*« a trimis totă suma de fl. 400 (dată de adunarea generală la dispozițiunea direcțiunii) pentru masa studenților.

ad d.) *Representanța »Fundațiunii lui Gozsdu«* cu hârtia nrul 9—1899 ddto 12 Aprilie 1899 nu a putut încuviința rugarea direcțiunii, provocându-se la dispozițiunile literelor fundamentale. — Direcțiunea școlară speră, că Onorata Representanță va reveni asupra concludului luat. Direcțiunea va lansa în această privință o nouă adresă către Onorata Representanță a »Fundațiunii lui Gozsdu.«

e.) *Reuniunea femeilor române din Brașov* cu hârtia ddto 24 Ianuarie 1899 (depusă în arhiva direcț. sub nrul 234 —1898/9) asigură direcțiunea școlară de tot sprijinul ei și pune în vedere un ajutor anual de fl. 100 în exercițiul bugetar al anului proxim.

f.) *Dintre cele 58 institute de băni* din patrie răspund cu ajutoare ocazionale (v. sumele mai jos) 15, ér una: »*Casa de păstrare*« din Seliște ne asigură un ajutor anual de fl. 60, ca suma necesară pentru intertenția unui școlar pe an. — Suma contribuțiilor celor 16 institute de băni din patriă face: fl. 711.—

g.) *Societățile de lectură dela gimnasiu și dela școla comercială* au dat jumătatea venitului curat dela I. ședință publică, în sumă de fl. 50.— pentru masa studenților.

h.) *Cele 4 trupe de colindători* au adunat la Crăciun cu totul fl. 478.06 pentru masa studenților.

i.) Numeroși Domni, cari au primit cu poșta propunerea tipărită a directorului gimnasial, precum și alți binefăcători au trimis oferte benevole (a se vedé mai jos.)

l.) *Venerabilul Sinod archidieceșan* în ședința sa a VIII-a, ținută în 1 Maiu v. 1899 a încuviințat rugarea direcțiunii școlare și a permis, ca să se arangeze o *colectă generală în totă metropolia noastră* pentru masa studenților.

4. Deobligări pentru contribuțiuni anuale.

Cât de viu a fost resunetul în publicul nostru românesc, cu care a întimpinat idea înființării mesei studenților în Brașov, ne dovedește împrejurarea, că deși nu s'a lansat nici o listă de colectă publică până adî, pe lângă multele și frumoșele contribuțiuni benevole ce ni s'aũ trimis, — o samă mare de ómenî de inimă s'aũ anunțat de bunăvoie, că s'e deobligă a contribui an de an cu o sumă anumită pentru susținerea mesei.

Dăm aci lista acestor marinimoși binefăcători, indicând și sumele anuale puse în vedere:

1. <i>Reuniunea femeilor române, Brașov</i> ,	fl. 100.—
2. » <i>Cassa de păstrare</i> « din Săliște	» 60.—
3. <i>Petru Pop</i> , jude reg., Brașov, în loc de felicitări de an nou	» 5.—
4. <i>N. P. Petrescu</i> , oficial la » <i>Albina</i> «, Brașov » » »	1.50
5. <i>Corn. Aisër</i> , cassar » » » » » »	1.50
6. <i>Iosif Pușcariu</i> , avocat, Brașov, în loc de A. N. F. » » » » »	5.—
7. <i>Dr. Vas. Saftu</i> , paroch gr.-or. Brașov » » » » »	2.—
8. <i>Timot. Popovici</i> , prof. Brașov » » » » »	2.—
9. <i>Virgil Onițiu</i> , director gim. Brașov » » » » »	2.—
10. <i>Dr. Aurel Halic</i> , Lipova » » » » »	2.—
11. <i>Alexe Verzea</i> , paroch gr.-or. Satulung (cu prilejul onomasticeî sale)	» 5.—
12. <i>Dr. Nic. Comșa</i> , (Săliște)	sumă nedeterminată
13. <i>Petru I Comșa</i> , comerciant (Săliște) » »	
14. <i>Dómna Balașa St. Blebea</i> , București-Brașov	lei 20.—

5. Starea fondului mesei studenților per 4/16 Maiu 1899.

Întrate.

1898

Dec. 10. Dela Dl *Teodor Nica*, directorul băncii națion. a României în Bucuresci în memoria sorei sale *Maria*

Săcărcau, reposată în Brașov fl. 100.—

» 19. Dl avocat *Simcon Damian* Brașov fl. 50.—

Suma: fl. 150.—

Transport . fl. 150.—

1899

Ian. 6 n. Dobrescu & Paraskeva, Ploesci (200 lei) fl. 94.60

» „ Cu ocazia *colindatului* în 4 grupe:a) I. grupă, prof. *Nic. Puican* (Braşov):

Domni: Petru Nemeş fl. 10, Dr. G. Baiulescu fl. 5,
 Dr. N. de Lemenyi fl. 5, N. Fizeşian fl. 2, I.
 Socol fl. 2, Ios. Puşcariu fl. 20, Ioan de Lemenyi
 jun. fl. 2, I. Bran de Lemenyi sen. fl. 10, Dómnă
 Euf. Kertsch fl. 10, Vict. Popescu fl. 10, G. de
 Iekim fl. 10, Ioan Ciurcu fl. 5, Dr. Eugen de
 Lemenyi fl. 10, D. Platoş fl. 2, D-na Ecat. Rădu-
 lescu fl. 2, total fl. 105.—

b) II. grupă, prof. *Timot. Popovici* (Braşov):

Domni: Oct. Sorescu fl. 5, P. Ungur fl. 1, M.
 Safrano fl. 5, Dr. A. Mureşianu fl. 5, Bart. Baiu-
 lescu fl. 5, I. Şăbădeanu fl. 10, Casina română
 fl. 10, C. Aiser Săvulean fl. 2, I. Burduloiu fl. 10,
 Gr. Birea fl. 5, D-na v. N. Ciurcu fl. 3, G.
 Zănescu fl. 5, Mih. G. Stănescu fl. 10, D-na
 Elena Mocan fl. 7, N. P. Petrescu fl. 5, D-na
 Otilia Bidu fl. 3, N. Bărbucean fl. 2, G. Navrea
 fl. 1.50, Teod. Nicolau fl. 2, D. Pop fl. 1.50,
 Sim. Dămian fl. 3, Nic. Fluşturean fl. 5. Total . fl. 106.—

c) III. grupă, prof. *P. Ciorogariu* (Braşov):

V. Herm. A. Moldovan fl. 2, I. Chifa fl. 2, V.
 Onişiu fl. 2, v. Maria M. Branisce fl. 1, Rud.
 Orgidan (5 franci) fl. 2.36, Elena A. Popovici
 fl. 15, Teodora Literat fl. 4, Maria Cernea fl. 2,
 Hareti Russu fl. 1, Elena Voina fl. 5, I. Petric
 fl. 5, Dr. V. Saftu fl. 5, Dum. Muntean fl. 3,
 Helena Muntean fl. 3, Elena Sfetcă fl. 2.50, D.
 Lupan fl. 3, St. Stinghe fl. 5, I. Vătăşan fl. 2,
 Elena Bogdan fl. 1.50, D. Iarca fl. 2, And. Bidu
 fl. 5, Mih. Russu fl. 5, Ioan Duşoiu fl. 10,
 Christodorescu fl. 2.50, Iosif Moldovan fl. 5, D.
 Stinghe fl. 5, Maria N. Popovici fl. 2, N. N.
 fl. 2, Const. Popp fl. 2, Ioan Seniufă fl. 10, total . fl. 116.86

Suma: fl. 572.46

1899

d) IV. grupă, prof. *L. Nastasi* (Zărnești):

Ian.	6 n.	Domni: Nic. Garoiu fl. 10, I. Dan fl. 5. Tr. Mețian fl. 5, Iancu Mețian fl. 10, Iaczkó Luczian fl. 3, I. Gogonea fl. 3, N. Spêrchez iun. fl. 2, Radu Mețian fl. 1:50, N. Dan fl. 1, Ir. Nan fl. 2, Nic. Pană fl. 2, I. Spêrchez fl. 2. V. Bude fl. 2, G. Ilie fl. 3, A. Badiu fl. 2, Pleșa fl. 2, Nicod. Dan fl. 2, N. Cinteș fl. 3, Teod. Spêrchez fl. 2, vîd. B. M. Muntean fl. 1, I. G. Comșa fl. 3, Nic. Lupu fl. 2, N. V. Pop fl. 1, Bakó fl. 1, Clococean fl. 1, N. N. 20 cr., I. Strěvoiș fl. 4, B. Mețian fl. 2, I. Coleș fl. 2, A. Șenchea fl. 1, Cutean fl. 2, N. Podar fl. 4, N. Banciu fl. 1, I. Gligore fl. 2, Nic. Guguian 50 cr., Stoica Garoiu fl. 1:50., total	fl. 91:70
Ian.	9 n.	<i>F. A. Brașov</i> »	50.—
»	»	Valeriu Bologa, dirig. fil. » <i>Albina</i> » »	5.—
»	10 n.	Mihail Cîrlea, notar publ. Abrud »	50.—
»	»	Petru Pop, jude reg., Brașov (ca echivalent pentru a se dispensa de felicitări de anul nou pe anii 1899, 1900 și 1901, pe an câte 5 fl.) »	15.—
Ian.	11 n.	N. P. Petrescu în loc de felicitări de anul nou »	1:50
»	»	Corn. Aiser » » » » » » » » »	1.50
»	12 n.	Virg. Onișiu » » » » » » » » »	2.—
»	»	Dr. Mazuchi, privatier, Brașov »	5.—
»	»	L. Nastasi (pro felicit. de anul nou) »	2.—
»	»	I. Axente Severu »	1.20
»	14 n.	Iosif Pușcariu în loc de A. N. F. »	5.—
»	15 n.	Contribuiri ulterioare pentru <i>colindat</i> : Ioan Darius fl. 2, Ipol. Ilasievici fl. 1, Vasilie Goldis fl. 2, Iosif Maxim fl. 2, Nic. Puican fl. 2, Pavel Budiu fl. 2, Dr. C. Lăcea fl. 1, Tim. Popovici fl. 1, Dr. Ios. Blaga fl. 2, Aurel Ciortea fl. 1, Andreiș Bărsan fl. 2, Pav. Percea fl. 1, Dum. Lupan fl. 2, Ioan Socaciu fl. 2, G. Chelariu fl. 2, D. Făgărășian fl. 2, total	fl. 27.—

Suma: fl. 829.36

1899

Transport . fl. 829.36

Ian.	15 n.	Contribuțiunii ulterioare <i>pentru colindat</i> (Brașov): Tim. Popovici fl. 2, D. Haller fl. 1'50, Chr. Orghidan fl. 2, Const. Voicu fl. 3, Emilia Sanciali fl. 2, Ilie Savu fl. 3, N. G. Eremias fl. 6, Teod. Spuderca fl. 5, I. Purchasea fl. 1, G. Șerban fl. 3, I. Pricu fl. 1, M. C. Jiga fl. 1, D. Lupan fl. 1, total fl.	31.50
»	»	Bas. Podóbă Cluj (în loc de felic. d. a. n.) »	1'50
»	»	P. Proștean, Brașov »	2.—
»	»	Dr. V. Saftu »	2.—
»	»	Dr. Gavr. Tripon, Bistrița »	2.—
»	16 n.	I. caval. de Pușcariu, Bran »	5.—
»	»	Simay Gerő, comerc. Brașov »	5.—
»	»	»Oraviciana« societ. pe acții, Oravița »	25.—
»	»	I. Popea prof., Brașov »	2.—
»	»	Dr. Aurel Halic, Lipova în loc de A. n. f. »	2.—
»	»	Const. Alexiu, avocat și deputat, fost elev al nostru, Brăila »	94'60
»	»	Mih. G. Stănescu, Brașov »	20.—
»	17 n.	Aur. Ciortea profesor și d-sora M. Navrea (la logodna D-lor) »	10.—
»	19 n.	Tache Stănescu, Brașov »	50.—
»	»	George Dănilă, primar, Hunedora »	5.—
»	»	Nic. Muntean, inspector rural, Hunedora, »	5.—
»	21 n.	Vasilie Dan, Mezötelegd »	1'50
»	»	Ioan Bibescu, »	1'50
»	»	Moise Micu, preot, Poiana Mărului »	2.—
»	»	Ioan Mandaiu iunior, Dobrogea »	2.—
»	24 n.	Vasilie Domșa, protopresb., Orăștie »	2.—
»	30 n.	George Babeș, preot, Sohodol »	2.—
»	»	Comitetul parochial al Bisericii din Brașov-Cetate din fondul iubiților reposați »	40.—
»	31 n.	Aron Gogonea, preot, Poiana Mărului »	2.—
»	»	Pomp. Dan, prof. Zărnești »	1.—
Feb.	2 n.	Un anonim din Ungaria »	100.—
»	5 n.	Iosif Vaida, Sinaia »	5.—
»	»	Ștefan Dobrean, Galați »	5.—
»	6 n.	Eman. Ungurean, avocat, Timișoara »	5.—
»	»	Dr. I. Mihu, Orăștie »	50.—

Suma: fl. 1310.96

1899

Feb.	8 n.	Societățile de lectură ale studenților dela gimnas. și dela școala comercială, Brașov	fl. 50.—
	» 17 n.	I. Hamzea, preot, Rîșnov	» 2.—
	» 23 n.	»Cordiana«, institut de băni, Fofeldea	» 5.—
	» 27 n.	I. Maximilian, preot, Stupini	» 2.—
Mart.	1 n.	Dna Balașa St. Blebea, București	» 9'47
	» 6 n.	Sofron Stan, Blaj	» 10.—
	» »	»Auraria«, cassă de econom., Abrud	» 20.—
	» »	Iac. Zorca, preot, Vlădeni	» 2.—
	» »	G. Cârlan, notar »	» 2.—
	» 9 n.	»Parsimonia, inst. de cred. și econ. Bran	» 30.—
	» »	»Sentinela« » » » » Satul nou	» 10.—
	» 15 n.	»Economia« » » » » Lugoș	» 5.—
	» »	»Sebeșana« » » » » S. Sebeș	» 25.—
	» »	»Doina« » » » » Câmpeni	» 15.—
	» 18 n.	»Detunata« » » » » Bucium	» 6.—
	» 19 n.	Văd. Susana And. Murășian, Brașov	» 10.—
	» »	Andr. Blaga, nepotul lui A. Murășianu, Brașov	» 5.—
	» 21 n.	Familia Mocsonyi	» 200.—
	» »	Dr. Maximil. Popoviči, chimist	» 9'48
	» 25 n.	»Mielul«, cassă de împrum., Poiana	» 20.—
	» »	I. Popescu, comerc., Brăila	» 2'37
	» 31 n.	Alexe Verzea, preot, Satulung	» 5.—
April	3 n.	»Crișana«, soc. de econ. și cred., Brad	» 15.—
	» 5 n.	Direcțiunea instit. »Albina« Sibiiu	» 400.—
	» 7 n.	Văduva anonimă, Brașov	» 5.—
	» 11 n.	I. Broju, preot militar, Sibiiu	» 5.—
	» 12 n.	»Ardeleana«, instit. de cred. și econ., Orăștie	» 50.—
	» 13 n.	»Cassa de păstrare«, Seliște	» 60.—
	» 15 n.	Scarl. I. Parascheva, Ploesci	» 20.—
	» »	G. Gavrilescu, Ploesci	» 10.—
	» »	Un anonim	» 20.—
	» »	I. Christescu, Ploesci	» 9'46
	» »	Bucur Balcaș, »	» 9'46
	» »	Atan. Crăciunescu, Ploesci	» 2'37
	» 29 n.	Un anonim	» 474.—
	» »	Dr. Nic. Calefariu, medic, Seliște	» 5.—

Suma: fl. 2841.57

Transport . fl. 2841.57

1899

April 29 n.	Nic. Hențiu, notar comun., Săliște	fl.	5.—
»	» Iord. Roșca, primar, »	»	5.—
»	» Dumitru Vulc, proprietar, »	»	5.—
Mai 2 n.	G. Chelariu, prof., Brașov, la ziua sa onomast. . . »		10.—
»	3 n. Petru I. Comșa, comerc., Săliște	»	50.—
»	» Nic. Manegutu, protopresb., M. Vașarhei »		10.—
»	6 n. »Fortuna«, instit. de cred. și econ., Rodna v. . . »		5.—
»	8 n. G. N. Căciulescu, București	»	18-96
»	» Dim. Z. Furnică, »	»	9-48
»	12 n. »Olteana«, casă de economii în Viștea de jos . . »		20.—
»	13 n. X. Y. Z.		—20
»	16 n. A. Vlaicu, director, Brașov, în loc de serbarea zilei sale onomastice	»	20.—
»	» Vas. Orghidan, comerc., București	»	10.—
»	» P. I. Gigurtu, Craiova	»	4-75

Suma înratelor: fl. 3014.96.

adecă : *trei mii patru-spre-dece fiorini și 96 cruceri.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

B. E s i t e.

1898

Dec. 10 n.	Timbru pe chitanța de fl. 100 (donat. Nica) . . . fl.	— 32
» 15 n.	Tipărirea 100 exempl. »Propunere p. masa stud.« de V. Onițiu . . . »	3.—
» 15 n.	Tipărirea 100 exempl. adrese către bănci . . . »	4.—
» »	58 mărci post., à 2 cr. pe epist. către bănci . . . »	1.16

1899

Ian.	6 n.	Spesele colindătorilor (Braşov) »	17.—
»	»	» (Zërneşti) »	10-10
»	9 n.	Redacţia »Gaz Trans.« p. publicarea mulţămit. publ. »	1:50
»	21 n.	» » » » » » » » » »	1:50
Mart.	15 n.	Redacţia »Gaz Trans« p. publicarea concursului p. masă »	3:50
April	5 n.	Timbru pe chitanţa de 400 fl. (donaţ. direct »Albina« »	1:25
»		Prânzul celor 20 şcolari la masă pe timpul dela 16 Martie—30 April »	180.—
»	28 n.	Porto postal p. 2000 fl. trimiş ca deposit la »Ar- deleana« Orăştie »	— 66

Suma : fl. 223.99

Transport . fl. 223.99

1899

Maiu 10 n. Porto postal p. 600 fl. trimiși ca deposit la	
»Ardeleana» Orăștie »	— 39
» 13 n. Pentru vinul dat la Paști la masă »	2.—
» 16 n. Dări de samă în »Gaz. Trans.« »	2.—
Suma eșitelor:	fl. 228.38

Saldul casei per 4/16 Maiu 1899: fl. 2786.58.

Din suma acesta fl. 2600.— sunt depuși cu 6% la institutul »Ardeleana« din Orăștie (libel nr. 3653/899), ér fl. 186.58 pentru trebuințele curente sunt depuși la filiala »Albina» Brașov cu 4% (libel nr. 12869/899.)

6. Inaugurarea mesei studenților.

Directorul gimnasial raportând conferenței profesorele comune III. din 19 Febr. v. 1899 asupra rezultatului pașilor întreprinși în interesul mesii studenților, și arătând, că starea fondului la acel timp era de fl. 1340.85, a făcut o propunere pozitivă pentru punerea în ființă a mesei studenților încă în acest an școlar.

Reproducem verbal din protocolul conferenței amintite propunerea și concludul luat:

»Dl director având în vedere rezultatul îmbucurător ce l-au avut pașii făcuți în chestia mesii studenților până acum la publicul român, propune ca *deja în 15 Martie v. a. c. să se începă a se prevedea până la finea anului școl. curent 20 școlari săraci cu prânz gratuit*; spre scopul acesta să se publice în »Gazeta Transilvaniei« concurs pentru acele familii, care ar fi aplicate a da prânz corespunzător pentru o remunerație maximală de fl. 6. pe lună de cap; prânzul să consiste dintr'o supă de carne și rasol cu saucă (său mâncare grosă) sau o supă (nu de carne) și friptură sau tocană, ér Vineră din mâncare de post. În timpul duratei concursului să petiționeze și acei școlari, cari ar dori să beneficieze de prânz gratuit.«

»Conferența primesce propunerea și alege o comisiune de 5 cu domni: V. Onițiu, G. Chelariu, D. Făgărășanu, Ip. Ilasievici și G. Vătășanu însărcinându-o cu publicarea concursului necesar, cu alegerea locurilor și cu aranjarea modalităților de plasare. Tot-odată se hotărăse, ca școlarii din fiecare clasă sub conducerea profesorului de clasă să designeze dintre cei mai vrednici și săraci conșcolari câte 3 inși, pe cari să-i recomande conferenței profesorele a le acorda prânz gratuit.« —

*

Pe baza acestui conclud direcțiunea școlară a dat în nr. 40 sqq. ai »Gazetei Transilvaniei« următoarea:

Publicațiune.

Corpul profesoral dela școlele medii și superioare gr.-or. române din Brașov a decis, ca din *fondul mesei studenților* să provadă cu prânț pe timpul dela 15 (27) Martie până la 30 Iunie v. 1899: 20 de școlari săraci dela aceste școle. Spre acest scop se escrie concurs pentru *oferte deschise* din partea acelor familii române din Brașov, cari ar dori să ofere pe bani prânț la un anumit număr de școlari.

Terminul de concurs este până în 7 (19) Martie a. c.

Doritorii au să-și înainteze ofertele lor în scris în cancelaria direcțiunei gimnasiului român, arătând:

- a) *strada și n-rul casei unde locuiesc;*
- b) *numărul școlarilor, pentru câți ar voi să dea prânț (cel puțin 2, cel mult 10 școlari),*
- c) *ofertul de plată, ce reclamă pe lună pentru prânț (ofertele, cari vor trece peste 6 fl. pe lună, nu se vor lua în considerare).*

Prânțul va consta: seû 1) dintr'o supă de carne cu rasol și sauce (=zos), seû în loc de zos o mâncare grosă (Zuspeise), seû 2) dintr'o supă simplă (nu de carne) și o friptură seû tocană, — așa-dar totdeauna din câte două feluri de bucate. — Cantitatea de carne va fi cam 200 grame de câte un școlar. *Pânea* o dă tot oferentul. În zilele de Vineri mâncarea va fi de post.

Brașov, în 20 Februarie v. 1899.

Direcțiunea școlilor medii gr.-or. române.

Virgil Onițiu, director.

*

În urma acestei publicațiuni au intrat până la terminul de concurs 12 oferte la direcțiune, din cari 10 oferte cu fl. 6 de școlar pe lună, 1 ofert sub fl. 6.—, ér unul peste fl. 6.—

Dupăce comisiunea profesorală exmisă a cercetat mai de-aprope atât ofertele, cât și casele oferenților, a fost de acord ca pentru timpul din 16 Martie v. până în 30 Iuniu v. a. c. să plaseze 20 de școlari pe spesele fondului (à 6 fl. pe lună) la următorii oferenți: la D-oma Efrosina Rîșnoveanu 10 școlari, la D-na Elena Rîșnoveanu 8 școlari și la D-na Paraschiva Dariu 2 școlari. Conferența profesorală din 8 Martie v. a. c. decide tot în acest sens, și transpune comisiunei o listă de 33 elevi săraci, dintre cari comisiunea să alegă pe 20, cari vor fi mai săraci, stabilindu-se ca normă numai atât:

a) școlarii admiși trebuie să aibă notă »bună« din moralitate;

b) nota generală din studii trebuie să fiă cel puțin »suficient«.

Tot-odată conferența acésta a dat mandat comisiunei de 5 a face tot ce crede de cuviință pentru punerea în ființă a mesei studenților cu ziua de 16 Martie v. 1899.—

*

Comisiunea fondului înainte de toate a făcut o *Învoielă* cu cele 3 gazde. Étä :

Î n v o i e l a .

(Depusă în archiva direcțiunii școlare sub nrul 303—1898/99.)

Subscrișii în chestiunea mesei studenților am făcut următoarea învoielă :

I. Dómnă Paraschiva Darius primește la masă (pentru a le da prând) 2 (doi) școlari, Dómnă Efrosina Rîșnovean primește 10 (dece) școlari, ér Dómnă Elena Rîșnovean primește 8 (opt) școlari.

II. Condițiunile prândului sunt acele stabilite în concursul publicat în »Gazeta Transilvaniei«, pe care numitele Dómnice le primesc întocmai.

III. Plata va fi de fl. 6.— de școlar pe lună.

IV. Să va începe cu darea mesei Marți în 16 Martie v. a. c.

V. Prândul în fiecare zi va trebui servit la 12 și $\frac{1}{4}$ ore. La masă școlarii vor rosti și înainte și după masă câte o rugăciune anumită.

VI. În cas că vr'un școlar e bolnav, are dreptul să trimită însuși pe cineva, ca să-î ducă mănecarea acasă.

VII. Dacă vr'un școlar dela masă vrea să plece din Brașov pe una séu mai multe zile, are să anunțe cu 3 zile înainte atât pe gazda mesei, cât și direcțiunea școlară, pentru ca să fiă trimis alt școlar sêrac la masă.

VIII. La școlarii dela D-na Efrosina Rîșnoveanu și dela D-na Elena Rîșnoveanu unul dintre școlari să va numi conducător al celorlalți (șef de masă), care are să pórte tótă grija de ordine la masă și să scie totdeauna să raporteze direcțiunei școl. despre cele ce se petrec acolo.

IX. Observăm că în săptămána patimilor școlarii au să capete tótă săptămána mănecare de post.

X. Plătirea să va face din partea direcțiunii școlare în mod decursiv și anume prima plată la finea lunei Martie v. a. c.

XI. Atât dómnicele, carî dau masa, cât și comisiunea fondului își

reservă dreptul, resp. sunt datorî — în cas, că nu le-ar mai conveni punctele acestei învoeli din motive binecuvîntate, — a abdice cu 15 zile înainte.

Braşov, în 11/23 Martie 1899.

Comisiunea fondului:

Virgil Oniţiu m. p.

Ip. Ilasievici m. p.

G. Chelariu m. p.

D. Făgărăşianu m. p.

G. Vătăşanu m. p.

Paraschiua Dariu m. p.

Elena Rîşnoveanu m. p.

Efrosina Rîşnoveanu m. p.

*

Directorul şcolilor în numele comisiunii de 5 a stabilit dispoziţiunile de ordine ale mesei studenţilor, cari s'au publicat celor pe cari îi privesce şi cu ziua de 16 Martie v. 1899 s'au pus în praxă. Reproducem aci întocmai aceste:

Dispoziţiuni de ordine pentru masa studenţilor.

1.) La fiecare masă va fi un şef de masă dintre studenţii mesei, eventual un subşef (care-l substitue pe primul în cas de lipsă şi-i va fi de ajutor la susţinerea ordinii la masă).

2.) Şeful şi subşeful de masă sunt responsabili pentru ordinea la masă şi pentru executarea conscienţioasă a tuturor dispoziţiunilor direcţiunii şi a gazdei. Toţi elevii dela masă au să asculte şi să se supună la masă necondiţionat dispoziţiunilor lor. Drept de-a pedepsi nu au, ci au datorinţa a face imediat arătare la direcţiunea şcolară în contra renitenţilor.

Toţi şcolarii dela masă au să se poarte cu cuviinţă şi stimă faţă cu şefii mesei, cât şi faţă cu gazda.

3.) Şefii meselor raportează în fiecare lună de 2-ori la direcţiunea şcolară despre mersul mesei, purtarea şcolarilor şi eventualele observări sau dorinţe ale gazdelor sau ale elevilor.

4. Tot ei designează ordinea celor cari au să spună dîlnic rugăciunile prescrise înainte şi după masă, şi grijesc ca fiecare elev să fiă împărtaşit de cuantul necesar de bucate.

5.) Dacă vr'un şcolar dela masă are de gând să absenteze din Braşov, fiă în ferii, fiă în concediu, are să anunţe cu cel puţin 2 zile înainte pe şeful său de masă, care va comunica acésta îndată gazdei şi direcţiunii şcolare; ér direcţiunea şcolară va trimite pe timpul absenţei respectivului alt şcolar sărac, ca să-i ia locul până la rentôrcere.

6.) Școlarul împedecat prin bătă are dreptul de-a trimite pe timpul mesei pe cineva să-î aducă mâncarea acasă la cuartirul său.

7.) Timpul mesei este precis 12 și $\frac{1}{4}$ ore la amândi. La ora acesta se începe prânzul fără considerare dacă sunt toți de față sau nu. Cei cari vin mai târziu își capătă prânzul, când vin. După 1 oră și $\frac{1}{4}$ nu se mai dă prânzul nimărui nici chiar în cas de motivată împedecare.

8.) Înainte de ce s'ar așeza școlarii la masă precum și la ridicarea mesei au să rostască câte o rugăciune.

9.) Rugăciunea dinainte de masă va fi »Tatăl nostru«, (în timpul de după Paști până la Înălțarea Domnului: »Christos a înviat«) — ér rugăciunea de după masă va fi acesta :

»Mulțămim Ție Christóse, Dumneđeul nostru, că ne-ai săturat pe noi de bunătățile Tale cele pămēntesci; nu ne lăsa pe noi lipsiți nici de ceresca ta împărăție, ci precum în mijlocul învățăceilor tei ai venit Mântuitorule pace dându-le lor, vino și la noi și ne mântuesce pe noi, ér pe binefăcătorii mesei acesteia, vii și morți, pomenesce-î Dónne întru împărăția Ta. — În numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh. Amin!« —

10.) Rugăciunile se rostesc pe rînd în fiecare ȃi de alt școlar.

11.) Elevul, care nu se supune de bună voie dispozițiunilor de-aci, va fi brevi manu îndepărtat dela masă, va fi lipsit de beneficiul prânzului și se va înlocui de cătră direcțiunea școlară cu alt școlar sêrac.

*

Școlarii admiși la masa studenților în acest an școlar.

5.	<i>Ioan Șortan,</i> (din Sohodol, comit. Alba de jos),	gr.-or., școlar de cl. VIII. gimn.
	<i>Ioan Damian,</i> (din Herțegani, comit. Hunied.)	„ „ „ VII. „
	<i>Iovian Moldovan,</i> (din Șinca vechiă, comit. Făgăraș),	gr.-cat., „ „ „ „
	<i>Avram Imbroane,</i> (din Coșteiă, comit. Timiș),	gr.-or., „ „ VI. „
	<i>Ioan Căldărea,</i> (din Zărnești, comit. Făgăraș),	„ „ „ V. „
	<i>Vasilic Cucu</i> (din Ucca de jos, comit. Făgăraș),	„ „ „ V. „
	<i>Nicolac Ilic,</i> (din Zărnești, comit. Făgăraș),	„ „ „ IV. „

	<i>Samuil Urian,</i> (din Vad, comit. Făgăraș),	gr.-cat.,	școlar de cl. IV,	gimn.
	<i>Alexe Sulică,</i> (din Turches, comit. Brașov),	gr.-or.,	"	III. "
10.	<i>Dumitru Sêrbu,</i> (din Dêrste, comit. Brașov),	"	"	II. "
	<i>Valeriu Florea,</i> (din Brașov-vechiu, comit. Brașov),	"	"	I. "
	<i>Nicolae Crăciun,</i> (din Tohanul vechiu, comit. Făgăraș),	gr.-cat.,	"	III. comerc.
	<i>George Măciucă,</i> (din Brașov, comit. Brașov),	gr.-or.,	"	" "
	<i>Grigore Domilescu,</i> (din Valca-Bolvașnița, comit. Caraș-Severin),	"	"	II. "
15.	<i>George Muntean,</i> (din Lissa, comit. Făgăraș),	gr.-cat.,	"	I. "
	<i>Emilian Lupea,</i> (din Sărata, comit. Făgăraș),	gr.-or.,	"	" "
	<i>Radu Odor,</i> (din Turches, comit. Brașov),	gr.-or.,	"	III. reală
	<i>Nicolae Țirea,</i> (din Brașov, comit. Brașov),	"	"	" "
	<i>Ioan Ilie,</i> (din Zărnești, comit. Făgăraș),	"	"	" "
20.	<i>Ioan Mafteiș,</i> (din Paloș, comit. Târnava mare),	"	"	II. "

* * *

În ziua de 16 Martie v. 1899 s'a inaugurat masa studenților.

În ziua acêsta comisiunea fondului a condus pe elevi împărțindu-i la cele 3 mese, luând dispozițiunile de ordine la fața locului și asistând până la sfârșitul prânzului. Tot comisiunea s'evêrșesce inspecțiunea la masă și de atunci încôce.

*

Astfel dar idea filantropică a corpului profesoral, mulțămită interesului peste tôte așteptările de cald al publicului românesc, trup s'a făcut.

Modalitatea plasării mesei studenților în case private la tot casul o privim ca fiind provisorică și până atunci nu vom puté considera cheștiunea mesei studenților ca deplin rezolvată, până când ea nu va fi plasată într'un local anumit în apropierea școlei și în ochii tuturor binefăcătorilor ce s'ar interesa de ea.

Er scopul acesta 'l vom ajunge, îndată-ce Biserica Sft-lui Nicolae din Scheiü (Braşov) ne va pune la dispoziție spre acest scop casa din curtea şcolei comerciale, — un lucru pe care 'l aşteptăm cu legitimă speranță.

Astfel masa studenților va ajunge o instituție de binefacere de primul rang și dacă sprijinul publicului românesc va continua a se manifesta cel puțin în aceeași proporție ca până acum pentru ea, — atunci în fine vom ajunge să ne realizăm și proximalul ideal, pentru care masa studenților este de fapt numai o pregătire: — să ridicăm *un internat mare de băieți*, cea mai ardentă dintre necesitățile noastre școlare.

*

Și acum după-ce am dat sémă bunului public românesc despre modul cum am chivernisit obolul ce ne-a dat, după ce am arătat căile pe cari am mers, pentru de-a traduce în fapte vii niște dorințe vechi și ideale abia nădăjduite, după-ce am indicat ținta la care tindem, și spre care fără șovăire alergăm, — ni-să impune cea mai plăcută dintre datorințe: datorința de-a mulțumi din inimă acestui public românesc pentru însuflețirea caldă cu care ne-a sprijinit în acțiunea noastră. Mulțămim deci tuturor binefăcătorilor mesei studenților, căci sprijinul ce 'l-am primit dela dênșii, este de natură a ne oțeli în munca fără preget pentru idealele ce ne-am pus, dovedind clar, că aceste ideale sunt isvorite din sufletul aceluia, pentru care muncim, din sufletul neamului românesc.

Încheiăm aceste rînduri cu cuvintele simple dar atât de elocvente, cu cari dîlnic școlariî noștri sêraci își ridică glasul lor rugător cătră cêrescul Părinte:

» . . .  r pe binefăcătorii mesei acesteia, vii  i mor i, pomenesce-  Dómnne întru  mp r  ia Ta.  —

Notă. — În momentul punerii sub presă a acestor pagini aflăm cu plăcere, că comitetul bisericii Sf-lui Nicolae din Scheiü (Braşov) a decis să dea pentru masa studenților anual suma de fl. 400, ce-i s'a cerut.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

III.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DATE ȘCOLARE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1. Personalul didactic.

A) La gimnasiu.*)

Nr. curent	Numele și caracterul	Anul de funcțiune	A propus: (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	Ôre pe sept.	Observări
1	Virgil Onițiu profesor gimn. ordin. definitiv, directorul școlilor medii.	9	Româna, VIII. g., 3 ore Latina, V. » 5 »	8	Administratorul fondului »Coresi« și al fondului Mesei studenților.
2	Ioan Popea profesor gimn. ordin. definitiv.	34	Româna I. g., 5 ore » II. » 4 » » V. » 3 » Germâna V. » 2 »	14	—
3	Panteleimon Dima profesor gimn. ordin. definitiv.	33	Algebra IV. g., 3 ore Aritmetica III. » 3 » » II. » 3 » » I. » 3 » Matematica VI. » 3 »	15	—

*) Explicarea abreviațiunilor: g. = gimnasială; r. = reală; com. = comercială; o. = ore.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcțiune	A propus: (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	Ore pe sept.	Observări
4	Ipolit Ilasievici profesor gimn. ordin. definitiv.	30	Istoria nat. VI. g., 2 ore » » V. » 2 » Germăna III. » 4 » » IV. » 3 » Geografia II. » 4 »	15	Profesor de clasă în a III. gimn.
5	Lazar Nastasi profesor gimn. ordin. definitiv.	28	Fisica VIII. g., 4 ó. » VII. » 4 » Matematica VIII. » 2 » » VII. » 3 » » V. » 4 » <i>Suplinire:</i> Aritmetica I. r., 3 ore	17 (20)	Custodele cabi- netului de fizică. — Profesor de clasă în a VII. gimn.
6	Paul Budi profesor gimn. ordin. definitiv.	19	Elina VIII. g., 3 ore » VII. » 4 » » VI. » 4 » » V. » 4 » Latina VIII. » 5 »	20 (Dintre aceste 3 ore sunt suplir.)	Profesor de clasă în a V. gimn.
7	Dionisie Făgărășianu profesor de religiune ordin. definitiv.	15	Religiunea în cl. I., II., III., IV., V., VI., VII., à 2 ore și în cl. VIII. g., 1 oră Geografia III. g., 2 ore	17	A ținut exorta- țiunea în 2 sec- țiuni cu toți școlarii din gimn., reale și com. — Custodele revi- stelor periodice.
8	Vasile Goldiș profesor gimn. ordin. definitiv.	13 dintre care 3 la Institutul pedagogic din Caransebes.	Istoria VIII. g., 3 ore » VI. » 3 » Latina VII. » 5 » » VI. » 5 » Maghiara I. » 2 »	18	Profesor de clasă în a VI. gimn.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcție	A propus: (obiectul, clasa, în câte ore pe săptăm.)	Orepeșept.	Observări
9	Dr. Iosif Blaga profesor gimn. ordin. definitiv.	8	Latina, IV. g., 56. Geogr. polit. VII. » 2 » Româna, VII. » 3 » Psich. și Log. VIII. » 3 » Istoria, IV. » 2 » Maghiara, III. » 3 »	18	Custodele museului filo- logic-istoric și al colec- țiunii numisma- tice. — Profesor de clasă în a IV. gimn.
10	Dr. Ioan Bunea profesor gimn. ordin. definitiv.	5	Maghiara în cl. VI, VII. și VIII. g. cu câte 3 ore Germăna, VI. g., 2 ore. » VII. » 2 » » VIII. » 2 » Româna, VI. » 3 »	18	Profesor de clasă în a VIII. gimn.
11	Dumitru Lăpuș profesor gimn. suplent.	2	Istoria natur. IV. g., 3 ore. Geografia, I. » 4 » » I. r. 3 » » II. » 3 » Româna III. g., 2 » Geometria II. » 3 » <i>Supliniri.</i> Geometria II. r. 4 ore.	18 (22)	Custodele colec- țiunii hărților geo- grafice și istorice. — Custode secundar la muzeul de științe naturale.
12	Nicolae Puican profesor gimn. suplent.	1	Latina, III. g., 5 ore. » II. » 6 » Istoria V. » 3 » » III. » 3 » Caligrafia II. » 1 »	18	Prof. de clasă în a II. gimn. — Președintele socie- tății de lectură a studenților.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcțiune	A propus: (obiectul, clasa, câte ore pe sept.)	Óre pe sept.	Observări
13	Axente Banciu profesor gimn. suplent.	1	Latina, cl. I. g. 6 ore. Maghiara » II. » 3 » » » IV. » 3 » » » V. » 3 » Româna » IV. » 3 » Caligrafia » I. » 1 »	19	Profesor de clasă în cl. I. gimnasială

B) La școala reală.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcțiune	A propus: (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	Óre pe sept.	Observări
1	George Chelariu profesor de reale, ordin. definitiv.	19	Istoria nat. I. r. 2 ó. » » II. » 2 » Aritmetica III. » 3 » Germâna IV. » 3 » » I. » 4 »	14	Dirigantul de stu- dii al școlei reale. — Custodele museu- lui de științele naturale.
2	Iosif Maxim profesor de reale ordin. definitiv.	30	*		A usat de un concediu pe — anul întreg pentru restabilirea să- nătății sale.
3	Nicolae Bogdan profesor de reale ordin. definitiv.	7	Maghiara IV. r. 3 ore » III. » 3 » » II. » 3 » » I. » 3 » Româna II. » 4 » Latina I. » 2 »	18	Profesor de clasă în a II. reală

Nr. curent	Numele și caracterul	Anul de funcțiune	A propus : (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	Ore pe sapt.	Observări
4	Aurel Ciortea profesor de reale ordin. definitiv.	3	Aritmetica IV. r. 3 ore. " II. r. 4 " Chemia IV. r. 2 " Româna III. r. 2 " <i>Suplin.</i> Fisica III. r. 3 ore. <i>Notă.</i> Cu 8 ore pe sapt. a fost angajat la școala comercială.	19 (22)	Profesor de clasă în a IV. reală. — Bibliotecarul școlilor și custo- dele cabinetului de chimie.
5	Pavel Percea profesor de reale ordin. definitiv.	2	Geom. și desenul geom.: I. r. 4 ore. I. g. 3 " III. " 2 " IV. " 2 " Desen. lib. III. r. 2 ore. " " IV. r. 2 " " " III-IV.g. 2 " " " g. sup. 2 " <i>Suplin.</i> Geom. și desenul geom.: III. r. 2 ore. IV. r. 2 "	19 (23)	Profesor de clasă în I. reală. — Custodele salei și a colecției de desen.
6	Dr. Constantin Lacea profesor suplent.	1	Francesa III. r. 3 ore. " IV. " 4 " " III. g. 2 " " IV. " 2 " " gim. sup. 2 " Germâna II. r. 3 " " III. " 3 "	19	Profesor de clasă în a III. reală.

C) Profesori secundari și ajutători.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcțiune	A propus : (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	Ore pe sept.	Observări
1	Petru Roșca profesor provisor de gimnastică.	6	Gimnastica la gimn., reale și com., 18 ore.	18	A funcționat ca secretar direc- țional și notar al conferențelor profes.
2	Timoteiș Popovici profesor de cântări, suplent.	3	C â n t â r i l e la toate școlile	12	Conducătorul co- rului bis. al stud. și dirig. al corului soc. de lect. a studenților.
3	Dr. Vasilie Saftu catechet la școala reală.	1	A propus Religiuina în cl. I, II, III și IV. reală cu câte 2 ore pe săptămână.	8	Paroch al bisericii Sft.-lui Nicolae Brașov (Scheiș).
4	George Vătașan profesor ajutător.	—	Istoria, III. r. 3 ore. Romăna, IV. „ 2 „ „ I. „ 4 „ <i>Suplinire</i> Geografia IV. r. 3 ore.	9 (12)	Profesor provisor la școala comerc. superiōră gr.-or. romăna.
5	Petru Ciorogariu prof. ajutător.	—	Caligrafia I. r. 1 oră. „ II. „ 1 „	2	Profesor suplent la școala comerc. superiōră gr.-or. romăna.

Notă: Instrucțiunea din religie li-s'a dat școlarilor de confesiunea gr.-cat. prin D-l paroh gr.-cat. din Tohanul vechiu *Moise Brumboiu* în localul institutului cu câte 2 ore pe săptămână.

Școlarii de alte confesiuni au primit instrucțiunea din religie afară de institut dela caticheții designați de respectivele autorități confesionale.

Pedeli școliei.

Ioan Iordache, servește de 13 $\frac{1}{2}$ ani.

Dumitru Bărbier, ajutor de pedel, servește de 1 an.

2. Schimbări în corpul didactic.

A) La gimnasiu.

a) D-l profesor ord. definitiv **Nicolae Piltia** după ce a usat în anul școl. 1897/8 de un concediu de 1 an pentru restabilirea sănătății sale, cu 1 Septembrie v. 1898 a fost pensionat la cererea sa proprie.

b) D-l **Nicolae Puican**, absolvent al facultății filosofice a universității din Budapesta, provădit cu certificatul despre depunerea cu succes a examenului fundamental de profesor din obiectele de specialitate *istoria și geografia*, a fost angajat cu începutul acestui an școlar ca profesor suplent.

c) Tot ca suplent a fost angajat pe acest an școlar D-l **Axente Banciu**, absolvent al facultății filosofice a universității din Budapesta provădit cu certificatul despre depunerea cu succes a examenului fundamental de profesor din obiectele de specialitate *maghiara și româna*.

B) La școla reală.

a) În locul D-lui **Bartolomei Baiulescu**, care a funcționat în calitate de catechet la școlile noastre, a fost numit în acest an școlar D-l **Dr. Vasile Saftu**, paroh la biserica Sf-lui Nicolae din Schei (Brașov.)

b) D-l profesor provisor **Aurel Ciortea** a depus în Ianuar 1899 și examenul pedagogic de profesor și astfel a fost ales, întărit și provădit cu decret de profesor ordinar definitiv pentru catedra de *matematică și fizică* la școla reală începând cu 1 Februarie v. 1899.

c) D-l profesor suplent de desen geometric și desen liber **Pavel Percea**, absolvent al școlii superioare de belearte din Budapesta și provădūt cu diplomă de cualificațiune pentru obiectele amintite, a fost numit cu decret profesor ordinar definitiv începēd cu ziua de 1 Februar v. 1899.—

d) D-l **Dr. Constantin Lacea**, absolvent al facultății filosofice din Budapesta, provădūt cu certificatul despre depunerea cu succes a examenului fundamental de profesor din obiectele: *francesă și germână*, a fost angajat cu începutul acestui an școlar ca profesor suplent. —

C) La ambele școle.

D-l **Petru Roșca**, fost profesor suplent de gimnastică în timp de 5 ani la școlele noastre, primind în anul școl. 1897/98 un ajutor de fl. 600 dela Onorata Eforie școlară a urmat cursul de institutor de gimnastică la Budapesta și a luat în Maiu 1898 diploma de cualificațiune, și astfel a fost numit profesor de gimnastică cu titlul de provisor începēd cu 1 Septemvrie v. 1898.

3. Materialul propus în anul școl. 1898-99.

Clasa I. gimnasială.

Prof. de cl. **Axente Banciu**.

Religiunea, 2 ore. Istoria biblică, testamentul vechi. Manual: Istoria biblică pentru școlele medii. — Prof. *D. Făgărășianu*.

Latina, 6 ore. Pe baza manualului: „Cartea de cetire latină pentru cl. I. gimn.” de *Perthes-Budin*: declinațiunile, conjugările regulate, regulele generale de gen, comparațiunea adiectivelor, formarea adverbilor din adiective, numerele cardinale și ordinale, adiectivele pronominale. Memorisat: Casele Romanilor. Deșertăciunea pedepsită. Răspunsul nimerit al unui Lacedemonian. Aparința înșală. Arta și cultura sunt mai bune decât avuția. Viclenia pedepsită. Cum se pedepsește neprevenitorul. O împărțelă ciudată. Deșertăciunea cucului. — Pe lună câte 2 lucrări în școlă. — Prof. *A. Banciu*.

Româna, 5 ore. Din partea sintactică a gramaticii s'au tractat toate părțile propozițiunii simple dezvoltate și în legătură cu acestea toate părțile cuvântării, adică partea analitică a gramaticii. Afară de acesta s'au făcut felurite exerciții cu propozițiuni compuse prin coordonațiune și subordonațiune. S'au învățat mai multe poezii de rost: 1.) Înșiră-te mărgărite.

2.) Movila lui Burcel. 3.) Dolca. 4.) Miorița. — Pe lună câte 2 compozițiuni. Manuale: „Gramatica“ de N. Pilția și „Carte de cetire“ de I. Popea. — Prof. *I. Popea*.

Maghiara, 2 ore. Despre litere, sunete, suficsarea și înțonarea cuvintelor. Forma nedefinită și definită a verbelor regulate în prezent, perfect și viitorul din indicativ. Suficsul acusativilui. Formarea pluralului. Copula „van“, „vannak“. Numele materiale. Verbele cu trupina terminată în *s, sz, z*. Suficsul dativilui. Adiectivul atributiv. *Ez az, ez a, ezen*. Suficsul posesiv -*é; v* înaintea suficsului acus. sing. Topica numelor de familie și de botez. Compararea adiectivelor. Adverbele. Numerales. Pronumele. Substantive cu sufices posesive. Deprinderi de vorbire asupra materiilor: A ház, Az iskolában, A ruházatról, A táplálékrol, A magyarok történetéből, Magyarországa. Memorizare: Ima, Búcsú a vakációtól, Őszi dal, Mocsokos Pali, A vándor dala, Itt van a nyár! — Manuale „Cursul de limba maghiară“ de Töpler-Budiu și „A doua carte pentru deprinderea limbii maghiare“ de Koós-Goldiș. În fie-care lună câte o compozițiune. — Prof. *V. Goldiș*.

Geografia, 4 ore. Noțiunile geografice fundamentale și cetirea hartei. Ungaria și celelalte state din Europa. Manualul de P. Grigoriță. — Prof. *D. Lupan*.

Geometria și desenul geometric, 3 ore. Puncte, linii, poziția lor reciprocă. Măsurarea distanțelor și operațiunile fundamentale cu distanțe. Unghiuri, arc, sistem radial. Măsurarea și clasificarea unghiurilor și sistemelor radiale; operațiuni cu unghiuri. Descrierea și clasificarea triunghiurilor și poligonelor. Despre cerc. Calcularea suprafeții figurilor plane dreptliniare, a cercului, sectorului și a coronei. Teorema lui Pitagora. Aplicațiuni practice. Desen geometric. Prelucrarea materialului parcurs în 8 côle de desen și 8 côle de desen din ornamentica dreptlineară (geometrică). Manual: „Geometria“ de I. Hossu. — Prof. *P. Percea*.

Aritmetica, 3 ore. Sistemul decadic, scrierea și cetirea numerilor romani; cele 4 operațiuni cu numeri întregi și decimali, divizibilitatea numerilor, fracțiuni vulgare: adățiunea și subtracțiunea lor. Pe fie-care lună o compozițiune seă un pens. Manual de Mocnik-Isopescul. — Prof. *P. Dima*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Caligrafia, 1 oră. — Prof. *Av. Banciu*.

Cântări, 2 ore (extraordinaire obligate). — Prof. *Tim. Popovici*.

Suma orelor ordinare 28 pe săptămână.

Clasa II. gimnasială.

Prof. de cl. Nic. Puican.

Religiunea, 2 ore. Istoria biblică: Testamentul noii. Manual: Istoria biblică pentru școlile medii. — Prof. D. Făgărășianu.

Latina, 6 ore. Pe baza cărții de cetire latine de *Perthes-Budiu* II. repetiția formelor regulate; formele neregulate la declinațiune, excepțiunile de gen, verbele neregulate și anormale, afară de formațiunea trupinelor la verbele compuse: deprind. 201 și 213—217, memorisarea de istorioare și fabule în versuri și prosă. Pe lună câte 2 lucrări. — Prof. N. Puican.

Româna, 4 ore. a) *Gramatică*: Proposițiunea simplă curată, simplă dezvoltată, contrasă și compusă prin coordinațiune și subordinațiune. Vorbirea directă și indirectă. Prescurtarea propozițiunilor secundare. — b) *Lectură*: S'au citit și analizat mai multe piese în versuri și în prosă. — c) *Memorisare*: „El Zorab.“ „Țăranul persian și pomele.“ „Moșneagul.“ „Vestitorea primăverii.“ „Nărodul și negustorul.“ — *Lucrări scripturistice*: 2 compozițiuni pe lună. — *Manual*: „Carte de cetire“ de I. Popea. — Prof. I. Popea.

Maghiara, 3 ore. Repetiția materialului parcurs în clasa I. gimn. Raportul dintre posesor și posesiune. Pronumele reflexiv, demonstrativ, interogativ și nedeterminat. Nekem van. Conjunctivul, imperativul, participiul, gerundiul; verbele factitive, potențiale, forma în lak-lek; conjugatiunea verbelor auxiliare vagyon și leszen, a verbelor regulate și a celor în -ik. Dintre verbele neregulate: veszek și iszom. Traduceri din limba română în limba maghiară și invers. Tradus și povestit în l. magh.: A béka és az ökör. Nem úgy verik a cigányt. Az oroszlan és az egér. Egyszer volt Budán kutyavásár. A pacsipta. Az egerek gyűlése. A gonoszsgót a fa is elárulja. Testvéri szeretet. A farkas, az ember és a medve etc. S'au memorisat poeziile: A vándor dala. Mesebeli kis királyhoz. Búcsú. Füstbe ment terv. Sztűlföldemen. Conversațiune în limba maghiară. În fie-care lună o lucrare scripturistică în clasă. — *Manual*: „Curs de limba maghiară“ prelucrat după Töpler de Paul Budiu și „A doua carte pentru l. magh.“ de Koós-Goldis. — Prof. A. Banciu.

Geografia, 4 ore. Repetiția materialului parcurs în clasa I. gimn. Geografia Asiei, Africei, Americii și Australiei. Manualul de D. Făgărășianu și A. Barseanu. — Prof. Ip. Ilasievici.

Aritmetica, 3 ore. Repetiția fracțiunilor comune și decimale, multiplicațiunea prescurtată. Raporturi și proporțiuni. Aplicarea proporțiunilor la regula de trei simplă și la calculul intereselor. Procente. Practica italiană.

Agio. Ridicarea la pătrat și la cub a numerelor decadice și scoterea rădăcinii pătrate și cubice. În fiecare lună o compoziție. Manual de Mocnik. — Prof. *P. Dima*.

Geometria și desenul geometric, 3 ore. Repetarea materialului luat în clasa precedentă. Descrierea și desenarea corpurilor stereometrice, construcția rețelei corpurilor, simetria, suprafața și volumul corpurilor. Construcții geometrice. Noțiuni fundamentale din perspectivă. S'au făcut 7 desene. — Manual de I. Hossu. — Prof. *D. Lupan*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Caligrafia, 1 oră. — Prof. *N. Puican*.

Cântări, 2 ore (extraordnare obligate). — Prof. *Tim. Popovici*.

Suma orelor ordinare 28 pe săptămână.

Clasa III. gimnasia.

Prof. de cl. *Ip. Ilasievici*.

Religiunea, 2 ore. Mărturisirea ortodocșă. Partea I. Despre credință; simbolul credinței; tainele; poruncile bisericești. — Prof. *D. Făgărășianu*.

Latina, 5 ore. 1.) Gramatica: Repetarea gramaticii, formațiunea trupinelor la verbele compuse și verbele anormale. 2.) Sintaxa: Propozițiunea simplă. Verbul, Infinitivul, Gerundivul, Supinul, Participium relativum, Gerundivul, Ablativus absolutus, Predicatul: predicatul propozițional, întregirea predicativă și concordarea, modurile și timpurile în propozițiunile indicative, potențiale, concesive optative, provocătoare și întrebătoare. Subiectul. Obiectul direct. Determinațiunile adverbiale: premergătoare, însoțitoare și următoare. 18 deprinderi din românește în latinesce. 3.) Lectură: a) *Corneli Nepotis*: Miltiades, Themistocles, Aristides, Cimon, Epaminondas, Pelopidas. b) *A. Curtius Rufus*: Tinerețea lui Alexandru, Lupta de la Issus. — Pe lună câte 2 lucrări. — Manuale: *Cornelius Nepos* și *Q. Curtius Rufus*, carte de citire compusă de I. Schmidt și *Sintaxa limbii latine* de V. Goldiș. — Prof. *N. Puican*.

Româna, 2 ore. a) *Teoria*: Gramatica sistemat. a limbii române și versific. ritmică în poezia română. — b) *Lectură*: S'au citit și analizat mai multe piese în versuri și proză. — c) *Memorisare*: „Peneș Curcanul” „Hodja Murad Pașa”, „Groza”, „Inelul și năframa” și „Mama lui Ștefan cel Mare”. — *Lucrări scripturistice*: 1 pe lună. — Manuale: *Carte de citire* pentru cl. III. gimn. de V. Onițu și *Gramatica limbii române* de N. Pilția. — Prof. *D. Lupan*.

Maghiara, 3 ore. Continuarea materialului din anul precedent. Verbele neregulate, impersonale și defective. Postpozițiunile simple și compuse. S'a repetat gramatica întregă. Traducere din maghiară în română și invers; pe baza acésta s'a propus sintacsa. S'aŭ cetit și povestit în limba maghiară piesele: Aranyzakállú ember, Az angyalbárányok (povești pop. magh.), Egy apa és három fia. Rodostó vidéke. Rodostó városa. Házi rend Rákoczy rodostói lakában. A bujdosók életmódja. Rodostó lakosai. Török vendégség. (Mikes Kel.), A fehér ló regéje. A magyar korona. Korona és kard. Az elhagyott testvérek (Jókai M.) S'aŭ memorisat poeziile: Eldorádó (Jllés I. P.), Isten hozzád (Bajza). Hadnagy uram (Gyulai P.). Falú végén kurta korcsma (Petöfi.), Anyai kincs (Jámbor P.) Viz, Szél, Becsület (Ráday Ged.), Szózat (Vörösmarty.) Manual: Curs de limba maghiară de P. Budiú și Magy. olvasókönyv de Tomor F. és Váradi A. I. — În fie-care lună o lucrare în clasă. — Prof. *Dr. I. Blaga*.

Germâna, 4 ore. Părțile vorbirii. Declinațiunea substantivelor simple și compuse, cu și fără articol. Abaterile. Adjectivul și declinațiunile lui. Comparațiunea. Numerales. Verbele auxiliare, regulele principale ale topiceî. Conjugațiunea verbelor regulate în forma activă și pasivă. Pronumele și unele verbe iregulare. Memorisarea de cuvinte. Exerciții de traducere. Pe lună 2 compozițiuni. Manual: S. P. Barciană — Dr. D. P. Barciană: Gramatica germână. Edițiunea a V-a Sibiiu 1896. — Prof. *Ipolit Iliasievici*.

Istoria, 3 ore. Istoria Ungariei până la 1867. Geografia politică a Ungariei, starea culturală și materială, constituțiunea și raportul cu Austria. Manual: Istoria Ungariei de Mangold-Goldiş. — Prof. *N. Puican*.

Geografia, 2 ore. Legile fizicale principale. Principii de geografia matematică și fizică. Manual: Fizica de D. Făgărășianu și Geografia de Silvestru Nestor. — Prof. *D. Făgărășianu*.

Aritmetica, 3 ore. Raporturi și proporțiuni. Regula de trei compusă; calculul intereselor simplu și compus și aplicarea lui practică. Practica italiană. Calculul terminului mediū, calculul asociațiunei și calculul catenar. Despre scont. Despre bani. În fie-care lună o compozițiune. Manual de Mocnik. — Prof. *P. Dima*.

Geometria, 2 ore. Planimetria constructivă: construirea liniilor paralele și normale. Operațiunile fundamentale cu linii și unghiuri. Figurile plane dreptliniare; construirea lor pe baza congruenței, similității și simetriei; aplicări practice. Decopiarea, calcularea perimetrului și a suprafeții figurilor plane dreptliniare. Transformarea figurilor plane dreptliniare; construcțiuni și operațiuni. Conceptul agrimensurei și nivelării. Cartografia. Prelucrarea

materialului parcurs în 10 côle de desen. Manual de I. Hossu — Prof. P. Percea.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. P. Roşca

Suma ôrelor ordinare obligate 28 pe săptămână.

Obiecte facultative.

Desenul lib., 2 ore. (împreună cu cl. IV. gimn.)—Prof. P. Percea.

Francesa, 2 ore. — Prof. Dr. C. Lacea.

Cântări, 1 ôră. — Prof. Timotei Popovici.

Clasa IV. gimnasială.

Prof. de cl. Dr. Ios. Blaga.

Religiunea, 2 ore. Confesiunea ortodocsă a bisericii răsăritului, trad. de Dr. Barbu Constantinescu. Partea II. Despre speranță, rugăciune, rugăciunea Domnului, fericiri și faptele milosteniei trupesci și duhovnicesci. Partea III. Despre iubirea creștină, virtuțile creștine, păcate și poruncile lui Dumnezeu. — Prof. Dr. Făgărășian

Latina, 5 ore. 1) *Gramatica*: Repetarea etimologiei din cl. I. II. III. 2) *Sintaksa*: S'a repetat materialul învățat în anul trecut. S'a învățat despre: Predicatul. Întregirea predicativă. Concordarea. Modurile și timpurile în propozițiunile indicative, în propozițiunile potențiale, condiționale, concesive, optative, provocătoare și întrebătoare. Subiectul. Obiectul drept. Determinațiunile: A) locul; B) timpul, C) împrejurările celelalte. Obiectul indirect. Adverbe. Prepozițiuni. Atribut. Aposiție. 3) *Elemente de metrică latină*. Versificațiunea antică în asemănare cu cea modernă. Prosodia latină. Citirea versurilor latine. Versificațiunea latină. 4) *Anticități romane*, — pe baza lecturii din autori cетиți. 5) *Traducere*: a) Piese românesce din sintaxă; b) G. Iulius Caesar, De bello Gallico, cartea primă întrăgă. c) Ovidius: Tristia I, Eleg. 1, 5, 6, 7 și 8. Din Elegia I, s'a și memorizat 50 versuri. Pe lună câte 2 compozițiuni. — Manuale: Sintaxa latină de V. Goldiș; Șăinean: Iulius Caesar, De bello Gallico și Ovidiu, text. — Prof. Dr. Ios. Blaga.

Româna, 3 ore. 1) *Lectură*: Dintre poezii s'a analizat în conținut și formă: Grui Sânger. Dan căpitan de plaiu. Nunta Zamferei. Flăoarea Sôrclui. Strigoii. Meșterul Manole. Tuncutul. Concertul în luncă. Erna vine ș. a. Cele 3 dintăii s'a și memorizat; din prosă s'a citit și analizat: Borsecul, Tunsu și Jianu, Astronomul și Doftorul, G. Lazar, Bunicul,

Bunica, V. Alexandri, Crăciunul, Metropolitul Șaguna, Luptele cu taurii în Spania, Petrea Dascălul, Chemarea la nuntă ș. a. Pe baza lecturii s'au tractat și elemente de stilistică. 2) *Teoriă*: Limba română. Ființa, originea, rudențiile și istoria ei. Despre limbă. Întinderea geografică a limbei române. Dialectele l. r. Fonetica. Morfologia dialectului macedo- și istro- român. Lexicologia limbei române. Unitatea l. r. Înrudirea limbelor. Însușiri comune în limbile romanice. L. romanice. L. literară și popor. Originea limbelor romanice. Originea l. latine. Indogermanii. Gruparea limbelor. Originea l. române și primele ei urme în Dacia și Moesia. Vięta limbei române. Înriurirea slavă. Originea limbei noastre literare. Probe de dialecte vechi. Grafia vechiă. Introducerea grafiei latine. Sistemele ortografice la noi. Limba română în secl. XVIII. și XIX.—Lucrări scripturistice: 1 pe lună. — Manuale: Carte de cetire pentru cl. IV. gimn. de V. Onițiu și Limba română de V. Onițiu. — Prof. *A. Banciu*.

Maghiara, 3 ore. Elementele sintacsei maghiare. Formațiunea substantivelor și adjectivelor. Împărțirea și formațiunea verbelor. Folosirea sufixelor și a postpozițiunilor. S'au cetit, analizat și reprodus mai multe piese din manualul Kalmár Elek ca: Az édes meg a mostoha lány. Péter és Pál. A három királykisasszony. Orfeusz és Eurüdiké. Perzeusz. Eb inge. A halál és a vén asszony ș. a. S'au memorisat poeziile: A vándor dala. Coriolán. A lengyel anya. A Tisza. A csárda romjai. S'au tradus mai multe piese din română în maghiară. Manuale: Crișan - Putnoki: „Carte de cetire p. II.” și Kalmár Elek: Magyar olvasó könyv. II. köt. — Pe lună o lucrare scripturistică. — Prof. *A. Banciu*.

Germăna, 3 ore. Repetirea formelor regulate, conjugațiunea întregă, verbele tari, reflexive, nepersonale și neregulate, verbele compuse cu particule separabile și neseperabile, adverbele, prepozițiunile și conjuncțiunile; pe baza lecturei sintaxa germăna. Manual: S. P. Barcianu - Dr. D. P. Barcianu, Gramatica germăna, ediț. V. Sibiiu 1896. S'au memorisat poeziile: Mein Vaterland (Hoffmann), Der reichste Fürst (Iust. Kerner) Der Blinde und der Lähme (Chr. Gellert). Pferd und Esel (Gleim). Pe lună o lucrare în școlă. — Prof. *Ipolit Ilasievici*.

Istoria, 2 ore. Istoria evului vechiu până la înființarea imperiului roman prin Augustus. Manual de Vasilie Goldiș. — Prof. *Dr. I. Blaga*.

Algebra, 3 ore. Cele 4 operațiuni fundamentale cu numeri algebraici întregi și fracționari. Polinomi sistematiți și sistemul decadic. Ridicarea la pătrat și la cub a binomilor, trinomilor și în genere a polinomilor. Divisibilitatea numerilor. Descompunerea în factori și aplicarea ei la aflarea celei mai mari măsuri comune și a celui mai mic multiplu comun; ecuațiuni

de gradul I. cu 1 necunoscută; raporturi și proporțiuni. Pe lună o lucrare. Manual: Mocnik. — Prof. *P. Dima*.

Geometria, 2 ore. Repetirea materialului din anii precedenți. Despre cerc. Liniile conice, elipsa, hiperbola, parabola. Partea formală din stereometriă, suprafața și volumul corpurilor. Aplicațiuni geometrice. Construcțiunea planurilor de edificii. Construcțiuni geometrice. Prelucrarea materialului parcurs în 9 côle de desen. Manual de I. Hossu. — Prof. *P. Percea*.

Istoria naturală, 3 ore. Cunoștințe elementare din chemiă; descrierea celor mai însemnate minerale după însușirile morfologice, fizice și chimice; elemente de petrografiă și geologie. Manual de Ales. Uilăcanu. — Prof. *D. Lupan*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Suma órelor ordinare obligate pe săptămână 28.

Obiecte facultative.

Desenul lib., 2 ore (împreună cu cl. III. gim.) — Prof. *P. Percea*.

Franceza, 2 ore. — Prof. *Dr. C. Lăcea*.

Cântări, 1 oră. — Prof. *Tim. Popovici*.

Clasa V. gimnasială.

Prof. de cl. *P. Budiu*.

Religiunea, 2 ore. Istoria bisericească universală. Noțiunea, împărțirea și isvórele istoriei bisericesci. Starea religiósă-morală a popórelor înainte de Is. Hs. și pe timpul lui Is. Hs. Grecii, Romani, Iudei; factorii, cari au pregătit calea creștinismului la aceste popóre: religiunea, moravurile și statul. Istoria primitivă a bisericii creștine. Is. Hs., mântuitorul lumii. Intemeierea bisericii. Activitatea misionară a apostolilor. Creștinismul între Iudei și păgân. Organizațiunea bisericii în sec. apost. Vieța creștină și disciplina bis. Cultul creștin în sec. apostol. Istoria bisericii până la finea evului mediú după període. Manual: Ist. bis. de Dr. Ilarion Pușcariu. — Prof. *D. Făgărășianu*.

Latina, 5 ore. *Lectură*: a) Titus Livius: Ab urbe condita din lib. XXI. cap. I. despre însemnătatea războiului punic al doilea; cap. IV. caracterul lui Hannibal; cap. XXVI—LVI. trecerea lui Hannibal peste Rhone și peste Alpi, lupta de lângă Ticino și Trebia. — b) Ovidius

(Delectus-Siebelisianus): Lib. I. (v. 1—4), expozițiunea și invocațiunea. 2. Quattuor actates mundi. Gigantes (v. 1—74), 3. Lycaon și Diluvium. (v. 1—97), 4. Phaëton. Heliades. Cycnus (v. 33—495). *Memorisare:* *a)* Din T. Livius cap. IV. (caracterul lui Hannibal), — *b)* din P. Ovidii Nasonis Metamorph, I. v. 1—4 (expozițiunea și invocațiunea), din Quattuor actates mundi v. 1—40, din Phaëton v. 33—110. — *c)* *Anticități:* De stat și militare. — *d)* *Sintaxă:* Repetițiune generală împreună cu exerciții în școală și acasă (manual: Sintaxa latină de V. Goldiș). — *e)* Biografia și activitatea literară a lui Livius și Ovidius. — *f)* Pe fie-care lună câte o compozițiune de 2 ore în clasă. — Prof. V. Onițiu.

Elina, 4 ore. Articolul, substantivul, adiectivul, adverbul, pronumele, numeralul și verbele în *o mega*, după esercițiile de Schenk-Iosif și după Gramatica elină de Curtius-Hartel-Budiu. Pe lună câte 1 compozițiune. — Prof. P. Budiu.

Româna, 3 ore. *Teoriă:* I. *Limba și stilul.* Stilul simplu și frumos. Calitățile generale ale stilului. Tropii și figurile de stil. II. *Compozițiunea.* Noțiunea și legile fundamentale ale compos. Invențiunea. Tema. Cugetarea. Noțiunea. Judecata. Raționamentul. Cetirea scrierilor bune și experiența proprieă ca izvor pentru aflarea materiei de compozițiune. Temele de genul istoric și de cel rațional. III. *Dispozițiunea.* Noțiunea și legile dispos. Introducerea. Tractarea. Încheierea. IV. *Elocuțiunea.* Formele generale și speciale ale espunerii. A) Prosa istorică. 1. Descrierea. Feliurile descrierii. 2. Narațiunea. Feliurile narațiunii. Descrieri și narațiuni în vers. B) Prosa filosofică. Disertațiunea. Analiza literară. Explicarea. Contemplațiunea. *Lectură:* S'au cetit cele mai multe bucăți din cartea de cetire de V. Onițiu. Afară de acestea mai multe bucăți în prosă și versuri de cei mai însemnați scriitori români. S'au memorizat: Peneș Curcanul, Concertul în luncă, Orfani, Umbra lui Mirca la Cozia, Cânele soldatului, Blăstemul Cântărețului, Banul Mărăcine ș. a. Pe lună 1 lucrare. Manual: Stilistica de I. F. Negruțiu. Cartea de cetire de V. Onițiu. — Prof. Ioan Popea.

Maghiara, 3 ore. S'a tradus și analizat întreg »Toldi« de I. Arany. S'au memorizat introducerea (Előhang) și cânturile I., II., III., IV. Teoriă: Versificațiunea maghiară. Poesia epică la Maghiari până la Arany. Biografia poetului. S'a tradus »Toldi Estéje«. Manual: Toldi de Arany János, edat și comentat de Lehr Albert. Pe lună o lucrare. — Prof. A. Banciu.

Germâna, 2. ore. S'au tradus mai multe piese din germână în română și din română în germână. S'au cetit din Hebel, Schatzkästlein, și s'a repețit gramatica întrégă. S'a tractat frascologia verbelor compuse

cu prepozițiunile separabile și neseperabile. S'au memorisat mai multe poesii (balade) de Schiller, Goethe, Uhland și Heine. Pe lună o lucrare. — Prof. *Ioan Popea*.

Istoria, 3 ore. Istoria evului vechi de la August până la apunerea imperiului roman și istoria evului mediu. Manual de Vasile Goldiș. — Prof. *N. Puican*.

Algebra, 2 ore. Repetirea fracțiunilor cu numerii algebrici; potențe și rădăcini. Ecuatiunile de gradul prim cu una și mai multe necunoscute; progresiunile aritmetice. În fie-care lună o compozițiune. Manualul lui Mocnik. — Prof. *Lazar Nastasi*.

Geometria, 2 ore. Planimetria. Manualul lui Mocnik. — Prof. *Lazar Nastasi*.

Istoria naturală, 2 ore. Morfologia plantelor fanerogame; cunoștințe elementare din biologie, anatomie și fiziologie; sistemul lui Linné în liniamente generale; descrierea fanerogamelor cu folosirea esemplarelor vii, gruparea lor naturală, distribuțiunea geografică. Manual de Ales. Uilăcanu. — Prof. *Ip. Ilasievici*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Suma orelor oblig. 30 pe săptămână.

Obiecte facultative.

Cântări (*probe de cor*), 2 ore (împreună cu celelalte clase ale gimnasiului superior). — Prof. *Tim. Popovici*.

Desenul lib., 2 ore (împreună cu cl. VI., VII. și VIII. g.). — Prof. *P. Percea*.

Francéza, 2 ore (în secțiuni de câte 1 oră pe săptămână împreună cu cl. VI., VII. și VIII. g.). — Prof. *Dr. C. Lacea*.

Clasa VI. gimnasială.

Prof. de cl. **V. Goldiș**.

Religiunea, 2 ore. Istoria bisericească, istoria nouă de la 1453 până în zilele noastre: Despre reformațiune. Răspândirea reformațiunii prin statele din Europa. Biserica apusă. Biserica răsărită: atingerea cu reformații și protestanții. Biserica din Rusia, din Turcia, regatul Greciei, etc. Istoria bisericească specială a Românilor din Ungaria și Transilvania. Manual: Istoria bis. de Dr. Ilarion Pușcariu. — Prof. *D. Făgărășianu*.

Latina, 5 ore. 1) Lectură: *a)* Sallustius Crispus: *Bellum Iugurthinum*, 35 capitule, traducere regulată în școlă; — *b)* din Vergilii *Aeneis* s'aŭ cetit tradus și analizat cartea II. și IV. întrégă. — 2) *Memorisare*: *Aeneis*, lib. I v. 1—11; lib. II. v. 1—39; v. 199—228 (*Laocon*); lib. IV. v. 128—139 (*Plecarea la vênat*); v. 172—189 (*Fama*); v. 305—330 (*vorbirea Didonei*). — 3) *Teoriă*: Noțiuni de istoria literaturii romane înainte de Cicero. — Biografia și aprețiarea critică a lui Sallustius și Vergilius. — Anticuități în legătură cu lectura, în deosebi anticuități religioase; elemente de mitologie antică. 4) *Eserciii stilistice* cu deosebire despre folosirea modurilor și a timpurilor în propozițiunile secundare, *oratio obliqua*, construcțiunea de propozițiuni, *topica*. 5) *Lucrări script.*: 1 compozițiune de câte 2 ore pe lună. — Prof. V. Goldiș.

Elina, 4 ore. 1) Gramatica: Verbele în *o mega* (restul) cele în *-mi* și cele neregulate. 2) Epigrame (memorisate), iambî, fabule. Manuale: Eserciii de Schenkl-Iosif și Gramatica elină de Curtius-Hartel-Budiu. 3) *Xenophontis Anabasis* după Chrestomathia lui Schenkl: *a)* Pregătiri de război (1—12 memorisat); *b)* Expedițiunea contra regelui; *c)* Lupta dela Cunaxa. — Viéța și opurile lui Xenophon. — În fie-care lună câte o compozițiune. — Prof. P. Budiu.

Româna, 3 ore. I. *Noțiuni estetice*: fantasia, simțul și judecata; fantasia estetică; asociațiunea de idei. — Artele și împărțirea lor. Despre frumos și esența lui. Simțemintele deșteptate prin frumos; sensibilitatea frumosului; frumosul în artă și în natură; iluziunea; cum creéază artistul; individualitatea artistului; pictura și poesia. Modificațiunile frumosului și sentimentele de plăcere și durere și stimă saŭ respect. — Frumosul simplu; plăcutul; sublimul; tragicul; comicul; travestia și parodia; satira și caricatura; umorul. — Urîtul. — II. *Forma poeziei*: limbajul poeziei; poetul și prosatorul. — Limba poetică; influința limbei poetice. — Figurile și tropii. Figurile fonetice, figurile de mișcare, figurile de pointare. Tropii; comparațiunea, metafora, metonimia. — III. *Versificațiunea*: ritmul, versul și strofa. Formele de vers național. Dipodiile și tetrapodiile. Versuri împrumutate. Rima. — IV. *Poesia lirică* și împărțirea ei. — V. *Poesia epică* și împărțirea ei. În legătură cu partea teoretică s'a făcut lectură 'n școlă și lectură privată. — S'aŭ memorisat mai multe poezii. În fie-care lună s'a făcut o lucrare acasă. — Prof. Dr. I. Bunea.

Maghiara, 3 ore. S'aŭ tradus tóte baladele din manualul de Greguss-Beóthy: „Magyar balladák” și s'aŭ analizat cu privire la subiect, idea de fond, compozițiune, limbă și versificațiune. Pe basa acestora s'a propus teoria baladei și a romanței. S'aŭ memorisat 4 piese. S'aŭ mai cetit:

Pázmán lovag (Arany), Az obsitos (Garay). Câte-va date din viața lui Arany. Eserciii de traducere din limba română în cea maghiară: „Codréna Sânziana“, „Niobe și Latona“, „Apolo în Delos“, „Regele Edipus“, „Căderea lui Edipus“. — Pe lună 1 compoziție. — Prof. *Dr. I. Bunea*.

Germâna, 2 ore. După-ce s'a repetit sintaxa limbei germâne, s'a citit cânt. I—IV. din „Hermann und Dorothea“ de Goethe și s'a memorizat poeziile: „Des Sängers Fluch“ (Uhland), „Das Glück von Edenhall“, (Uhl.) „Der wilde Jäger“, (Bürger) „Taillefer“ (Uhl.). — În fiecare lună o lucrare scripturistică în clasă. — Prof. *Dr. I. Bunea*.

Istoria, 3 ore. Istoria nouă. Manual de V. Goldiș: Evul nou. — Prof. *Vas. Goldiș*.

Matematica, 3 ore. Raționalizarea fracțiunilor: potențe și rădăcini cu exponenți negativi și fracționari; numeri imaginari, ecuațiunile cuadratice; ecuațiuni exponențiale; logaritmele. Trigonometria. Manual: Mocnik. — Prof. *P. Dima*.

Istoria naturală, 2 ore. Anatomia și fiziologia animalelor. Zoologia descriptivă. Manual de S. Ștefănescu. — Prof. *Ip. Ilasievici*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Rosca*.

Suma orelor oblig. 29 pe săptămână.

: Obiecte facultative.

Cântări (probe de cor), 2 ore. (împreună cu celelalte clase ale gimnasiului superior). — Prof. *Tim. Popovici*.

Desenul lib., 2 ore (împreună cu cl. V., VII. și VIII. gimn.) — Prof. *P. Percea*.

Franceza, 2 ore (în 2 secțiuni de câte 1 oră pe sapt. împreună cu cl. V., VII. și VIII. gimn.). — Prof. *Dr. C. Lucea*.

Clasa VII. gimnasială.

Prof. de cl. **L. Nastasi**.

Religiunea, 2 ore. a) Cunoștințe dogmatice: Despre religiune în genere cu privire și la sistemele filosofice. Despre credință. Despre Dumnezeu. Argumentele filosofice despre existența lui. Ființa și însușirile lui Dd. Sf. Treime. b) Cunoștințe etice: Partea generală din morala creștină. Despre năzuințe. Destinațiunea omului. Lucrările morale. Despre

legi, datorie etc. Manual de teologie morală creștină de Andrei baron de Șaguna. — Prof. D. Făgărășianu.

Latina, 5 ore. S'a tradus Verg. Aeneid. lib. IV. S'a memorizat v. 173—197 (Fama), v. 305—361 Dido mustră pe Aeneas, v. 522—543 Nox. Viața și opurile lui Vergil, repetiție. 2) Cicero Pro Milone, cu pătrundere în referințele sociale, politice, judecătorești. 3) Cicero: De finibus bonorum et malorum, lib. I. (întregă.) 4) Epistole alese din epistolele lui Cicero. Viața și opurile lui Cicero. Anticități publice, repetiție; elemente de drept roman. Pe lună câte o compoziție. — Prof. V. Goldiș.

Româna, 3 ore. I. *Teoria dramei*. — Un reasumat asupra principiilor estetice despre frumos și artă. Drama ca artă. Despre caracter în genere, caracterele dramatice. Psihologia faptelor omenesci. Acțiunea dramatică. Universalul în genere; univ. în dramă. Împărțirea dramei. Conținutul tragediei Macbeth. *Ființa și elementele tragicului*. Deosebirea între caracterul tragic și epic. Însușirile sublimale ale eroului tragic: simțământ puternic, cusurul eroului tragic. 18) Universalul în trag. Vina tragică. Catastrofa tr. Ironia tr. Efectul tragediei. *Comedia*. Conu Leonida de Caragiale. Condițiunile comicului. Formele comicului. Acțiunea comicului. *Drama proprie*. „Stâlpi societății” de Ibsen. Eroul și acțiunea dramei proprii. Alte genuri de poezie dramatică: Opera, opereta, vodevilul, melodrama, monodrama, cantata și oratoriu, feeria, farsa. Obiectul dramei: al tragediei și al dramei prop., al comediei. Fabula dramei și dramatisarea ei. Fabula tragediei „Macbeth”. Raportul dintre Macbeth din cronica lui Holinshed și din tragedia lui Shakespeare. Unitatea, noțiunea de unitate, special în dramă. Shakespeare în unitatea acțiunii dr. Condițiunile speciale ale unității dr. Unitatea în acțiunea dr., cu privire la timp și loc. Părțile constitutive ale acțiunii dr. Împărțirea dramei în acte și scene. Forma esternală a dr. Stilul în dr. Versul și prosa în dr. Reprezentarea dr. Numirile: dramă, tragedie și comedie. Originea și dezvoltarea istorică a dramei: la Grecii vechi, la Romani, drama creștină și modernă. —

II. *Retorica*. — Noțiunea retorice. Noțiunea și ființa discursului. Feliurile de discursuri. Construcțiunea discursurilor, exordiu, dezvoltarea, încheierea, stilul și predarea. Însușirile oratorului — intelectuale, morale și fizice. S'a citit în clasă: Comediile: Conu Leonida, Sócră, și O scrisoare pierdută de Caragiale. Femeia îndărătnică, de Shakespeare, tragediile: Macbeth și Richard III. de Shakespeare, Răsvan și Vidra de Hașdeu; dramele: Stâlpi societății și Un dușman al poporului de H. Ibsen, și mai multe discursuri românești și străine din Colecția: Adamescu. S'a făcut câte o compoziție pe lună.

Manual: Dr. Ios. Blaga: Teoria dramei și Dr. I. Blaga: Teoria oratoriei.
— Prof. Dr. Ios. Blaga.

Elina, 4 ore. Herodot lib. VI, 102—117, 120 lupta dela Marathon; lib. VII. 138, 139 și 143 ținuta Grecilor în fața pericolului din partea Persilor; 201—228 lupta dela Thermopylae; lib. VIII. 49—96 lupta dela Salamis. Viața și opurile lui Herodot. — Homeri Odyssea lib I. 1—21, lib. XII. și XIII. S'a memorisat: Odyss. I. 1—21, XII., 1—55, ér din Herodot: Profeția dată de Pythia soliei spartane și inscripțiunile de pe mormântul lui Leonidas și al tovarășilor sei (VII. 220 și 228). — Chestiunea homerică. Iliada și Odyssea. — În fie-care lună câte o compozițiune.
— Prof. P. Budiu.

Maghiara, 3 ore. Începuturile literaturii maghiare. Istoria literaturii maghiare pân' la Kistaludy Károly. Cetirea și comentarea specimenelor din scriitorii propuși. Manual: Góbi Imre: „A magyar nemzeti irodalom története“. Pe lună o temă liberă. — Prof. Dr. Ioan Bunea.

Germâna, 2 ore. S'a cetit și analizat „Wilhelm Tell“, dramă în 5 acte de Frideric de Schiller. — S'a memorisat poeziile: „der Ring des Polykrates“ (Schiller), „der Taucher“ (Schiller), „die Bürgschaft“ (Schiller), „des Sängers Fluch“ (Uhl.), „der Handschuh“ (Schiller). — Esercitiu de traducere liberă din română în germână: „Joe și Gigantiu“ din cartea de cetire de I. Popea. — Câte o lucrare pe lună. — Prof. Dr. I. Bunea.

Geografia politică, 2 ore. Statul, națiunea, popor, naționalitate. Puterea statului. Drept. Lege. Lege fundamentală. Cetățeni. Drepturile cetățenesci în statul modern. Constituționalism. Sistemul reprezentativ. Parlamentarism. Aristocratism. Plutocratism. Democratism. Monarchia. Republica. Stat suveran. Suveranitate. Uniune reală și personală. Stat federativ. Confederațiune. Conservatism. Radicalism. Liberalism. Locuitorii Europei. Venirea popórelor în Europa. Gruparea și dezvoltarea popórelor. Momentele istorice de căpeteniă, cari au contribuit la schimbarea și dezvoltarea referințelor statelor și la făurirea stărilor de astăzi; topografia; produsele; industria și comerțul; etnografia; starea culturală și forma de guvernare și administrațiunea statelor din Europa. Manual de A. Deac.
— Prof. Dr. Ios. Blaga.

Matematica, 3 ore. a) Algebra: Ecuatiuni de gradul al II.: progresiuni aritmetice și geometrice și aplicarea acestora la calculul intereselor și al anuităților; ecuațiuni diophantice. Ecuatiuni de graduri mai înalte, cari se pot reduce la ecuațiuni cuadratice. Permutațiuni, combinațiuni și teorema binomială. b) Geometria: Stereometria și analitica. S'a repetit trigonometria plană. În fie-care lună o lucrare. Manualul lui Mocnik. — Prof. L. Nastasi.

Fisica, 4 ore. Introducere în fizică. Mecanica, hidrostatic, aerostatica, acustica și optica până la linji. Manual: Abt-Hosu-Viciu. — Prof. *L. Nastasi*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Suma orelor ordinare obligate 30 pe săptămână.

Obiecte facultative:

Geometria descriptivă, 1 oră. Proiecțiunea ortogonală a punctului și a liniei drepte. Trasele și intersecțiunea planurilor. — Prof. *P. Percea*.

Cântări, 2 ore (împreună cu celelalte clase ale gimnasiului superior). — Prof. *Tim. Popovici*.

Desenul lib., 2 ore (împreună cu cl. V., VI. și VIII. gimnasială.) — Prof. *P. Percea*.

Franceza, 2 ore (în 2 secțiuni de câte 1 oră pe sept. împreună cu cl. V., VI. și VIII. g.). — Prof. *Dr. C. Lacea*.

Clasa VIII. gimnasială.

Prof. de cl. **Dr. I. Bunea**.

Religiunea, 1 oră. Biserica, și problema ei. Consanguinitatea și afinitatea. Organismul bisericii. Autonomia bisericii și falsificarea ei. Despre constituțiune. Constituțiunea bisericii române ort. orient. din Ardeal și Ungaria. Statutul organic. — Prof. *D. Făgărășianu*.

Latina, 5 ore. a) Lectură: 1. *Horatius*, *Ode* lib. I. carm. 1, 2, 3, 4, 12, 20, 22, 24, 32; — lib. II. carm. 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 20; lib. III. carm. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 30. — *Epode*: ep. 2, 7, 13, 15, 16. — *Satire*, lib. I. sat. 4, 6. — *Memoriate* din *Ode*, lib. I: od. 1, 2, 20, 22, din lib. II.: od. 1. — *Tacitus*, *Annales*, lib. I. cap. 1—15, 24—28, 35, 40—43, 72—74; lib. II. cap. 9—10, 12—13, 22, 27—32, 34—36, 59—61, 69—79, 82—83; lib. III. cap. 1, 4. — b) Biografia și activitatea literară a lui Horatius și Tacitus. — c) Anticuități private. — d) Pe fie-care lună câte o compozițiune. — Prof. *P. Budin*.

Româna, 3 ore. Istoria literaturii române întregă. Epoca substratului roman (până la 700 d. Chr.: lit. pop. cu caracter păgân-roman, Sorele și luna, Colinde). Epoca stratului slav (700—1560 d. Chr.: lit. pop. elemente slave, „vêrcolaci“, „voinici“, bogomilismul: „Cucul și turturica“, „Povestea numerilor“, stratul eroilor cavalerii în lit. pop.; Grig. Țamblac, Codicele

Voronețean, Sbornicul dela Chiev). Epoca feluritelor influințe străine (1560—1821: Coresi, Popa Grig. dela Măhaciū, literat. bisericească, cronicari; stratul haiducilor în lit. populară; Văcărescii, Clain, Șincai, Maior, Deleanu, Barac, Aron). Epoca literaturii naționale (dela 1821 până adî). Cetire de piese din autori români din diferite epoce. Pe lună o lucrare acasă. Manual pentru literatura sec. XIX.: E. Hodoș, Istoria literaturii române, ér pentru literatura secolului III.—XVIII. manuscript de V. Onițiu. — Prof. V. Onițiu.

Elina, 3 ore. 1) Homeri Ilîad. I. S'a memorisat I. 1—120. Despre Homer; conținutul Odiseei și al Iliadei. 2) Platonis Apologia Socratis și Criton. Socrates și sofisti, Platon. În fiecare lună câte o compozițiune. — Prof. P. Budiu.

Maghiara, 3 ore. Istoria literaturii maghiare dela anul 1820 până în zilele noastre; cetirea și analisarea literară a pieselor correspundătoare. Manual: Góbi Imre, A magyar nemzeti irodalom története. — S'a cetit și analisat „Buda halála”, epopeă de I. Arany. — În fie-care lună câte o lucrare scripturistică. — Prof. Dr. I. Bunea.

Germâna, 2 ore. S'a cetit, tradus și analisat „Egmont” de Goethe. — Esercitiu de traducere în limba germană: „Cenușotca”. — Repetirea gramatei germâne. S'a memorisat poeziile: „Lenore” (Bürger), „Der Sânger” (Goethe), „Erlkönig” (Goethe), „Ballade” (Goethe). — Pe lună o lucrare. — Prof. Dr. I. Bunea.

Istoria, 3 ore. Istoria pragmatică a Ungariei. Manual după Mangold Lajos de Vasile Goldiș (manuscript). — Prof. V. Goldiș.

Matematica, 2 ore. Repetirea materialului propus în gimnasiu. — În fie-care lună o compozițiune. — Prof. L. Nastasi.

Fisica, 4 ore. Încheierea optice, magnetismul, electricitatea, căldura. Manual: Hossu-Viciu-Abt. — Prof. L. Nastasi.

Psichologia și Logica, 3 ore. Psichologia: Întroducere în sciința psihologiei. Obiectul, numele și felurile ps. Problema, importanța și folosul ei. Metodele și mijlocele în cercetarea fenomenelor psihice. Clasificarea fenomenelor sufletesci după cele 3 stadii, în cari se presintă. Date fisiologice mai importante pentru psihologie. Sistemul nervos cu creurul. Raportul dintre spirit și creur. Influența organismului și a naturii esterne asupra vieții psihice: starea sistemului nervos; temperamentele, generațiunea, ctatea, secul; somnul, amețelile, morburile sufletesci, clima, nutrire, etc. — Mișcarea cu condițiunile și felurile ei: mișcarea voluntară

invol., reflectă și reprezentativă, dezvoltarea graiului omenesc, somnambulismul. — Sensațiunile, intensitatea, calitatea și tonul lor. Lucrarea sensurilor. — Ideile, producerea, feliul și importanța lor. Asocierea, reproducerea, a percepțiunea. Memoria și formele ei. Iluziunile și alucinațiunile. Inteligența și formele ei. Ideea eului și conștiința de sine. Originea sentimentelor și divisiunea lor. Fisiologia sentimentelor. Sentimentele morale. Sentimentele conștiinței de sine. Sentimentele simpatice. Sentimentele religioase. Nisuițele. Boldurile și instinctul. Poftele. Aplecările. Pasiunile. Caracterul. Voința. Libertatea voinței. — Manual: Psihologia de P. Pipos.

L o g i c a: Judecata, — dezvoltarea, ființa, feliul, părțile și formele. Noțiunile, încopciarea ideilor. I. Asocierea psihică 1) în modul simultan, cu formele *a*) sinteza asociativă, *b*) asimilația, și *c*) complicația, și 2) în mod succesiv: șiruri de idei. II. Asocierea logică: 1) în modul simultan: *a*) aglutiția, *b*) sinteza apercetivă și *c*) formarea de noțiuni; 2) în mod succesiv: șiruri de cugetări. Raționamentul. Sillogismul. Inducțiunea. Definițiunea. Clasificarea. Argumentarea. — Știința. Împărțirea științelor după feliul lor: deductive și inductive. Metoda de cercetare inductivă. Metoda de cercetare inductivă și deductivă. Științele abstracte și concrete. Clasificarea științelor după Aug. Comte și Herb. Spencer. — Prof. Dr. Ios. Blaga.

Gimnastica, 1 oră. — Prof. P. Roșca.

Suma orelor ordin. obligate 30 pe săptămână.

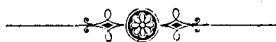
Obiecte facultative.

Geometria descriptivă, 1 oră. Despre plan, trase și intersecțiuni. Proiectarea diferitelor corpuri și tăierea lor ca un plan. Rotațiunea unui sistem de puncte în jurul unei osii și aflarea nouelor proiecțiuni. — Prof. P. Percea.

Cântări, 2 ore (împreună cu celelalte clase ale gimnasiului superior). — Prof. Timotei Popovici.

Desenul lib., 2 ore (împreună cu cl. V., VI. și VII. gimnasială). — Prof. P. Percea.

Francea, 2 ore (în 2 secțiuni de câte 1 oră pe săptămână cu cl. V., VI. și VII. g.). — Prof. Dr. C. Lacea.

Clasa I. reală.

Prof. de cl. P. Percea.

Religiunea, 2 ore. Părți alese din Testamentul vechi și tractate pentru dezvoltarea sentimentului și formarea caracterului religios-moral. Manual: Istoria biblică de Dr. Ilarion Pușcariu. — Prof. Dr. V. Saftu.

Româna, 4 ore. Din gramatică: clasele de cuvinte. Proposițiunea simplă pură și proposițiunea simplă dezvoltată cu părțile ei secundare. Cetirea corectă a unor piese alese și reproducerea celor cetite oral și în scris. S'a memorizat: Bălaurul, Mănăstirea Argeșului, Miorița, Toma Alimoș, Movila lui Burcel, Sorele și Luna. Manuale: Gramatica de N. Pilția și Cartea de cetire de I. Popea. La 14 zile o lucrare în clasă. — Prof. G. Vătășan.

Maghiara, 3 ore. Manual: A doua carte pentru deprinderea limbii maghiare de Fr. Koós și V. Goldiș. Din acesta s'a tradus mai multe piese. Piese traduse s'a analizat și s'a memorizat. Pe baza acestor piese și cu ajutorul întrebărilor aplicate la finea pieselor s'a făcut exerciții practice de vorbire și exerciții ortografice — în scris pe tablă. — În legătură cu lectura parcursă s'a luat timpul: prezent, perfect și viitor al verbelor regulate și în *ik*. S'a făcut deosebire în plicarea conjugării subiective și obiective (folosirea formei hotărâte și nehotărâte. Declinațiunea. Adjectivul ca atribut și ca predicat. Comparațiunea. Pronumele personale și unele din numérale. — În fie-care lună câte o compozițiune. — Prof. N. Bogdan.

Germâna, 4 ore. Scrierea și cetirea. Declinarea articolului hotărât și nehotărât. Declinarea substantivelor (I, II și III). Declinarea numelor proprii. Despre genul substantivelor. Declinarea adjectivelor. Comparațiunea adjectivelor. Numéralele. S'a tradus 32 de deprinderi din germ. în rom. și din rom. în germ. și s'a făcut în fie-care lună 1 compozițiune. S'a memorizat poeziile: »Rätsel um Rätsel« din Wunderhorn și »Die Kapelle« de Uhland. Manual: Gramatica de Barcianu. — Prof. G. Chelariu.

Geografia, 3 ore. Noțiuni generale. Geografia Ungariei și a celorlalte țări din Europa, după manualul de P. Grigoriță. — Prof. D. Lupan.

Aritmetica, 3 ore. Sistemul decadic. Operațiunile fundamentale cu numeri întregi, fracțiuni comune și decimale. Prefacerea fracțiunilor comune în fracțiuni decimale și invers. Sistemul metric și împărțirea timpului. Manual: Lurtz, Aritmetica, partea III. — Prof. A. Ciortea.

Geometria și desenul geometric, 4 ore. Puncte, linii, poziția lor reciprocă. Construirea dreptelor paralele și normale. Măsurarea distanțelor

și operațiuni fundamentale cu distanțe. Unghiuri, arc, sistemul radial. Operațiuni cu unghiuri. Triunghiul și speciile lui. Patruunghiurile, paralelogramele și construirea lor. Poligónele. Calcularea suprafeței triunghiurilor, patruunghiurilor și a poligónelor. Cercul. Construirea multunghiurilor regulate în cerc. Aria cercului, sectorului și a corónei. Teorema lui Pitagorá. Prelucrarea materialului parcurs în 10 cóle de desen geometric. Manual: »Geometria« de I. Hossu. — Prof. *P. Percea*.

Istoria naturală, 2 ore. Descrierea intuitivă a celor mai însemnate forme de fructe. Descrierea animalelor sugătóre de casă. Coniferele cele mai comune ale pădurilor nóstre. Sugătórelor ce trăiesc împrejurul locuințelor nóstre și pe câmp. Animalele de pădure. Descrierea celor mai cunoscute plante din diferite ordiní. — Prof. *G. Chelariu*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Caligrafia, 1 órá. — Prof. *P. Ciorogariu*.

Suma órelor ordin. obl. 28 pe săptămână.

Studii extraordinare și facultative.

Latina (facultativ), 2 ore. S'a tradus din »Cartea de cetire« de Perthes-Budiu mai multe bucăți. Pe baza acestora s'a eserciat declinațiunea întâia, a doua și a treia. Genul substantivelor. S'a conjugat-verbul sum și compusele acestuia. Conjugarea primă întrégă. S'a făcut câteva compozițiuni. Manual: »Cartea de cetire p. cl. I. g.« și »Gramatica latină« de P. Budiu. — Prof. *N. Bogdan*.

C l a s a I I. r e a l ă .

Prof. de cl. **N. Bogdan**.

Religiunea, 2 ore. Decădința mosaismului, indispensabilitatea creștinismului și superioritatea lui. Nașterea, viața, răstignirea și învierea d-lui Isus Christos. Minunile și parabolele Mântuitorului. Faptele Apostolilor. Manual: Testamentul nou de Dr. Ilarion Pușcariu. — Prof. *Dr. V. Saftu*.

Româna, 4 ore. Repetirea părții formale a gramaticii. Din sintacsă: propozițiunea simplă pură, simplă dezvoltată, contrasă și compusă prin coordinațiune și prin subordinațiune; felurile propozițiunilor coordonate și subordonate. Cetire de piese alese în versuri și proză. Reproducerea verbală seú în scris a celor cetite. Memorisarea mai multor poezii; s'a citit: Arghir și Elena, Leonat și Dorofata și Pavel Cătană. Manuale:

Gramatica lui N. Pilția și Carte de cetire de I. Popea. În fie-care lună două compoziții în clasă. — Prof. *N. Bogdan*.

Maghiara, 3 ore. După gramatica Töpler-Budiu s'a repetat materialul din cl. I. S'a tractat: nekem van, verbele potențiale, factitive și forma în lak-lek, apoi întreaga conjugățiune a verbelor auxiliare vagyon, leszen și a verbelor regulate și acelor în -ik. S'a tradus mai multe deprinderi din rom. în magh. și invers. Din cartea de cetire: Putnoky-Crișan s'a cetit și reprodus mai multe piese. S'a memorisat câte-va poezii. — Prof. *N. Bogdan*.

Germâna, 3 ore. Repetarea materialului din clasa precedentă. Verbele auxiliare de timp („haben“, „sein“ și „werden“). Regulele principale ale topiceii germâne. Conjugățiunea verbelor regulate. Despre pronume. S'a tradus 20 deprinderi din germ. în rom. și din rom. în germ. și s'a făcut exerciții practice de conversațiune. În fie-care lună o compozițiune. Manual: Gramatica de Dr. D. P. Barcianu. — Prof. *Dr. C. Lacea*.

Geografia, 3 ore. Repetarea materialului parcurs în cl. I. Geografia Asiei, Africei, Americii și Australiei. Manual de A. Bărseanu și D. Făgărașianu. — Prof. *D. Lupan*.

Aritmetica, 4 ore. Repetarea materialului din clasa precedentă; înlesniri îndatinat la cele 4 operațiuni. Transformarea fracțiunilor vulgare în fracțiuni decimale și viceversa. Practica velșică (italiană). Multiplicațiunea și divisiunea prescurtată. Raporturi și proporțiuni. Regula de trei simplă și calculul intereselor. Ridicarea la pătrat și cub și scoterea rădăcinilor. Manual: Lurtz, Aritmetica p. II. și III. — Prof. *Aurel Ciortea*.

Geometria și desenul geometric, 4 ore. Repetarea materialului parcurs în clasa I. Din stereometriă: Corpuri regulate, prisme, piramide, cilindre, conuri și glob. Suprafața și volumul corpurilor. Construcțiuni geometrice. — Prof. *D. Lupan*.

Istoria naturală, 2 ore. În semestrul I. Zoologia. Paserile, reptilele, amfibiele, peșcii, molușcele, artropodele și vermi. În semestrul II.: Botanica. Compararea de specii de aceeași ordine și caracterizarea ordinelor. Manualul de Dr. D. P. Barcianu. — Prof. *G. Chelariu*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Caligrafia, 1 oră. — Prof. *P. Ciorogariu*.

Suma orelor ordin. oblig. 28 pe săptămână.

Studii extraordinare.

Cântări, 2 ore obligate. — Prof. *Tim. Popovici*.

Clasa III. reală.

Prof. de cl. Dr. C. Lacea.

Religiunea, 2 ore. Noțiunile religiei și confesiunii. Istoricul pe scurt al formării confesiunilor: ortodoxa, rom.-catolică, luterană, calvină și greco-catolică. Motivele, care au provocat convocarea sinodului din Iași și valoarea manualului folosit: Mărturisirea ortodoxă de Petru Movilă. *Credința*. Superioritatea credinței și bisericii ortodoxe române. Interpretarea simbolului niceo-constantinopolitan. Manual: Confesiunea ortodoxă de Petru Movilă, tradusă de Dr. Barbu Constantinescu. — Prof. Dr. V. Saftu.

Româna, 2 ore. Repetirea sistematică a gramaticii. S'au citit și analizat piese în proză și versuri din Cartea de citire pentru cl. III. de V. Onițiu; s'au memorizat mai multe poezii. Elemente din Poetică și câteva biografii. În fie-care lună o compoziție sau un pens liber. — Prof. A. Ciortea.

Maghiara, 3 ore. Conjugarea verbelor terminate în -ik și a celor neregulate. Verbele factitive, facultative și potențiale. Întrebuințarea postpozițiilor. S'au tradus, analizat și reprodus mai multe piese parte în proză, parte în versuri din Cartea de citire: Kálmár Elek II. O compoziție în fie-care lună. — Prof. N. Bogdan.

Germâna, 3 ore. După repetirea materialului din clasa precedentă s'au luat verbele neregulate. Conjugarea verbelor compuse, intransitive, reflexive și impersonale. Adverbele, prepozițiile și conjuncțiunile. S'au tradus 30 de deprinderi din germ. în rom. și din rom. în germ. S'au făcut exerciții de conversație. O compoziție în fie-care lună. Manual: Gramatica de Dr. D. P. Barcianu. — Prof. Dr. C. Lacea.

Francesa, 3 ore. Alfabetul, regulile de pronunțare. Articolul, substantivul, adiectivul, numărul, pronumele. Verbele și împărțirea lor. Verbele auxiliare și regulate. Adverbul. S'a parcurs întreagă partea primă din manualul lui I. Fetter și s'au memorizat mai multe piese, parte în proză parte în versuri. S'au făcut conversații atât libere, cât și asupra istorioarelor citite. Pe lună câte o compoziție. — Prof. Dr. C. Lacea.

Istoria, 3 ore. Istoria Ungariei din timpurile cele mai vechi până la anul 1867. — Elementele constituției ungare. Pactul dualistic dintre Ungaria și Austria. Manual de Mangold-Goldiș. — Prof. G. Vătășan.

Aritmetica, 3 ore. După repetirea materialului din clasa precedentă s'a parcurs teoria raporturilor compuse și a proporțiilor compuse. Aplicarea acestora la calculul regulii de trei compuse și la determinarea formelor relative la calculul intereselor simple. Calculul societății simplu și

compus. Calculul de alegațiune și catenar. Calcularea efectelor. Baniș noștri și notele străine. În fie-care lună o compoziție. — Prof. *G. Chelariu*.

Geometria și desenul geometric, 2 ore. Planimetria constructivă. Construirea dreptelor paralele și normale. Operațiuni fundamentale cu drepte și unghiuri. Figurile plane dreptliniare; construirea lor pe baza congruenței, similității și simetriei. Decopiarea figurilor. Calcularea suprafeței figurilor dreptliniare. Transformarea figurilor dreptliniare; construcțiuni și operațiuni. Prelucrarea materialului parcurs în 10 côle de desen. Manual: I. Hossu. — Prof. *Pavel Percea*.

Fisica, 3 ore. Acele capitule din fisică, cari sunt de trebuință pentru a înțelege geografia fizică și matematică. Gravitațiunea, cohesiunea și adheziunea. Proprietățile corpurilor solide, fluide și gaze. Elemente din acustică. Fenomenele căldurei. Reflecșiunea și refracțiunea luminei. Fenomenele magnetismului și ale electricității. Cunoștințe elementare din geografia matematică și fizică. Manual de C. Cosovici. — Prof. *A. Ciortea*.

Desenul lib., 2 ore obligate. — Prof. *P. Percea*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Suma orelor ordinare 28 pe săptămână.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Studii extraordinare și facultative.

Cântări, 1 oră facult. — Prof. *T. Popovici*.

Clasa IV. reală.

Prof. de cl. *A. Ciortea*.

Religiunea, 2 ore. Superioritatea credinței ortodoxe. Nădejdea: Rugăciunea și condițiunile ei. Interpretarea rugăciunei: Tatăl nostru. Interpretarea fericirilor și compararea lor cu decalogul. Dragostea: Noțiunile: virtute și viciu. Virtuțile creștine și viciile. Manual: Confesiunea ortodoxă de Petru Movilă, tradusă de Dr. Barbu Constantinescu. — Prof. *Dr. V. Saftu*.

Româna, 2 ore. Din stilistică: Regulele generale stilistice. Narațiunea, descripțiunea, genul epistolar și diferite acte private și publice. S'a citit și explicat diferite piese poetice și prosă din cartea de citire pentru cl. IV gimn. și reală de Virgil Onițiu. S'a memorizat mai multe poezii. Pe lună un pens seû o compoziție. — Prof. *G. Vătășan*.

Maghiara, 3 ore. Repeșirea generală a formelor gramaticale: s'a tractat întrebuințarea determinațiunilor și postpozițiunilor. S'a luat formațiunea

cuvintelor. Traducerea bucăților de cetire din cartea lui Kalmár Elek II. și reproducerea liberă a acelora în limba maghiară. S'au cetit și reprodus mai multe povești. Pe lună o lucrare script. în clasă. — Prof. *N. Bogdan*.

Germăna, 3 ore. După o scurtă repețire a celor percurse în clasa precedentă s'a luat sintaxa limbii germane în legătură cu traducerea pieselor corespunzătoare din manualul „Gramatica germană” de Dr. D. P. Barcian. S'au tradus și s'au povestit cele mai ușoare istorioare din „Schatzkästlein des rheinischen Hausfreundes”. În fie-care lună câte o compoziție. — Prof. *G. Chelariu*.

Franceza, 4 ore. După o repețire amănunțită a materialului din clasa precedentă, s'au luat verbe pasive, reflexive și verbe neregulate. Câte-va reguli fonetice. Ordinea cuvintelor în propozițiune. S'a parcurs partea a II. din manualul lui Fetter. S'au memorizat mai multe piese, parte în versuri, parte în prosă și s'au făcut exerciții de conversație atât libere, cât și pe baza traducerilor. O compozițiune în fie-care lună. — Prof. *Dr. C. Lucea*.

Geografia, 3 ore. Geografia politică a Europei. Manual: P. Grigoriță — Iablonsky. — Prof. *G. Vătășan*.

Aritmetica, 3 ore. Cele 4 operațiuni fundamentale cu numeri algebrici întregi și fracționari. Ridicarea la pătrat și la cub a unui binom. Descompunerea în factori a expresiunilor algebrice și aplicațiunea ei la aflarea celui mai mic numitor comun. Divisibilitatea numerilor. Proporțiuni aritmetice și geometrice. Ecuațiunile de gradul I. cu o necunoscută. — Prof. *A. Ciortea*.

Geometria și desenul geometric, 2 ore. Despre cerc. Liniile conice: elipsa, hiperbola, parabola. Liniile curbate: evolventa, spirala, cicloida. Construcțiuni geometrice și a planurilor de edificii. Prelucrarea materialului parcurs în 9 côle de desen. Manual de I. Hossu. — Prof. *Pavel Percea*.

Chemia, 2 ore. Noțiuni generale. Cele mai însemnate elemente din chimia anorganică. Combinațiunile din partea anorganică. Chimia organică cu felurite combinațiuni. Formule empirice și raționale; isomeria. S'a folosit manualul de A. Vlaicu. — Prof. *A. Ciortea*.

Desenul liber, 2 ore. — Prof. *P. Percea*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Suma orelor ordinare oblig. 28 pe săptămână.

Studii extraordinare.

Cântări, 1 oră facult. — Prof. *Timotei Popovici*.

4. Lucrările scripturistice de peste an din limba română.

Clasa V. gimnasială.

Prof. Ioan Popea.

1. Astronomul și doftorul (reprod. lib.).
2. Aschia nu sare departe de tulpină (analisă).
3. Strigoii (reprod. lib. în prosă).
4. Êrna vine (analisă lit.).
5. Descrierea ôiei după notele ei caracteristice.
6. Însemnătatea călătorîilor pedestre.
7. Opișanul (analisă liter.).
8. Ce să cetim și cum să cetim cu folos?

Clasa VI. gimnasială.

Prof. Dr. Ioan Bunea.

1. Însemnătatea prietîiei.
2. Caracterul lui Dan, căpitan de plaiu, pe baza poeziei »Dan, căpitan de plaiu« de V. Alexandri.
3. Satira I. de Eminescu (analisă literară).
4. Un obicei sêu credință populară.
5. Ce ne învață istoria?
6. Cartea IV. sêu VI. din Aeneida lui Vergilius (analisă literară).
7. Impărțirea poeziei.
8. Deosebirea dintre caracterul eroului epic și celui dramatic.

Clasa VII. gimnasială.

Prof. Dr. Iosif Blaga.

1. Caracterul poporului român din poezia lui.
2. Insușirile eroului epic.
3. Despre proverbe și însemnătatea lor.
4. Desvoltarea acțiunii tragice din Richard III. de Shakespeare.
5. Intru cât pôte servi cartea lui Sallustius Crispus »De bello Iugurthino« ca izvor pentru istoria romană.
6. Deosebirea desvoltării peripeției din »Hamlet« de Skakespeare și din »Eumenide« de Aischilos.
7. »Sara pe deal«, poezie de Eminescu și »O nôpte de vară«, de Coșbuc — studiu comparativ.
8. Influița culturală a răsboielor dintre Italia și Francia dela începutul evului nou.
9. Trebuie să fie oratorul și moral?

Clasa VIII. gimnasială.

Prof. Virgil Onițiu.

1. Despre prietinie (disertațiune). — 2. Deosebirile principale între constituțiunea Sf.-lui Stefan și a celorlalte state apusene (lucrare istorică). —
3. Balada poporană »Miul Cobiul« din punct de vedere istoric-literar. —
4. »Nosce te ipsum«, un principiu de fericire în viața pământescă a omului (disertație). — 5. Luna ca obiect al fantasiei poetice (lucrare din domeniul poeziei). — 6. Fabulele lui Grig. M. Alexandrescu (aprețiere literară). —
7. Aplicațiunile practice mai importante ale electricității (lucrare din domeniul fizicii).

5. Temele lucrate la examenul scripturistic de maturitate.

1. *Româna.*

- a) Școla etimologică-puristă la noi.
- b) Influența papală în Ungaria sub regii din casa Árpadiană.
- c) Schimbările atmosferice ale apei și explicarea lor științifică.

Notă. — Tema a) 'și-au ales-o 17 candidați, tema b) 1, ér tema c) 4 candidați.

2. *Latina.*

Cum s'a purtat Marcellus și cum Verres față de Syracusanii, — traducere din românesce în latinesce.

3. *Elina.*

Xenophon, Anabasis lib V. cap. IV. 1--10 (inclus): Cei 10,000 în Țera Mossynoecilor, — traducere din grecesce în românesce.

4. *Germâna.*

Soli morții, — traducere din limba română în limba germână.

5. *Maghiara.*

Mária Terézia uralkodásának főbb mozzanatai (értekezés a történelem köréből), — temă liberă în limba maghiară.

6. *Matematica.*

a) A este îndreptățit la o rentă de 800 fl., care e a să plăti în decurs de 15 ani la începutul fie-căruia an. Cu un an înainte de a deveni

scadentă renta primă, face el cu banca învoiela, ca acesta rentă să se schimbe într'altă rentă, care să începă numai după 5 ani, să dureze 12 ani și să se plătescă semestral tot anticipativ.

- Cât de mare va fi renta semestrală, dacă banca socotesce 4%?

b) Este a se calcula înălțimea unui turn, dacă este dată depărtarea $AB = 25$ m. a două puncte de pe teren și prelungirea liniei AB trece prin baza turnului. Unghiurile ce le formează liniile de vizare dela A și B spre vârful turnului sunt $a = 37^{\circ}48'12''$ și $b = 52^{\circ}27'39''$. Să se ia în considerare, că înălțimea instrumentului pentru măsurarea unghiurilor este de 1 metru.

Să se lucreze în general și în special.

6. Reforme, adiustări și inovațiuni

în ale școlilor medii în anul 1898/99.

A. Planul de învățământ.

Proiectul de modificare al planului nostru de învățământ, elaborat de directorul școlilor (publicat în anuarul trecut), a fost aprobat de Venerabilul Consistoriū archidieceșan cu ordinul nr. 5148 școl. ddto 9 Iuliū 1898 (depus în archiva direcțiunii sub nr. 442—1897/98) și s'a dispus punerea lui în aplicare în mod provisoric pe anul școlar present. Astfel în acest an școlar planul cel nou s'a introdus și s'a pus în aplicațiune în toate clasele.

Notăm aci, că și Esc. sa Dl ministru de culte și instrucțiune publică cu ordinul său nr. 57752 ddto 31 Octomvrie 1898 a luat la cunoștință planul cel nou (nr. direcț. 97—1898/99.)

B. Lucrări menite a ridica rezultatul învățământului.

a) *Biblioteci de clasă.* — Instituțiunea bibliotecelor de clasă s'a dovedit a fi foarte practică și folositoare. Astfel în anul acesta s'a completat în definitiv seria bibliotecelor de clasă prin aranjarea câte unei biblioteci de clasă comune pentru cl. I. gim. și reală și a unei alte biblioteci comune pentru cl. II. gimn. și reală. Astfel ađi avem 10 biblioteci de clasă, anume:

1 bibliotecă comună pentru clasele I. g. și I. r. și 1 comună pentru cl. II. g. și II. reală, și câte o bibliotecă de clasă separată în clasele: III r., IV r., III, IV, V, VI, VII și VIII gimnas. Bibliotecile claselor III.—VIII se administrează (sub controla și supraveghierea bibliotecarului școlilor) de câte 2 școlari ai fiecărei clase, ăr biblioteca claselor I și II se administrează direct de bibliotecarul școlilor noastre, Dl profesor Aurel Ciortea.

Detaliurile despre aceste biblioteci, a se vedé mai jos la raportul special despre bibliotecă, pg. 114.

b) *Conferențe pedagogice* s'au ținut în anul acesta școlar 3. Cea mai mare parte din lucrările acestor conferențe sunt publicate în fruntea acestui anuar.

c) *Fondul Coresi* și-a dat și în anul acesta școlar tributul său pentru sprijinirea literaturii noastre didactice, întru cât parte a edat, parte a subvenționat edarea alor 2 manuale de școlă. Aceste 2 manuale sunt: »*Teoria dramei*« (în usul clasei VII. gimnas.) de Dl prof. Dr. Iosif Blaga și »*Cântări bisericesci*« (text și melodii în usul gimnasiului inferior și al școlii reale) după Dl D. Cunțan de Dl prof. Timoteiu Popovici.

»*Teoria dramei*« s'a tipărit de autorul ei în ediție proprie în 1000 de exemplare, ăr fondul Coresi a ajutat pe autorul cu acoperirea alor 75% din speșele totale ale edițiunii, adecă în bani gata cu fl. 352'50, carî i s'au plătit autorului în ziua aparițiunii opului D-Sale.

»*Cântările bisericesci*« s'au litografat în editura proprie a fondului pentru usul intern al școlilor noastre în 500 exemplare. A costat această ediție cu totul fl. 142'60.

Astfel dar *Fondul Coresi* a realizat dela înființarea sa din anul 1895 până acum următoarele manuale didactice contribuind cu sumele mai jos semnate la speșele de editare:

- 1) *Sintaxa limbii latine* de V. Goldiș, 2500 exempl.,
edit. fondului fl. 674'99
- 2) *Gramatica limbii eline* de Hartl-Budiu, 1000 exempl.,
edit. fondului » 1020'90
- 3) *Cântări bisericesci* de D. Cunțan-Tim. Popovici, 500
exempl., edit. fondului » 142'60
- 4) *Teoria dramei* de Dr. Ios. Blaga, 1000 exempl., edit.
autorului » 352'50

Cu totul . fl. 2190'99

C. Înființarea mesii studenților.

Istoricul chestiunii precum și o dare de sémă amănunțită asupra mesei studenților înființate în acest an școlar se află la pag. 53 sqq. a acestui anuar, — ér un adaus ulterior se află mai jos, la capitlul despre *fondurile* administrate de corpul profesoral.

D. Întocmiri nouë în edificiul școlar și mobilierul localelor de învățământ.

1) Pe coridorul din etagiū al gimnasiului s'aū făcut 2 uși mari cu *geamuri*, prin cari coridorul (care mai 'nainte era deschis și expus cu-rentului rece dela trepte) acum se pôte închide, fiind astfel atât școlarii cât și profesorii scutiți de influința nehygienică a schimbărilor prea rapide de temperatură cu ocașia eșirii din clase. — *Spese avute fl. 96.*—

2) *Aria salei de gimnastică* a fost așternută cu cōjă de brad, o întocmire fôrte practică, prin care se împedecă aprópe cu desēvēșire formarea prafului în localul de gimnastică. — *Spese fl. 30.*—

3) *Catedre nouë pe podii nouë* s'aū mai făcut și în anul acesta în 2 clase, anume: în cl. II. gimn. și în cl. II. reală. — *Spese fl. 40.*—

4) Mobilierul bibliotecii și al cabinetului de físică s'a sporit cu *câte un dulap mare cu geamuri și 2 scări*. Aceste dulapuri și scări aū costat: *fl. 119.*—

5) În clasa VI. gimn. s'a luat de probă o *tablă de un sistem nou* (tablă duplă cu plăci mobile). — Tabla costă *fl. 15.*—

Spesele totale cu întocmirile nouë în edificiū și cu mobilierul fac: *fl. 300.*—

7. Mijlóce de învățământ.

A. Biblioteca.

Biblioteca școlelor se împarte în: a) *Biblioteca centrală* (în usul corpului didactic); b) *Bibliotecile de clasă* (10 la număr, în usul școlarilor); c) *Biblioteca de mână* (în usul profesorilor pentru întrebuințarea dîlnică în cancelaria profesorală.)

Întręga bibliotecă conține cu finea acestui an școlar (20 Maiū a.

c. st. v.) **7401** opuri în **9001** volume și **2607** fascicole, din care 33 opuri au mai multe exemplare în 92 vol.

În decursul anului s'a sporit biblioteca cu 795 vol. și 341 fascicole. La aceste opuri este de a se adauge și biblioteca încă necatalogată a decedatului prof. Dr. V. Glodariu, cumpărată cu 400 fl.; ea constă din circa 1200 opuri în 1800 vol. și se va aranja în decursul anului școlar proxim.

1) Biblioteca centrală.

S'a înmulțit cu 622 vol. și 341 fasc., din care 112 vol. și 290 fasc. sunt cumpărate în preț de **518 fl.**

a) Cărți cumpărate.

	Vol.
1. Diaconovich, Enciclopedia română tom. I Sibiiu 1898.	1
2. Römer: Aus der Pflanzenwelt der Burzenländer Berge Wien 1898	1
3. Societ. geograf. română : Marele dicționar geografic al României vol I. fasc. III—IV; vol II. fasc. I—II. . .	— (3 fasc.)
4. Körösi: Egyiptom művészete	1
5. Prausnitz: Hygiene. München 1898	1
6. Korodi: Die Honterus-Jubelfeier. Kronstadt 1898 . .	1
7. Dr. Diederich: Königin Elisabeth von Rumänien Leipzig 1898	1
8. Karmen S.: Frauenmuth. Bonn 1890	1
9. Dr. Keller: Die Ost-Africanischen Inseln. Berlin 1898.	1
10. Balbi A.: Allgemeine Erdbeschreibung. Wien	3
11. Kerner.: Pflanzenleben. Wien 1896	2
12. Spamers: Hand Atlas. Leipzig 1898	1
13. Hübner: Geographisch-Statistische Tabellen. Frank- furt 1898	1
14. Dr. Dézsi L.: Magyar történeti életrajzok. B. Pest 1898	— (1 fasc.)
15. Ruskin: Velence kövei. B. Pest 1898	1
16. Faguet: XVIII-ik század irodalmi tanulmányok B. Pest 1898	1
17. Croiset: A görög éposz története. B. Pest 1898 . .	1
18. v. Bismark: Gedanken und Erinnerungen Stuttgart 1898	2
19. Voniga: Espunerea spiritismului. Arad 1898	1

	Vol.
20. Rădulescu-Motru: Problemele Psychologiei. Bucu- resci 1898	1
21. Arbure: În exil. Craiova 1896	1
22. Valentinénu: Alegerea, înmormântarea lui Cuza-Vodă. Bucuresci	1
23. M. Nordau: Psycho-Fisiologia geniului și talentului. Craiova 1898	1
24. Gheorghe: Istoria resboiului Ruso-romano-turc. Bucu- resci 1898	1
25. Puritz: Handbüchlein turnerischer Ordn. Frei-Hantel- und Stabübungen. Hof. 1897	1
26. Grecescu: Flora României. Bucuresci 1898	1
27. Drăghicénu: Rusia contimporană. Bucuresci 1898	2
28. Conduratu: Relațiunile țerei Românesce și Moldovei cu Ungaria. Bucuresci 1898	1
29. v. Ranke: Weltgeschichte. Leipzig 1883	16
30. Windelband: Geschichte der alten Phylosophie. München 1894	1
31. Springer: Handbuch der Kunstgeschichte. Leipzig 1898	2
32. Dr. Schoeler: Kritik der wissensch. Erkenntnis. Cluj	1
33. Dr. Zeihen: Pscophysiol. Erkenntnisstheorie. Iena 1898	1
34. Laveleye: A Tulajdon. B. Pesten 1897	2
35. Schmidt: Aquarell Malerei. Leipzig 1890	1
36. Dr. Lörenthey: Palaeontolog tanulmányok. B. Pest 1898	1
37. Hegyfoki: Folyóink vizállása. B. Pest	1
38. Archaeologiai Értesítő. B. Pest 1898	— (3 fasc.)
39. H. George: Fortschritt und Armuth. Berlin 1890	1
40. » » Sociale Probleme » »	1
41. » » Schutz und Freihandel » » 1887	1
42. Schröter: Turnspiele. Hof 1896	1
43. Negoescu: Studiu asupra Fabulei. Bucuresci 1898	1
44. Pocitan: Drept bisericesc. Bucuresci 1898	1
45. Sittenberger: Dramaturgie der Gegenwart. München 1898	1
46. Reitmann: 40 Pyramiden an 3 u. 4 Pferden. Aarau 1898	1
47. Georgescu: Albanezii. Bucuresci 1898	1
48. Roidestwenski: Apologetica creștină trad. de Nazarie Botoșani 1897	2
49. Dr. Timuș: Viețile sfinților. Bucuresci 1898	1
50. Steinmann: Rom in der Renaissance. Leibzig 1899	1
51. Wohlrahe: Der Lehrer in der Litteratur. Freiburg 1898	1

	Vol.
52. Schützer: Gemeinübungen für Turnvereine u. Schulen. Leipzig 1896	1
53. Müller - Pouillet: Lehrbuch der Physik. Braun- schweig 1898	2
54. B. P. Haşdeu: Etymologicum m. Romaniae. Bucurescî 1897	3
55. Dr. Teutsch: Bilder aus der Vaterländischen Geschichte. Hermannstadt 1895—98	2
56. Motru: Nietzsche. Bucurescî 1897	1
57. St. Mill: Libertatea. Sibiiu 1899	1
58. Szilágyi: Erdély ország gyűlési emlékek. B. Pest 1899	1
59. Ziegler: Die Geistigen und socialen Strömungen in XIX. Jh. Berlin 1899	1
60. George din Moldova: Poesii. Bucurescî 1894	1
61. O. Densuşianu: Studii de filologia Română. Bucu- rescî 1898	1
62. Plini Secundi naturalis historia II—IV. Lipsiae 1875 .	5
63. Zallony: Despre fanarioţi. Bucurescî 1897	1
64. Dr. Weigand: V.-ter Jahresbericht des Instituts für romänische Sprache. Leipzig 1898	1
65. Dr. Weigand: Samosch u. Theiss Dialekte Leipzig 1898	1
66. H. B. Lübsen: Arithmetic und Algebra » 1896	1
67. Leutemann: Bilder aus dem Altertume. München . .	1
68. Dr. Weigand: Linguistischer Atlas des Daco-rumäni- schen sprachgebietes. Leipzig 1898	1
69. M. Cantor: Vorlesungen über Geschichte der Mathe- matik. Leipzig 1898	1
70. Gurlitt: Die deutsche Kunst des XIX Jahrh. Berlin 1899	1
71. Lübsen: Trigonometrie. Leipzig 1895	1
72. Reviste şi diare (vedî mai jos)	11 (284 fasc.)
73. Lupu-Antonescu: Metodica limbei românescî Bucu- rescî 1898	1
Suma .	112 (290 fasc.)

b) *Donafinut.*

Ni s'aũ dăruit 377 volume şi 51 fascicule.

	Vol.
Dela Înaltul Minister de culte reg. ung.	15
» Academia română	16
» Consistoriul archidiecezan	2

	Vol.	
Dela Consistoriul din Caransebeș	1	
» Academia maghiară pentru rata an. de 10 fl.	38	
» Universitatea din Cluj	3	
» » » Cernăuț	1	
» Societatea stenografică din Pesta	1	
» »Asociațiunea Transilvană«	2	
» »Fondul Coresi«	11	
» D-na V. Alexandri	12	
» D-nul I. G. Barițiu	198	(23 fasc.)
» » Tache Ionescu	45	
» » P. Donici	1	
» Dr. G. Maior	1	
» I. Bogdan	2	
» D. A. Sturdza	1	
» Dr. Sárkány	1	
» G. Iuga	1	
» P. Grigoriță	2	
» N. Gross	1	
» C. Bredicean	1	
» Universitatea Săsescă	1	
» A. Barsean	1	
» Dr. U. Iarnik	12	(22. fasc.)
» G. I. Pitiș	1	
» I. Kéri	1	
» Dr. Hossu	1	
» T. B. Oeconomide	1	
» V. Onițu	1	
» Cav. de Pușcariu	1	
» P. Gârboviceanu	1	
» I. Dinurseni	1	
» R. Lampel	5	
» Dr. C. Lacea	1	
» N. Iorga	3	
» S. Moldovan	2	
» Dr. Gusbeth	1	
» I. Maxim	1	
» D-sora M. Cunțan	1	
» Hungaricus	2	
» Exner Gy.	1	

	Vol.
8. Halévy : Abatele Constantin, tr. Dimitriți Craiova 1898.	1
9. Arany: Hátrahagyott versei. B.-Pest 1888	1
10. S. Moldovan : Zarandul și Munții Apusenî. Sibiiu 1898.	1 (4 es.)
11. T. Speranța : Anecdote afumate; Bucuresci 1898 . . .	1 (4 es.)
12. Tennyson : Enoch Arden, tr. Lecca „ „ . . .	1 (2 es.)
13. Dumas f. : Denisa, tr. Stăncescu „ „ . . .	1 (2 es.)
14. Carmen S. : Robia Peșului „ „ . . .	1 (2 es.)
15. Munteanu : Despre Univers. Iași 1898	1 (2 es.)
16. Dickens : O noapte de Crăciun. Craiova 1898 . . .	1 (7 es.)
17. Manoilescu : Cartea premiantului. Iași 1898	1 (2 es.)
18. Zamfirescu : Căntece și plângeri. Bucuresci 1881 .	1
19. Shakespeare : Antoniu și Cleopatra. „ 1893 .	1 (2 es.)
20. „ Regele Ioan ; Richard III ; Neguțatoriul din Veneția. Bucuresci 1892	1 (2 es.)
21. Shakespeare : Iuliu Cesar, tr. Ghica, Bucuresci 1896.	1 (2 es.)
22. Jip : Topo, Curcanul. „ 1889.	1 (2 es.)
23. Cooper : Ciorap de piele. „ „	1
24. Făt-Frumos (Basm.) „ 1894.	1
25. Carmen S. Poesiile unei Regine.	1
26. Posa : Filléres könyvtár. Nr. 7, 14, 10—12, 48—50 și 25. B.-Pest 1898	5 (14 es.)
27. Greguss A. : A balladáról. B.-Pest 1898	1
28. Montesquieu : Elmélkedések a Rómaiak hanyatlásának okairól. B.-Pest 1891	2 (2 es.)
29. Dickens : Dombey és fia. B.-Pest 1891	1 (2 es.)
30. „ Nickleby Miklós tr. B.-Pest 1891	1 (2 es.)
31. Schmidt : Washington Gy. „ „	1 (2 es.)
32. A magyar ifuság könyvesháza. nr. IX, X, XI—XII, XIX. B.-Pest 1891	4 (1 t. in 3 es.)
33. Caragiale : Note și Schițe. Bucuresci 1892	1
34. V. Cosmovici : Domnița Olena „ 1898	1 (2 es.)
35. O. Densușan : Între două lumi „ 1899	1 (2 es.)
36. L. Tolstoi : Prin ce viețuesc ómenii. Bucuresci 1898.	1 (4 es.)
37. Petrașcu : Vasile Alexandri. „ 1894.	1
38. Șăinănu : I. El. Rădulescu. Bucuresci 1892	1
39. S. Georgescu : Memoriile din Timpul resboiului p. In- dependență. Bucuresci.	1 (3 es.)
40. Bárá Eötvös : Költemények B.-Pest 1894	1
41. F. Nansen : Spre Pol., tr. Marian. Craiova 1898 . .	1 (2 es.)
42. Calidasa : Sacontala, tr. de Coșbuc. Bucuresci 1897 .	1

3) Biblioteca de mână.

Biblioteca de mână constă din 24 opuri în 95 volume.

B) M u s e e ş i c o l e c Ț i u n i .

1. Muzeul istoric-filologic.

Muzeul istoric-filologic a constatat la sfârșitul anului școlar trecut din 123 obiecte, plus o colecțiune de materii de construcțiune romană, cărămidă, mozaicuri, petri și a.

În decursul anului școlar 1898/9 acest muzeu s'a îmbogățit cu 24 obiecte, și anume :

A) *S'a cumpărat :*

a) A. Lehmann: Geograph. Characterbilder:

1. Helgoland cu Düne
2. Catărațul Rinului la Schaffhausen
3. Peisaj din regiunile polare
4. Constantinopolul
5. Codru secular din America de sud
6. Acropolis din Athena
7. Ierusalimul.
8. New-York.

b) A. Lehmann: Culturgeschichte. Bilder:

9. Curte germană vechiă
10. Castel cavaleresc din secl. XIII.
11. O sală cavalerescă a unui castel din secl. XIII.
12. Turnieră (luptă festivă între cavalerii secl. XIII.

c) I. Vlăch: Noțiunile geograf. fundamentale:

13. I. Grupă de insule. Peninsula. Cap.
14. II. Mare. Strîmtóre de mare. Platou. Istm.
15. III. Deșert. Sin de mare și port. Vulcan. Munți; — în câte două exemplare.

— Tóte, aceste tablouri, cari sunt aședate pe pereții coridorului celui mare din etajul I., cu montat aũ costat 35 fl. 78 cr.

B) *S'a primit ca donațiune :*

1. O farfurie vechie, dela începutul seclului, donată de Vas. Vlaicu cl. III. gimn., și
2. Un orologiu vechiũ de sóre cu compas, donat de D-na Maria Branisce.

3. Un pistol vechi cu cremene, donat de Dl Dion. Făgărășian.
4. O sabie delă începutul evului nou, din Ungaria și
5. O olă antică.
6. Un model de plug de fer sistem „Sack”; — obiectele de sub 4, 5 și 6 sunt donate de Dl Jorgu M. Zănescu.

Museul istoric-filologic constă cu finea acestui an școlar din 147 obiecte plus încă o colecțiune de construcțiune romană: cărămizi, mozaicuri, petri, etc.

2. Colecțiunea numismatică.

Colecțiunea numismatică a gimnasiului nostru a constat la sfârșitul anului școlar trecut din 559 piese. În decursul acestui an ea s'a mărit cu 27 piese: — argint 9, brons 6, aramă 6, cositor 1, plumb 1, hârtie 1, — toate primite ca donațiuni. Cu finea acestui an colecțiunea constă din 586 piese, și anume: 3 aur, 293 argint, 13 nikel, plumb și cositor, 216 brons și aramă, 22 hârtie, 39 copii galvanoplastice.

După state piesele sunt: Statul roman antic 96; Grecia antică: 8; Austro-Ungaria-Transilvania: 230 (sec. XIV—XIX); România: 40 (sec. XVIII—XIX); Sârbia: 5 (sec. XIX); Bulgaria: 7 (sec. XIX); Turcia: 32 (sec. XVII—XIX); Grecia: 8 (sec. XIX); Veneția: 3 (sec. XV și XVIII); Italia: 13 (sec. XIX); Sicilia: 1 (sec. XVIII); Spania: 3 (sec. XVI și XIX); Franca: 11 (sec. XVII—XIX); Helveția: 4 (sec. XIX); Germania: 49 (sec. XVI—XIX); Polonia: 29 (sec. XVI—XVIII); Holandia: 2 (sec. XIX); Belgia: 2 (sec. XIX); Danimarca: 2 (sec. XIX); Finlanda: 2 (sec. XIX); Rusia: 31 (sec. XVIII—XIX); Anglia: 5 (sec. XIX); Persia: 1 (sec. XVIII); Statele unite: 1 (sec. XIX); Argentina: 1 (sec. XIX).

La înmulțirea colecțiunii numismatice au contribuit în anul acesta domnii D. Iarca, Florea Pernea, P. Roșca, D. Popp, C. Voicu și Ip. Ilasievič, d-șorele: Valeria, Veturia și Virginia Branisce, școlari: I. Ghidui, I. Brotea, P. Budiu, I. Tătulea, Tr. Gămulea, I. Leucă, Oct. Murășan, M. Coliban și I. Găvrus.

3. Museul de științe naturale.

Colecțiunea zoologică și cea botanică are 2649 de exemplare și 178 de table.

Colecțiunea mineralogică constă din 404 piese.

Pentru muzeu s'a cumpărat în anul acesta obiecte în valoare de 58 fl. și anume:

a) 5 preparate biologice de insecte: *Papilio machaon*, *Vanessa polychloros*, *Acherontia atropos*, *Ocnieria monacha* și *Cynips tinctoria*;

b) un herbariu de 150 de specii din ordinele „Juncaceae, Cyperaceae și Gramineae“;

c) o mapă pentru botanisare;

d) o hartă geologică a Austro-Ungariei și a Bosniei de Dr. H. Hauer;

e) 5 table pentru studiul Geologiei de Dr. O. Fraas; și

f) 6 table pentru terminologia în botanică de Dr. Brüllow.

Muzeul s'a mai învâruit cu o frumoasă colecțiune de insecte și de conchilii dăruită de dl *Iorgu M. Zănescu* comerciant din Brașov. Din lipsă de timp specificarea acestei prețioase colecțiuni se va publica numai în anuarul viitor.

4. Cabinetul de fizică.

Cu finea anului școl. 1897/8 au fost în cabinetul de fizică 258 aparate în preț de fl. 3612.25

În decursul anului școl. 1898/9 s'a procurat următoarele 8 aparate:

1) aparat pentru cele 3 poziții de echilibru	fl. 12.—
2) 10 sticlute bologneze	» 0.90
3) lacrimi batavice	» 0.60
4) o cumpănă decimale	» 30.—
5) mașina de influență de Töpler	» 135.—
6) 6 elemente uscate	» 18.—
7) 4 globuri de tuci pentru dilatarea apei la înghețare	» 6.—
8) Termometrul maximal și minimal după Six	» 6.—

Suma: fl. 208.50

Astfel cu finea anului școl. 1898/9 cabinetul fizical constă din 266 aparate, în valoare de fl. 3820.75

5. Cabinetul de chimie.

Cabinetul de chimie constă din 220 flacone cu diferite corpuri și reagenții și 72 aparate și 4 tabele tehnologice.

În anul acesta școlar s'a mai completat cu 5 reagenții noi. Totdeodată s'a reparat unele aparate după cum a cerut trebuința.—

6. Colecțiunea hartelor.

La finea anului școlar 1897/8 colecțiunea hartelor avea 74 harte istorice, 160 harte geografice și 6 tabele etnografice.

În decursul anului școlar 1898/9 s'a procurat următoarele harte istorice :

- 1) Kogutovicz M.: Magyarország Szent-István halálakor (1038). fl. 9.—
- 2) » » » Mátyás király. » (1490). » 9.—
- 3) » » » 1683-kor. » 9.—
- 4) » » » 1729 » » 9.—
- 5) V. v. Haardt: Schulwandkarte von Palästina, 2 ex. à 7 fl. . » 14.—
- 6) Kozenn-Stefanelli: Palestina » 7.—

Afară de acestea s'a mai cumpărat și Homolka József: Magyarország kézi Atlasza cu 75 harte ale comitatelor din Ungaria fl. 11:25

Prin urmare la sfârșitul anului școlar 1898/9 colecțiunea hartelor conține 81 harte istorice, 235 harte geografice și 6 tabele etnografice.

BCU Cluj / 7. Desenul liber. Library Cluj

Starea recuisitelor și a aparatelor de desen cu finea acestui an școlar este următoarea :

A) Opuri științifice : 6 în 4 vol. și 26 fasc. în preț de fl. 15.—

B) Modele de desen (tipărite) :

- 1) 14 colecțiuni pentru desen în 1074 de tabele și foi. fl. 90.—
- 2) 14 reproducții (tablouri) după măestri clasici (noii) . » 44:10

C) Modele de terracotta, ghips etc.

55 bucăți de modele de terracotta în preț de . . . fl. 10.—

42 bucăți de modele de ghips » » . . . » 70.—

D) Recuisite de desen :

F. Stefiitschek »Lineal universal« 1 bucată (noii) . . fl. 5:60

Circele: 2 bucăți » 1.—

Aparat pentru desenul perspectiv » 4.—

Echeriū 1 bucată » 0:50

Valórea: fl. 240:20

Cele 14 reproducțiuni fotografice de sub B. 2. în preț de fl. 44:10 precum și linealul universal (fl. 5:60) s'a procurat în acest an școlar. —

C. Reviste și diare.

a) Ni s'au trimis gratuit.

1. Fôia diecesană din Caransebeș; abonamentul anual este 5 fl.
2. Monitorul oficial al României; ab. an. 60 lei.
3. Telegraful român din Sibiiu; ab. an. 8 fl.
4. Gazeta Transilvaniei, Brașov; ab. an. 12 fl.
5. Hivatalos közlöny, 2 exemplare B.-Pesta; ab. an. à 2-50 fl.
6. Egészség, Budapesta; ab. an. 3 fl.
7. Herkules, Budapesta; ab. an. 4 fl.
8. Albina, revistă populară, Bucuresci; ab. an. 6 lei.
9. Jurnalul societății centrale agricole Bucuresci.
10. Revista Pindul edată de un comitet, Bucuresci, ab. an. 6 franci.

b) Reviste abonate.

11. Convorbiri literare, ab. an. 15 lei.
12. Archiva, organul societății științifice și literare din Iași, ab. an. 15 lei.
13. Literatura și arta română, Bucuresci, ab. an. 40 lei.
14. Fôia pedagogică, Sibiiu, ab. an. 3 fl.
15. Școala modernă, Bucuresci, ab. an. 5 lei.
16. Economia națională, revistă economică, Bucuresci, ab. an. 25 lei.
17. Transilvania, organul asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român, Sibiiu, ab. an. 5 fl.
18. Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde, Sibiiu, ab. an. 3 fl.
19. Petermanns Mitteilungen aus Justus Perthes geograph. Anstalt; ab. an. 24 M.
20. Lehrproben und Lehrgänge aus der Praxis der Gymnasien und Real-schulen, ab. an. 8 M.
21. Jahrbücher für Nationaloekonomie und Statistik; ab. an. 30 M.
22. Deutsche Turn-Zeitung de Eduard Strauch, ab. an. 5 fl. 16 cr.
23. Magazin für Litteratur de Neumann-Hofer și
24. Dramaturgische Blätter de „ ambele ab. an. 16 M.
25. Natur und Offenbarung; ab. an. 8 M.
26. Zeitschrift für den mathematischen und naturwissenschaftlichen Unter-richt de Hoffman, ab. an. 12 M.
27. Zeitschrift für oesterreichische Gymnasien, ab. an. 12 fl.
28. » » romanische Philologie von Gröber; ab. an. 20 M.
29. » » Schulgesundheitspflege; ab. an. 8 M.

30. Zeitschrift für den physikalischen u. chemischen Unterricht de Poske, ab. an. 10 M.
31. Zeitschrift für Philosophie und Pädagogik von W. Rein; ab. an. 6 M.
32. Századok, revistă istorică, ab. an. 5 fl.
33. Magyar nyelvőr, ab. an. 5 fl.
34. Tanáregyesületi közlöny, ab. an. 5 fl.
35. Revistele și buletinele edate de academia maghiară:
- a) A magyar tud. akadémiai Almanah;
 - b) Nyelvtudományi közlemények;
 - c) Értekezések a történeti tudományok köréből;
 - d) » a természettudományok köréből;
 - e) » a matematikai tudományok köréből;
 - f) Matematikai és természettudományi értesítő;
 - g) Archeologiai közlemények etc. Abonamentul anual la revistele și buletinele academiiei maghiare face: 10 fl.

Abonamentul anual al revistelor face cu totul 186 fl. 36 cr.

8. Fonduri administrate de corpurile profesorale.

A. Fondul pentru masa studenților

dela gimnasiu, școla reală și școla comercială superiără.

Darea de sémă detaiată despre starea fondului până în ziua de 4/16 Maiü a. c. a se vedé la pag. 59—65 a acestuî anuar. Aci notăm numai întratele ulterióre ce ni-au sosit în timpul dela 5/17 Maiü până în 28 Maiü (9 Iuniu), ziua punerii sub presă a acestor pagini.

V e n i t e.

Situația întratelor per 4/16 Maiü 1899		fl. 3014.96
Maiü 19 n.	Dr. Nic. Comșa, medic, Săliște	» 5.—
» 20 n.	» Steaua » institut de banî, Petrovoselo	» 5.—
» 25 n.	» Lipovana » » » Lipova :	» 40.—
Suma :		fl. 3064.96

În loc de cununii pe sicriul regretatului *Valeriu Bologa*:

Mai 25 n. a)	Dl și d-na Dr. Oct. Russu, Sibiiu	fl. 15.—
b)	Sim. Damian, avocat, Brașov	» 20.—
c)	Teod. Nica, Bucuresci	» 25.—
d)	George Dima și soția Sibiiu	» 20.—
e)	Reuniunea femeilor rom., Brașov	» 10.—
f)	Dómna Ana Moga, Sibiiu	» 20.—
g)	Comitetul societ. p. fond de teatru, Brașov . . .	» 25.—
h)	Funcționarii centralei »Albina« Sibiiu	» 60.—
i)	Part. Cosma și soția Maria n. Roman, Sibiiu .	» 20.—
k)	Dómna Lucia Valeriu Bologa, Brașov	» 100.—
l)	Vas. Moga, architect, Bucuresci	» 25.—
m)	Ant. Pușcariu, inginer, »	» 25.—
n)	I. Droc, protopresb. și soția Agapia n. Burbea, Mercurea	» 20.—
o)	Dr. Ilarion Pușcariu, archim., Sibiiu	» 10.—
p)	I. Petric, protopresb., Brașov	» 10.—
r)	Dr. Amos Fráncu, avocat, Sibiiu	» 10.—
s)	Dr. Sterie N. Ciurcu, Viena	» 10.—
t)	Iuliu Pușcariu, Budapesta	» 15.—
u)	Teodor Ciurcu, Bucuresci	» 15.—
v)	Dr. Nic. Vecerdea. avocat, Sibiiu	» 10.—
w)	»Concordia«, societ. com., »	» 6.—
x)	Camilo Petri, direct. Concord., »	» 4.—
y)	Dr. Iancu Mețian și Dr. Eugen Mețian	» 20.—
z)	Aug. Mazucchi, Brașov	» 5.—
Mai 30 n. aa)	Vas. Orghidan, comerc., Bucuresci	» 10.—
» » bb)	Alexandru Miclescu, »	» 9.48
Iun. 1 n. cc)	Ioan cav. de Pușcariu, Bran	» 10.—
» 3 n. dd)	Nic. Puian, preot gr.-or.	» 10.—
» » ee)	George Urdea. preot. gr.-or.	» 5.—
» » ff)	I. Schiopu, »	» 4.—
» » gg)	Ios. Micu, preot, gr.-or.	» 3.—
» » hh)	George Proca, învățător	» 3.—
» » ii)	Dim. Coltofean, protopresb.,	» 2.50
» » kk)	Ios. Bucșa, preot gr.-or.	» 2.—
» » ll)	Alexandru Măerușan, preot, gr.-or.	» 2.—
» »	D-na Elena G. G. Ioan, Brașov, de onomast. . .	» 5.—
» 8 n. Dr. Vas. Bologa, direct școl., Sibiiu	»	» 10.—

Suma : fl. 3640.94

Erogațiunile fac: fl. 228'38

Saldul cassei per 28 Maiu v. (9 Iuniu n.) este: fl. 3412'56

B. Fondul „Coresi“

pentru tipărirea de cărți didactice și pentru ajutoare la misiuni științifice, a profesorilor dela gimnasiu, școala reală și școala comercială superioară.

V e n i t e.

Saldul per 5 Iuniu v. 1898 fl. 473'08

Taxe restante (1897/98) dela gimnasiu „ 6'70

„ „ „ „ reale „ 1'50

Taxe curente pe an. școl. 1898/99 dela gimnasiu „ 464.—

„ „ „ „ „ „ reale „ 153'50

„ „ „ „ „ „ comerciale „ 129.—

Interese capitalizate: a) fl. 22'40 b) fl. 8'92 c) fl. 2'96

d) fl. 3'02 e) fl. — 80 cr. cu totul: fl. 38'10

Din vinderea „Cântărilor bisericesti“ de Cunțan — T. Popovici, — 171 exempl. à 45 cruceri. } „ 76'95

Suma venitelor fl. 1342'83

E r o g a Ț i u n i.

Spesele delegațiunii profes. la festivitățile în amintirea metropolitului Șaguna în Sibiiu și Rășinar fl. 50.—

O cunună în memoria metrop. Șaguna „ 18.—

Abonamentul la telefon (1 Iul. 98—31 Mart. 99) „ 31'50

257 timbre, à 15 cr., pe testimoniile școlare dela finea anului școl. 1897/98 la gimn. și comerc. } „ 53'55

21 timbre, à 15 cr. pe testimoniile cl. VIII. gimn. 1898/99 „ 3'15

Editarea „Cântărilor bisericesti“ de D. Cunțan — T. Popovici în 500 exemplare compactate: } „ 142'60

a) hârtia și litografarea fl. 97'51

b) compactarea „ 45'09

Partea de spese a fondului la editarea opului „Teoria Dramei“ de Dr. Iosif Blaga } „ 352'50

D-lui A. Vlaicu, directorul școlei comerc., ajutor p. editarea traducerii gramaticelor franceze de Fetter } „ 100.—

Parastasul profesorilor decedați ținut în 25/III. 1899 „ 8'40

Suma eroagațiunilor fl. 759'70

Saldul casei cu ziua de 14/26 Maiu 1899 este: fl. 583·13, depuși la filiala »Albina», Brașov cu libelul nr. 8841/898. —

Notă. — În magazinul de cărți din ediția proprie a fondului Coresi se află depuse:

- a) 350 exempl. „Sintaxa l. latine” de V. Goldiș.
- b) 825 ” ” „Gramatica l. eline” de P. Budiu.
- c) 326 ” ” „Cântări bisericesci” de D. Cunțan-T. Popovici.

C. Fondul pentru ajutorarea școlarilor săraci și a școlarilor bolnavi.

V e n i t e.

Saldul din anul trecut	{ a) Fond propriu fl. 2773·11 b) Donațiunea E. Muntean fl. 200.— }	fl. 2973·11
Interese	”	122·49
Din vîndarea a lor 4 broș. „Horaț de Gav. Muntean”	”	— 90
Donațiuni:		
Dela dl Petru Gârboviceanu director	”	10.—
” ” Dr. George Baiulescu medic	”	12·50
” ” D. Făgărășianu profesor	”	10.—
” ” N. N.	”	9·10
” Corpul prof. la mîrtea prof. em. Dr. V. Glodariu	”	10·30
” „Albina” (donațiune anuală)	”	100.—
” „Hațegana”	”	15.—
Total .		fl. 3263·40

E r o g a Ț i u n i.

Ajutor elevului Ioan Damian din cl VI. gimn.	fl.	15.—
„ abiturientului Ioan Comanici.	„	20.—
Medicamente școlarilor săraci	„	82·81
Timbru	„	— 32
Total . fl.		118·13

Saldul cu 14 Maiu 1899 v. fl. 3145·27

D. Fondul „Bălașa St. Blebea” pentru premiarea școlarilor distinși în muzică.

V e n i t e.

Saldul din anul trecut	fl. 335·90
Interese	„ 12·48
Total :	<u>fl. 348·38</u>

E r o g a Ț i u n ȳ.

Premii pentru școlari fl. 11:30
 Sald pr 14/V. 1899 v. fl. 337:08

E. Fondul pentru procurarea unui steag nou la gimnasiu.

S t a r e a f o n d u l u ȳ.

Saldul casei. fl. 228:39

Interese capitalisate:

a) semestr. I. an. 1898 . . fl. 3:84

b) " II. " " " 4:64

Suma fl. 8:48

Suma: fl. 236:87

Totă suma acésta e depusă la filiala „Albina“ Brașov cu libelul nrul. 10912/1897.

F. Fondul pentru procurarea portretului poetului I. Lăpădat.

S t a r e a f o n d u l u ȳ.

Saldul casei. fl. 52:20

Interese capitalisate:

a) semestr. I. an. 1898: fl. -- 31

b) " II. " " " 1:06

Suma fl. 1:37

Suma: fl. 53:57

Totă suma acésta este depusă cu libelul nrul 11774/1898 la filiala „Albina“, Brașov.

Mulțamită publică.

Direcțiunea școlară exprimă profundă mulțamită și recunoștință tuturor donatorilor, cari au contribuit la înavușirea bibliotecii, a colecțiilor, precum și la sporirea fondului „Mesei studenților“, a fondului „Coresi“ a fondului pentru ajutorarea școlarilor săraci și a școlarilor bolnavi, precum și a celorlalte fonduri dela școlele noastre. Cu acésta ocaziune direcțiunea îi rógă să binevoiescă a păstra și pentru viitor acelaș interes pentru prosperarea școlelor noastre, și în special apeléază la marinimositatea domnilor autori români, a autorităților și corporațiunilor științifice, să binevoiescă a dărui câte un exemplar din opurile D-lor pe séma bibliotecii institutului nostru de învățământ.

9. Societatea de lectură

„Ioan Popasu“ a studenților dela gimnasiu.

I. Organizația și conducerea. Societatea a avut 54 membri ordinari (cl. VIII și VII g.) și 65 extraordinari (cl. VI și V g.) Activitatea ei s'a început cu ședința de constituire din 26 Septembrie 1898, când au fost aleși în comitet: vice-president *I. Șortan* (cl. VIII g.), secretar I. *G. Tulbure* (cl. VIII g.), secretar II. *Traian Suciu* (cl. VII g.), cassar *Iuliu Nemeș* (cl. VII g.), controlor *Cipr. Potcoavă* (cl. VIII g.), bibliotecar *G. Tocitu* (cl. VIII g.) și vice-bibliotecar *G. Gârda* (cl. VII g.), în comisia literară *Vi. Banciu*, *D. Stoica* din cl. VIII g., *I. Minea* și *C. Moga* din cl. VII g. și mai târziu stabilindu-se numărul membrilor comisiei cu 6: *I. Kovac* (cl. VIII g.) și *N. Șoneriu* (cl. VII g.); în comisiunea bibliografică s'au ales *Gavr. Todică* (cl. VIII g.) și *I. Găvrus* (cl. VII g.)

Schimbări în decursul anului nu s'au făcut nici în comitet nici în comisii.

Activitatea societății s'a încheiat cu ședința a II-a administrativă ordinară din 10 Maiu v. 1899.

Afară de cea de constituire s'au ținut 2 ședințe administrative ordinare și 2 extra-ordinare, 14 literare ordinare și 2 extra-ordinare și 2 ședințe publice; comitetul a ținut 19 ședințe.

În ședințele administrative s'a raportat despre secretariat, cassă și bibliotecă, și s'au modificat resp. amplificat statutele, cari s'au stabilit definitiv în 11 capitole și 72 §§ și sunt aprobate și de conferența profesorală din 5 Maiu v. 1899.

Ședințele publice ținute (I în 24 Ianuarie v. și a II-a în 28 Martie v. 1899) în sala festivă a școlilor au avut următorul **program**:

Ședința publică I.

1. *Cuvânt de deschidere*, rostit de preș. societății dela gimnasiu prof. N. Puican.

2. *Caprivi-Marsch*, de O. Teich, executat de orchestra studenților.

3. *Prin ce mijloce își poate asigura un popor mai bine existența sa*, disertație citită de G. Bărescu, cl. III com.

4. *În pădure*, cor de bărbai de N. Popovici, executat de corul societăților.

5. *La iconă*, de Al. Vlăhuță, declamată de N. Danielopol, cl. VI gimn.

6. *Romanță*, pentru violină, solo de I. Cl. Iuga, acompaniată de orchestra studenților.

7. *Musica românească*, disertație de Vlad. Bañciu, cl. VIII gimn.

8. a) *Foie verde pup de crin*, } coruri de bărbați de T. Popovici,
b) *De ți-s bade dragă*, } executate de corul societăților.

9. *Țiganul la vânat*, anecdotă de Th. Speranță, declamată de N. Crăciun cl. III com.

10. *Hora Sinaii*, marș de Mazalik, executat de orchestra studenților.

Ședința publică II.

1. *Cuvânt de deschidere*, rostit de conducătorul societății dela gimnasiu, dl. prof. N. Puican.

2. *Marșul studenților din Brașov*, de I. Cl. Iuga, executat de orchestra studenților.

3. *Dorul și jalea în poezia populară*, disertație de I. Șortan, cl. VIII gimn.

4. a) *Foie verde de mohor*, de T. Popovici. } Cor.
b) *Hai în horă*, de G. Dima. }

5. *Vorbirea lui Antoniu înaintea cadavrului lui Caesar*, scenă din tragedia „Iuliu Caesar” de Shakespeare, declamată de D. Stoica, cl. VIII gimn.

6. *Cântecul gîntei latine*, cor de bărbați, de E. Caudella.

7. *Carol IX*, baladă de G. Coșbuc, declamată de Andr. Fătuleț, cl. II com.

8. *Dina Praterului*, vals de O. Hoffmann, executat de orchestra studenților.

9. *Caii Țiganului*, anecdotă de Th. Speranță, declamată de G. Tocitu, cl. VIII gimn.

10. a) *Poveste*, de K. Komzak, } executate de orchestra stu-
b) *Pizzicato Gavotte* de Latann, } denților.

11. *Marșul cântăreților*, cor de bărbați, de C. Porumbescu.

II. Cassa. Față de anul trecut starea casei se prezintă cu un deficit parte din cauza multelor spese administrative, cari nu se puteau încunjura și a achizițiilor făcute, parte pentru-că s'au cumpărat și o mulțime de cărți, ast-fel că averea societății a crescut cu o sumă mult mai mare decât prezintă deficitul, fiind baniți investiți în cărți și diferite obiecte pentru cor și orchestră. După ședința a II-a publică s'au sistat imediat

orî-ce spese, carî nu erau de neapărată trebuință, rămânînd ca unele decisiuni ale comitetului din anul acesta, carî cereau alte spese, să se execute în anul viitor.

Îtă situația cassei la finea anului școlar:

Venite.

1. Saldul din anul trecut	fl. 988.—
2. Taxele de membri ordinari (à 1 fl.) și extraordinari (à 50 cr.) „	86.50
3. Interese capitalisate	20.26
4. Partea societății noastre din venitul curat al ședințelor publice „	67.23

Suma: fl. **1161.99**

Erogațiuni.

1. Administrative curente	fl. 23.95
2. Cărți cumpărate în valoare de	123.25
3. Compactarea de cărți	19.85
4. Acuișiți și abonamentul Convorbirilor literare	29.86
5. Pentru „masa studenților“ s'au dat	26.—

Suma: fl. **222.91**

Saldul cassei fl. 939.08 depuși la filiala »Albina«, Brașov.

III. Biblioteca a fost adusă din edificiul școlilor comerciale în acel al școlilor medii și supusă unei revisuiri minuțioase. În urma acesteia 81 opuri în 147 vol. fiind fără nici un preț și fără de folos membrilor societății-au fost scóse, cu destinațiunea de a fi schimbate în anul viitor pentru alte cărți de la celelalte biblioteci a le institutului nostru. Restul s'a împărțit după cuprinsul și specialitatea opurilor în 10 secții și s'a transcris într'un registru nou. Vrednică de amintit este crearea secției cărților didactice, din care se dau manuale de școlă spre folosire membrilor lipsiți de mijloce, și care are mai multe prospecte de a cresce prin donațiuni.

Biblioteca s'a sporit în anul acesta cu 33 opuri în 36 vol. cumpărate și 3 op. în 3 vol. dăruite. S'a perdut 1 op în 1 vol. S'au legat 35 vol.

De present biblioteca conține *691 op. în 876 vol.* Făcîndu-se în anul viitor schimbul proiectat și încă o ultimă revisuire, se va pute tipări registrul bibliotecii încă la începutul anului.

Reviste am primit în anul acesta: „Convorbiri literare“ (abonată), „Familia“ și „Floarea albastră“ gratuit.

IV. Activitatea literară și musicală a fost intensivă. Dar trebuie să constatăm, că din domeniul sciințelor reale nu s'au presantat nici în anul acesta lucrări, tot astfel nu i s'a dat destulă atențiune literaturii antice.

S'au cetit în şedinţele literare şi publice ale societăţii 26 operate, resp. poesii şi traduceri, între cari unele de valoare; la cele mai multe s'au cetit şi recenziuni; 4 lucrări s'au respins.

S'au predat în şed. literare şi publice 14 declamaţiuni de piese. epice şi monologuri şi 20 declamaţiuni comice şi parodii.

Corul, comun cu al societăţii de lectură dela şcoala comercială, a fost compus din 40 de membri şi a fost instruat de Dl prof. T. Popovici

Orchestra, asemenea comună constând din 17 membri, a fost instruată de D-l M. Krause, subdirigentu capellei oraşenesci din loc şi a contribuit mult la ridicarea prestigiului societăţii înaintea publicului din loc cu ocasiunea şedinţelor publice.

În şedinţele literare ale societăţii au fost executate cu deosebire de corurile şi orchestrele de clasă 15 piese de cor şi 40 piese de orchestră. Deosebite merite şi-au câştigat *I. Cl. Iuga*, (cl. VIII. g.) pentru executarea pieselor de orchestră şi *Vi. Banciu*, (cl. VIII. gimn.) pentru a pieselor de cor.

În fine adaugem, că s'a făcut începutul unei colecţiuni de piese pentru cor şi orchestră.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ca adaus la aceste publicăm aci:

Statutele societăţii de lectură „Ioan Popasu“.

I. Numele, scopul şi mijlocele societăţii.

1. Studenţii din cele 4 clase superioare a-le gimnas. gr.-or. rom. din Braşov, constituiesc o societate de lectură numită: »Ioan Popasu.«
2. Scopul societăţii e: dezvoltarea literară şi culturală a membrilor sei.
3. Mijlocele pentru ajungerea scopului sunt: încercări proprii şi disertaţiuni literare, reproduceri declamatorice din poezii noştri de valoare, susţinerea unei biblioteei şi cultivarea muziceii vocale şi instrumentale şi aranjarea de excursiuni.
4. Societatea are o stampilă cu inscripţia: »Societatea de lectură Ioan Popasu, Braşov.«

II. Membrii societăţii.

5. Membrii societăţii sunt ordinari şi estraordinari.
6. Membrii ordinari sunt toţi elevii din cl. VIII. şi VII. gimnas.
7. Membrii estraordinari sunt toţi elevii din cl. VI. şi V. »

III. Datorințele membrilor.

8. Fiecare membru ordinar plătesce cu ocasiunea înscrierii la direcțiunea gimnas. taxa de 1 fl., ér cei esttraordinari 50 cr.
9. Toți membri sunt datorî să cerceteze regulat ședințele societății.
10. Absențele nu se justifică decât numai din motive seriose de cătră președintele societății.
11. Dacă absentările nemotivate se repetă, presidentul va cere intervenția profesorului de clasă, ér în casuri mai grave a direcțiunii gimn.

IV. Drepturile membrilor.

12. Membrii ordinari au dreptul de a presenta lucrări literare, a scrie recenziuni asupra lucrărilor cetite de alții, a declama și participa la producțiunile musicale ale societății; ér în ședințe ei au vot decisiv.
13. Membrii extraordinari nu au dreptul de a presenta lucrări literare și a scrie recenziuni asupra lucrărilor cetite de alții, au însă dreptul de a declama și de a face parte din corul și orchestra societății; în ședințe au numai vot consultativ.
14. Toți membrii au dreptul de a se folosi de biblioteca societății.

V. Comitetul.

15. Comitetul conduce toate afacerile administrative și raportéază societății despre demersurile sale în ședințele administrative ale acesteia.
16. Comitetul constă din următorii 7 membri:
 - Un vicepreședinte,
 - doi secretari,
 - un casar,
 - un controlor,
 - un bibliotecar și un vicebibliotecar.
17. Vicepreședintele, secretarul I., controlorul și bibliotecarul se aleg dintre membrii din cl. VIII. g., ér secretarul II., cassarul și vicebibliotecarul din membrii din cl. VII. gimnasială.
18. *Președintele societății* este unul dintre membrii corpului profesoral, numit de direcțiunea gimnasială, el are conducerea responsabilă a comitetului și a societăței.
19. Vicepreședintele conduce lucrările comisiei literare și în absența președintelui îl substitue întră toate.
20. Secretarul prim (I.) ia procesele verbale ale ședințelor societății; pörtă

- corespondența societății și subscrie toate actele acestea împreună cu președintele.
21. Secretarul (II.) ia procesele verbale ale ședințelor comitetului și în absența secretarului I. îl substituie întru toate.
 22. Cassarul încasază venitele societății și plătesce spesele acestea contra cuitanței asiguate de președintele societății, și despre toate acestea venite și spese poartă diar de cassă. Pentru acoperirea speselor ține la sine cel mult 10 fl.; orî-ce sumă mai mare de cât acesta are să fie predată președintelui societății, respective direcțiunii gimnas. spre a fi depusă la o bancă. Raportază comitetului despre starea casei în fiecare lună.
 23. Controlorul contrasemnază cuitanțele și revidază diarul de cassă și actele casarului și aflându-le în ordine subscrie împreună cu acesta raportul lunar de cassă.
 24. Bibliotecarul îngrijesce de biblioteca societății și de revistele și diarele ce vin la societate.
 25. Pentru ținerea în ordine a bibliotecii el poartă :
 - a) *registru* de *accesiune* al bibliotecii, în care induce cărțile în ordinea cronologică, în care au fost procurate, respective primite ca donațiuni și legate. Îndată după procurare, respective primirea lor, cărțile se dau la legat; cărți nelegate nu se împrumută nimăruia, asemenea nu se împrumută numerî singuratici din reviste, ci acestea se păstrează în bibliotecă sēu în sala de lectură; completându-se colecțiunea numerilor dintr'un an, se dau la legat și se induc în registrul de accesiune asemenea altor cărți.
 - b) *registru* după *specialități* al cărților din bibliotecă,
 - c) *registru* al *cărților împrumutate* membrilor, indicând titlul, specialitatea și numărul fie-cărei cărți împrumutate, numele împrumutătorului și datul împrumutării și înapoerii cărții.
 26. Bibliotecarul îngrijesce ca cărțile să fie înapoiate în acea stare în care s'au împrumutat; despre pagubele cauate cărților de membrii societății, are să raporteze comitetului.
 27. Vicebibliotecarul îi stă într'ajutor în toate acestea și în absență-l substituie 'ntru toate.
 28. Comitetul ține în fiecare lună câte o ședință ordinară; ședințe extraordinare se țin după trebuință.
 29. Fiecare membru al comitetului are să propună acestuia modificările și îmbunătățirile, ce au a se face la cele ce privesc resortul sēu, să esecutive decisiunile acestuia și să-i raporteze despre cele aduse la îndeplinire.

30. Fiecare membru al comitetului e răspunător pentru ori-ce pagubă cauzată societății din vina sa.

VI. Comisia literară.

31. Conducerea agendelor literare se concredre unei comisii literare.
32. Comisia literară se compune din 7 membri și anume:
- a) Vicepreședintele societății ca președinte al comisiei literare.
 - b) Trei membri aleși de societate dintre membri cl. VIII. gimn.
 - c) " " " " " " " " VII. "
33. Comisia literară are să cerceteze întru cât lucrările intrat sunt demne de a fi citite-n ședințele societății.
34. În privința lucrărilor literare se va observa următoarea procedură: Fiecare lucrare se înainteză anonim vicepreședintelui dinpreună cu un plic, pe care e pus titlul lucrării, ér' înăuntru numele autorului. Vicepreședintele însărcinează pe rând pe câte unul din membrii comisiei literare cu studiarea lucrărilor și facerea recensiunilor asupra lor. După-ce membrul respectiv a citit lucrarea și și-a format părerea asupra admisibilității ei, vicepreședintele conchiamă la ședință pe membrii comisiei literare, car' pe basa recensiunei făcute de membrul încredințat cu acesta, decid cu majoritate de voturi, dacă operatul se poate admite se'u nu spre a fi citit în o ședință a societății. Operatele neadmise se înapoiază autorului prin vicepreședinte. Lucrările admise se transpun președintelui societății, care decide definitiv, dacă lucrarea se poate ceti se'u nu în societate. După-ce și președintele a declarat lucrarea de admisibilă, ea se va lua în ordinea de ți pentru proxima ședință, unde se va ceti de referentul comisiei literare. După terminarea discuției asupra lucrării, la care are drept să ia parte fiecare membru al societății, președintele deschidând plicul, face cunoscut numele autorului, care are ultimul cuvânt.

VII. Comisia bibliografică. ?!

35. Comisia bibliografică se compune din 2 membri aleși de societate și anume, unul din clasa VIII. și unul din cl. VII. gimn.
36. Comisia bibliografică are datoria să studieze bibliografia română și participând la ședințele comitetului să facă propuneri motivate pentru procurarea cărților bune și de valoare pentru societate.

VIII. Ședințele societății.

37. Ședințele societății sunt:
- a) de constituire,

- b) ordinare,
 - c) extraordinare și
 - d) publice.
38. Ședințele ordinare sunt ținute de 2 feluri: administrative și literare.
39. Ședința de constituire se ține la începutul anului școlar.
40. Ședințele ordinare se țin odată pe săptămână și anume: două din acestea, cea de la finea semestrului I. și cea de la finea lui Aprilie sunt administrative. Toate celelalte sunt literare.
41. Ședințe extraordinare se țin după trebuință și pot fi literare și administrative.
42. Toate acestea sunt ședințe închise, la care afară de membrii societății și de membrii corpului profesoral, alții nu pot asista, decât cu învoirea prealabilă a președintelui societății.
43. Afară de acestea societatea ține în fiecare an cel puțin o ședință publică în memoria patronului ei: » *Ioan Popasu* ».
44. Ordinea de zi a ședinței de constituire este:
- a) constatarea numărului membrilor ordinari și extraordinari,
 - b) citirea statutelor,
 - c) alegerea comitetului, a comisiunii literare și a comisiunii bibliografice.
45. Ordinea de zi a ședințelor ordinare și extraordinare literare este:
- a) apelul nominal,
 - b) citirea și verificarea procesului verbal luat în ultima ședință,
 - c) citirea lucrărilor literare admise și discuția asupra acestora; ținută în lipsa acestora citirea din autori români aleși;
 - d) declamațiuni;
 - e) piese musicale;
 - f) anunțarea, de declamațiuni și piese musicale pentru proxima ședință.
46. Ordinea de zi a ședințelor administrative ordinare și extraordinare este:
- a) apelul nominal.
 - b) citirea și verificarea procesului verbal luat în ședința ultimă.
 - c) raportul comitetului despre demersurile sale administrative, starea și averea societății, dezbaterile asupra acestora.
 - d) eventuale propuneri sau interpelări din partea membrilor.
47. Propunerile se dau în scris și se transpun comitetului spre studiere și spre a-și da părerea asupra lor înainte de a se primi de societate.
48. Ordinea de zi a ședinței publice se stabilește conform dispozițiilor direcțiunii gimnaziale.
49. În ședințele societății se vor observa următoarele reguli:
- a) Un membru are dreptul să vorbească numai după ce i s'a

dat cuvântul de cătră preşedinte şi în ordinea, în care s'a anunţat la secretar.

- b) Un membru poate vorbi numai o singură dată la acelaşi obiect, excepţiune fac propunătorii, cari la finea discuţiei pot vorbi încă odată pentru sprijinirea propunerilor făcute.
 - c) Preşedintele este 'n drept să cheme la ordine pe vorbitorul, care s'ar abate de la obiect şi ar trece la personalităţi sêu invective şi în cas de lipsă să-i detragă cuvântul.
50. Când un membru cere închiderea discuţiei, preşedintele consultă societatea şi dacă acesta încuviinţează, discuţia se 'nchide.
51. Decisiunile se iau cu majoritatea de voturi a membrilor ordinari prezenţi.
52. Votarea se face prin ridicarea mânilor.

IX. Averea societăţii.

53. Venitele societăţii constau din :
- a) interesele capitalului depus la o bancă,
 - b) taxele membrilor ordinari (1 fl.) şi extraordinari (50 cr.),
 - c) venitele şedinţei a doua publice,
 - d) donaţiuni şi legate.
54. Fondul societăţii se administrează de cătră comitet şi e dat spre îngrijire direcţiunei gimnasiale.

X. Biblioteca.

55. Biblioteca conţine toate cărţile societăţii.
56. Fiecare volum va fi însemnat cu stampilia societăţii.
57. Biblioteca este deschisă odată pe săptămână; ziua şi ora se fixează de cătră comitet.
58. La împrumutarea cărţilor se vor observa următoarele reguli:
- a) Unui membru nu i se poate da mai mult decât o carte de-o dată.
 - b) Cărţile se împrumută numai pe lângă revers indicând titlul specialităţii şi numărul şi valoarea cărţii împrumutate şi datul împrumutării.
 - c) Aceeaşi carte nu poate fi ținută de un membru mai mult decât 2 săptămâni; dacă doreşte să o ţie mai mult, are să anunţe pe bibliotecar, care i-o poate lăsa şi mai departe s'a u i-o poate cere îndată.
59. cărţi din bibliotecă se împrumută numai până la finea lui Martie, până când au să fie înapoiate toate.
60. Fiecare membru e dator să despăgubească societatea pentru cărţile stricate sêu perdute de el, eventual să le procure.

XI. Dispozițiuni generale.

61. Întreg venitul curat al ședinței I. publice se dă pentru „masa studenților“
62. Instrumentele musicale și alte obiecte necesare pentru orchestră și cor se dau spre îngrijire de către comitet celui membru al său, care face parte și din orchestră și despre acesta se raportează și societății.
63. Activitatea societății se încheie cu ședința a II-a administrativă ordinară la finea lui Aprilie.
64. În această ședință se cetesce raportul general al comitetului despre activitatea societății în anul expirat și starea ei.
65. Raportul general se păstrează în arhiva societății de către secretarul I.
66. La raportul general se alătură și un inventar despre toate actele, cărțile și instrumentele societății, care asemenea se cetesce în ședința ultimă.
67. Inventarul luat la cunoștință de societate se predă dinpreună cu cheile de la dulapuri spre păstrare direcțiunii gimnasiului până la începerea anului școlar, când apoi se alătură la raportul general în arhivă.
68. Noul comitet ia în seamă averea societății conform acestui inventar.
69. Președintele denumescă încă în decursul anului o comisiune cenzurătoare de 3 membri din cl. VII. gimnas., care va avea să revizuiască actele societății, raportul general al comitetului și inventarul; aflându-l pe acesta în ordine îl și subscie.
70. Președintele societății asemenea prezintă direcțiunii gimnasiale la finea anului școlar un raport detaliat despre activitatea societății în anul expirat și starea ei la finea anului.

*

71. Originalul acestor statute se păstrează la direcțiunea gimn.
 72. Statutele nu pot fi modificate, decât cu învoirea direcțiunii gimnasiului.
- Brașov, în 5/17 Martie 1899.

Notă. — Aceste statute sa'ū aprobat de conferința profesorală din 5 Mai v. 1899.

10. S t i p e n d i ș t i i .

Nr.	Numele stipendiștilor	C l a s a	Fundațiunea	Suma
				fl.
1	Ioan Irimie	I. gimn.	Dela biserica Sf. Nicolae	50
2	Nic. Panțu	I. »	» » »	50
3	Vasile Sfetea	I. »	» » »	50
4	Dum. Sulică	I. »	» » »	50
5	Aurel Stoian	II. »	» Beamten-Verein	40
6	Candid Mușlea ✓	III. »	» biserica Sf.-Nicolae	50
7	Vasile Vlaicu	III. »	» » »	50
8	Const. Sulică	V. »	» » »	50
9	Pavel Gușăilă Negrea	VI. »	» Fundaț. „Roman“	60
10	Avram Imbroane ✓	VI. »	» fam. Mocsonyi ajut.	45
11	Vasile Neguțiu / Centru University Library	VI. »	» biserica Sf. Nicolae	50
12	Aurel Oancea	VI. »	» » »	50
13	Ilariu Russu	VI. »	Fundaț. „Romonțiană“	63
14	Octav Cernea	VII. »	» » Alutan«	60
15	Eugen Curta	VII. »	» » Cologea»	100
16	Ioan Damian	VII. »	» » »	60
17	Ioan Găvrus	VII. »	» » Gozsdu«	180
18	Titu Ghidiu	VII. »	» » Gozsdu»	120
19	Aurel Nistor	VII. »	» » Gozsdu«	180
20	Const. Moga	VII. »	» » »	180
21	Ciprian Potcovă . . .	VIII. »	» » Roman«	60
22	Simeon Sbârcea . . .	VIII. »	» » Șiuluțiu»	100
23	Dionisie Stoica . ✓	VIII. »	» » Gozsdu«	180
24	George Tulbure ✓	VIII. »	» Fracisc-Iosefină	60
25	Const. Bobancu . . .	I. reală	Dela biserica Sf. Nicolae	50
26	George Bogdan . . .	III. »	» » »	50
27	Ioan Bumbea	IV. »	» » »	50
28	George Govna	IV. »	» » »	50

În *Internatul Christurian*, instituit conform testamentului fericitului fondator de comitetul parochial al bisericeî Sft. Nicolae din Scheiû (Braşov) şi pus sub diriginţa părintelui protopresbiter *B. Baiulescu* s'au întreţinut cu tótă prevederea gratuit şcolariî: Ilie Minea VII. gimn., Andr. Fătuleş II. comerc., Vasilie Motôşcă cl. VI. gim. şi Nic. Stinghe V. gim.

În *Internatul Ionciovici*, instituit din interesele fundaţiunii D. Ionciovici de Eforia şcolară, au fost întreţinuţi cu tótă prevederea gratuit în anul acesta şcol. următorii: Traian Suciu cl. VII. gimn., Stef. Mircan cl. VI. gimn. şi Sofron Negru cl. II. comercială.

11. Şcôla elementară capitală

cu patru clase ordinare şi trei paralele pentru băieţi
şi cinci clase ordinare şi două paralele pentru fete.

În clasele de copii şi copile se învaţă următoarele obiecte: Religiunea, — Esercîiî intuitive. — Cetirea şi scrierea română, maghiară şi germană. — Gramatica română. — Gramatica germană. — Gramatica maghiară. — Aritmetica. — Geografia şi istoria patriei, constituţia statului. — Cunoştiinţe din istoria naturală şi fizică. — Căligrafia. — Desenul. — Cântările. — Gimnastica. — Grădinăritul. — Lucrul de mână femeesc. — Estinderea materialului din diferite obiecte de învăţământ a fost conformă planului din Normativul şcolar al bisericeî noastre.

Personalul didactic al şcôlei elementare.

A) La şcôla de băieţi.

Nr. curent	Numele şi caracterul	Anii de serviciu		O c u p a Ț i u n e a
		La alte șcôle	La șcôla noastră	
1	Ioan Vătășan învățător definitiv	8	19	Directorul subst. al șcôlei de băieți. Învățător de clasă în cl. IV. Catechet la elevii, cari cercetăză șcôla săsescă de meserii.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de serviciu		O c u p a Ț i u n e a
		La alte școli	La școala noastră	
2	Candid Mușlea înv. definitiv	24	10	Învățător ord. în cl. I. B.; suplinește grădinarit. în cl. III. și IV. A propus și în școala de repetițiune.
3	Iosif Aron înv. definitiv	10	10	Învățător ord. în cl. II. B.
4	Nic. Stoicovici înv. definitiv	3	5	Învățător ord. în cl. II. A.
5	Stefan Popovici înv. definitiv	2	5	Învățător ord. în cl. III. A. În urma ordinului On. Ef. școl. a fost mutat în acest an școlar dela școala de fete la școala de băieți.
6	Candin Grozea învățător definitiv	3	2	Învățător ord. în cl. III. B.
7	Ioan Lacea înv. suplent pe 1 an de probă	1	1	Învățător ord. în cl. I. A.; notar al conferințelor.
8	Timot. Popovici profesor de cântări al școlilor medii	—	—	Propune cântările în cl. III. și IV.

B) La școala de fete.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de serviciu		O c u p a Ț i u n e a
		La alte școle	La școala noastră	
1	Ioan Aron înv. definitiv	6	26	Directorul școlii de fete. Înv. ord. în cl. I. A. Președintele conferențelor lunare, cari se țin la-olaltă cu înv. del. școlii noastre de băieți și a celor literare- pedagogice, cari se țin în fie-care lună cu înv. del. del. școlile noastre capitale, luând parte și înv. del. din Brașovul-vechiu și cel del. școlii bisericești sf. Treimi de pe Tocile. Apropus în școala de repetiție desp. A.
2	Zosim Butnar înv. definitiv	5	24	Înv. ord. în cl. II. A.
3	Nicolae Oancea înv. definitiv	3	24	Înv. ord. în cl. V. Supl. grăd. în cl. IV. și V. și limba germ. în cl. V.
4	Nicolae Bârsan înv. definitiv	6	10	Înv. ord. în cl. IV. Supl. limba germ. în cl. IV.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de serviciu		O c u p a Ț i u n e a
		La alte școli	La școala noastră	
5	Ioan Dariu înv. definitiv	10	14	Învățător ord. în cl. III. Mutat dela școala de băieți în urma ordinului On. Ef. școlare ddto 26 Aug. 1898. Nr. 209. A propus în școala de re- petițiune, desp. B.
6	Ioan Prișcu înv. suplent	—	10	Învățător ord. în cl. II. B.
7	Cornelia Stoica înv. suplentă	3	1	Învățătoare ord. în cl. I. B.
8	Elena Rusu înv. definitivă	—	15	Învățătoare de lucrul de mână. Propune din cl. II.—V.
9	Timot. Popovici profesor de cântări al școlilor medii	—	—	Propune cântările în cl. IV. și V.

12. Acte și decizuri de natură principală date de autoritățile școlare.

— În timpul dela 6 Iunie v. 1898 până la 1 Iunie v. 1899. —

I. Dela Consistoriul arhidieceșan.

Nr. direct. 348 — 1897/98. — Ordinul consistorial nr. 4377 școl. ddto 4 Iunie 1898, prin care se transmit recensiuile manualelor manusecrise: »*Istoria Ungariei*» pentru cl. VIII. gimn. de Mangold-Goldiș, »*Istoria universală, vol. III., evul nou*» de V. Goldiș, »*Teoria Dramei*» de Dr. Ios. Blaga și »*Partea vechiă a literaturii române*» de V. Onițiu. Recensiunile din chestiune s'au făcut prin organele D-lui ministru de culte și instrucț. publică; pe baza lor Dl ministru prin emisul seü nr. 28246 ddto 4 Iunie 1898 ia la cunoștință folosirea manualelor manusecrise amintite, având profesorii respectivî să țină cont la folosirea lor de mai multe observări făcute în recensiuî.

*

Nr. direct. 442 — 1897/98. — Cu ordinul consist. nr. 5148 școl. ddto 9 Iuliu 1898 se aprobă în mod provisor **planul cel nou de învățământ** la gimnasiu și reale, având a se pune în aplicare cu începătul anului școlar 1898—99. — Dl ministru de culte și instrucț. publ. a luat la cunoștință planul cel nou cu ordinul seü nr. 57752 ddto 31 Oct. 1898, comunicat prin hârtia nr. 7194 școl. ddto 22 Octob. v. 1898 a Ven. Consistoriu (nr. direct. 97—1898/99).

*

Nr. direct. 114, 115 și 116 din 1898/99. — Ven. Consistoriul arhidieceșan prin ordinațiunile nr. 7913, 7914 și 7915 ddto 5 Novembre 1898, **aprobă** în mod provisor **manualele**: »*Gramatica română*» partea I. și II. de I. Petran pentru cl. III. gimn. și III. reală, »*Geografia*» p. cl. I. gimn. de Pomp. Grigoriță pentru cl. I. gimn. și I. reală și »*Teoria Dramei*» de Dr. Iosif. Blaga pentru cl. VII. gimnasială.

*

Nr. direct. 227 — 1898/99. — Prin ordinul nr. 8237 școl. ddto 12 Nov. 1898 se aprobă **planul de învățământ al limbei maghiare** la școlele năstre. (v. pg. 37 squ.) —

*

Nr. direct. 313 — 1898/99. — Eforia școl. cu nrul 64 ddto 16 Mart. 1899 comunică decusul consistorial nrul 1619 școl. ddto 4 Martie 1899,

prin care se aprobă concludul delegaţiunilor şcolare (nr. 7) din 8/20 Feb. a. c. adus în chestiunea **cuartalului funerar**, în urma unei propunerii din anul şcol. trecut a direcţiunii gimnasiale. *Êtă concludul întrat acum în putere de lege:*

a) *In casul decedării unui profesor definitiv activ (fie în decursul anului şcolar, fie în ferii, fie în funcţiune, fie în concediu) familiei sale respective celor mai de apropié ai sei le còmpele un cuartal funerar.*

b) *Cuartalul funerar constă din salarul regulat al defunctului (de care a beneficiat în timpul din urmă) **pe trei luni de zile** (inclusive cuincueniile, la directorul definitiv şi adausul direcţional) **şi din banii de cuartir pe trei luni de zile**. Banii aceştia au de a se estrada soţiei sale seu copiilor sei, respective tutorului acestora, îndată după mórte.*

În lipsă de soţie seu de copii Eforia şcolară va avé să pórte atât spesele de înmormântare, cât şi să achite tóte datoriile seu deobligăţiunile bănesci valabile ale defunctului între marginile sumei stabilite ca cuartal funerar.

Din cuartalul funerar nu se póte face nici o subtragere sub cuvânt d. e. că defunctul ar fi ridicat deja salarul seu banii sei de cuartir pe acea lună, în decursul căreia a încetat din viaţă.

c) *Cuartalul funerar se plătesce din budgetul ordinar al şcolelor şi se acopere din diferenţa, ce rămâne în plus la budget din salarul complet al profesorului reposat, faţă cu suma mai mică ce se plătesce după mórte pentru suplinirea catedrei lui.*

d) *Cassa şcolară îşi rezervă dreptul de a nu retribui catedra devenită liberă cu tóte emolumentele unui profesor definitiv, decât după-ce budgetul şcolelor a economisit prin suplinirea catedrei o sumă pe deplin egală cu întreg cuartalul funerar plătit.*

e) *În casul morţii unui profesor provisor seu suplent Cassa şcolelor va plăti fl. 100.— pentru spesele de înmormântare din budgetul ordinar al şcolei.*

f) *Punctele a) b) c) d) e) de aici au valóre şi pentru membrii corpului didactic dela şcolele noastre elementare de băieţi şi de fete.*

Nr. direct. 331 — 1898/99. — Circularul consistorial nr. 1966 şcol. ddto 10 Martie v. 1899 dispune arborarea stégului cu emblemele statului ungar în zilele de 8/20 August (Sf. Stefan), 30 Martie v. (11 Aprilie n.) (aniversarea sancţionării legilor dela 1848) şi 6/18 August (diua nacerii Maj.-Sale) a fiecărui an pe frontispiciul edificiului şcolar.

Nr. direct. 393 — 1898/99. — Eforia școl. cu hârtia nr. 65 ddto 13/25 April 1899 anunță, că Venerabilul Consistoriū a stabilit formula de jurământ oficial pentru directorul școlilor medii. Formula de jurământ este acēsta:

Eu jur pe atotputernicul Dumnezeu, că voiū păstra fidelitatea datorită către Majestatea sa cesareă și regescă, preagrațiosul nostru Dōmn Francisc Iosif întâiul, din mila lui Dumnezeu împērat al Austriei, rege apostolic al Ungariei, Croației, Dalmației, Slavoniei etc. etc., voiū păstra, voiū cultiva și voiū îngriji să se cultive cu totă căldura în elevii ortodocși iubirea nestinsă către legea și biserica strămoșescă greco-orientală română; voiū respecta și voiū îndeplini cu precisiune legile statului nostru, precum și legile și ordinele autorităților mele supraordinate bisericesci; voiū purta oficiul meu după cea mai bună conștiință și cunoștință a mea și voiū încunjura orî-ce abus, care e primejdios în deosebi pentru religie, morală și pentru stat; față cu profesorii institutului încredințat îngrijirii mele nu mă voiū purta nici slab nici despotice, ci-î voiū conduce seū îndupleca energic, dar tot-de-o-dată cu bună cuviință și bună voință la o armonică conlucrare; voiū trezi și propaga între tinerimea școlară nu numai științele, pentru a căror răspândire este chemat institutul, ci din toate puterile mele voiū infiltra și propaga sentimentul de religiozitate, moralitate și ordine legală și voiū îngriji, ca acēsta să o facă și profesorii; — la examene și la judecarea progresului elevilor voiū purcede cu rigore conștiințioasă și nepreocupat; voiū avē tot-deauna în vedere interesul adevērat al institutului și dela îndeplinirea acestor datorințe nu voiū lăsa să fiū abătut nici prin favoruri, nici prin intimidare, nici prin vre-o altă considerațiune de orî-ce natură. Și precum de present nu sunt membrul nici unei societăți seū reuniuni secrete între seū afară de granițele țărilor stăpânite de Majestatea Sa cesareă și apostolică regescă, — așa nici în viitor nu voiū intra sub nici o împrejurare în nici o astfel de societate seū reuniune.

Așa să-mi ajute Dumnezeu!

Brașov, datul.

Subscrierea.

*

Nr. 406 — 1898/99. — Venerabilul Consistoriū cu ordinul nr. 3053 școl. ddto 22 Aprilie 1899 dispune, ca usul observat în școlile noastre până acum la **eliberarea traducerii legale a testimoniilor de măturitate** să se observe și pe viitor, fiind acest us în deplină conformitate cu legea și oferind completă garanță în contra încercărilor eventuale de

abus. (Usul aprobat este, că textul latin al traducerii se dă paralel cu textul original maghiar scris pe aceeași blanchetă).

II. Dela Eforia și Delegațiunile școlare.

Nr. direcț. 491 — 1897/98. — Eforia școlară cu hârtia Nr. 183 ddto 26 August 1898, aduce la cunoștința direcțiunei școlare, că din considerațiuni economice a sistat cu 1 Septemvrie 1898 obiectul extraordinar: **Higiena.**

*

Nr. direcț. 492 — 1897/98. — Eforia școlară cu hârtia Nr. 185 de ddto 26 August 1898 aduce la cunoștința direcțiunei școlare, că **numărul maximal al orelor de prelegere a dirigentului școlei reale**, fixat mai de mult cu 16 ore pe săptămână, l-a redus la 14 ore pe săptămână.

*

Nr. direcț. 24 — 1898/99. — Cu provocare la hârtia Nr. 69 ddto 4 Octobre 1897 a direcțiunei școlare în privința unei norme nouă pentru **remunerațiunea orelor de suplinire**, Eforia școlară cu Nr. 184 ddto 26 August 1898 împărtășește, că a primit în tocmai proiectul prezentat de direcțiunea școlară și stabilește următoarea normă pentru remunerarea suplinirilor :

a) *Remunerațiunea pentru orele de suplinire la școlele medii se fixează odată pentru tot-deauna parte cu 50 fl. parte cu 40 fl. după o oră pe săptămână pentru timpul de 10 luni a anului școlar. —*

b) *Să vor remunera cu 50 fl. pe oră orele de suplinire ținute de profesorii ordinari definitivî, — afară de orele de gimnastică, caligrafie, cântări și desen liber. —*

c) *Să vor remunera cu 40 fl. pe oră (pe an) orele de suplinire ținute de profesorii extraordinari definitivî și de toți profesorii provisorî, suplenți și externî, apoi toate orele de gimnastică, caligrafie, cântări și desen liber, fără considerare la calitatea profesorului încredințat cu orele de suplinire.*

*

Nr. direcț. 26 — 1898/99. — Eforia școlară cu Nr. 147 și 234 ddto 5 Septembrie v. 1898 aduce la cunoștința direcțiunei școlare, că din considerațiuni financiare s'a vădut necesităta a urca **didactrul** (dela 11 fl.) la 20 fl. anual pentru gimnasiul superior, — (dela 7 fl.) la 12 fl. anual pentru gimnasiul inferior și școla reală, ér taxa de înscriere (dela 2 fl.) la 4 fl. anual, — avënd elevî neromâni să plătescă toate aceste îndoit. —

*

Nr. direct. 392—1898/99. — Eforia școlară cu hârtia Nr. 80 ddto 13/25 April 1899 comunică, că Venerab. Consistor archidieceșan a aprobat în mod definitiv concludul delegațiunilor școlare din 9 Sept. v. 1897 în privința remunerațiunii pentru funcțiunea de director.

Concludul aprobat este acesta :

«Remunerațiunile pentru funcțiunea de director după definitivizare formeză parte integrantă din salarul directorilor definitiv și le compet întru toate împrejurările: și la cas de concediare și de demisionare și de pensionare.»

*

Nr. direct. 391—1898/99. — Hârtia Eforiei școlare Nr. 334 din 1897 ddto 13/25 April 1899, prin care se răspunde la petițiunea corpului profesoral adresată Eforiei pentru **ameliorarea salariilor**. Hârtia On. Eforiș școlare este de următorul cuprins:

»Eforia, cu toate că recunoște pe deplin justificată această cerere și cu cea mai mare bunăvoință ar dori să o satisfacă, totuș deocamdată, ținând cont de situațiunea materială de tot grea și strîmtoară a fondurilor de dispoziție, regretă a nu-i pute da o soluțiune favorabilă; promite însă, că îndată ce situațiunea materială se va îmbunătăți, își va face o plăcută datorie a satisface acestei cereri justificate.»

III. Din Conferența profesorală.

Nr. direct. 135 — 1898/99. — Corpul profesoral dela gimn., reale și dela școła comercială superiôră din Brașov, la apelul dat de Venerab. Consistor archidieceșan pentru ridicarea unui monument Marelui Archiereu Andrei bar. de Șiaguna, a lansat o colectă pentru scopul indicat. La această colectă a contribuit fiecare membru al corpurilor profesorale, oferindu-se în total **fl. 293.**—

Dăm aci în copie autentică cuprinsul listei de colectare, depuse sub Nrul indicat în archiva Direcțiunei școlare.

Subscriși membri ai corpului profesoral dela școțele medii și superiøre gr.-or. române din Brașov, în deplina conștiință a neclintitei lor datorințe întru cultivarea și propagarea idealelor, — în deplina conștiință a neperitôrelor merite ale Marelui Metropolit Andrei față cu națiunea și biserica sa, — cuprinși de cel mai profund sentiment de piôsă

recunoștință și mulțumită către umbra giganticului spirit al lui Șaguna, care a planat asupra acestor școle cu binecuvântarea sa la punerea temeliiilor lor:

ofere pentru mărețul scop al ridicării unui monument comemorativ lui Șaguna sumele benevole mai jos seminate și se deobligă a le plăti succesiv până la încheierea anului școlar de față.

Virgil Onițiu fl. 15, Arséniiu Vlaicu fl. 15, George Chelariu fl. 15, Ioan Popea fl. 15, Pant. Dima fl. 10, Ipol. Ilasievici fl. 10, Iosif Maxim fl. 10, Lazar Nastasi fl. 10, Paul Budiu fl. 10, Ioan Socaciu fl. 10, Andrei Bărseanu fl. 10, Ioan Panțu fl. 5, Dionisie Făgărășianu fl. 15, Vasilie Goldiș fl. 15, Dr. Iosif Blaga fl. 10, Nicolae Bogdan fl. 10, Dr. Ioan Bunea fl. 10, Aurel Ciortea fl. 10, Pavel Percea fl. 15, Dumitru Lupan fl. 15, George Vătășan fl. 10, Nicolae Puican fl. 5, Axente Banciu fl. 10, Dr. Const. Lacea fl. 5, Petru Ciorogariu fl. 5, Petru Roșca fl. 5, Timotei Popovici fl. 8 și Dr. Vas. Glodariu fl. 10.

*

Nr. direct. 385—1898/99. — Conferența comună a corpurilor profesionale dela gimnasiu, reale și comerciale, ținută în 2 Aprilie v. 1899 ocupându-se în urma recercării Direcțiunii școlii comerciale cu chestiunea **raportului de drept** al școlii comerciale la fondurile comune administrate de corpul profesoral, a stabilit numirea oficiasă a tuturor fondurilor din chestiune, asigurând astfel pe de o parte administrarea lor comună prin corpurile profesionale întrunite în conferență comună, — ér pe de altă parte dreptul particular de părtășie la ele al fiecărui corp profesoral (dela școlele medii și dela școla comercială.)

a) Numele fondurilor *comune* (1. »Masa studenților«, 2. »Coresi«, 3. »Fondul pentru ajutorarea școlarilor săraci și bolnavi«, 4. »Fondul Bălașa St. Blebea) s'aun stabilit așa cum se vede mai sus (pg. 121 sqq.) la rapoartele despre starea fondurilor din chestiune.

b) Conferența a hotărât ca la administrarea fondurilor comune să participe și școla comercială superiără prin câte un membru ales în conferențele comune, și că

c) fondurile 4 amintite stau sub administrarea conferențelor profes. comune a profesorilor dela gimnasiu, reale și dela școla comercială.

IV. A l t e.

Nr. direcț. 408 — 1898/99. — Dela vicecomitele comitatului Brașov:
Nr. 27207/192—1898 : Regulament pentru ocrotirea ordinii școlare
în comitatul Brașovului.

§ 1. Întrucât nu este cazul unei crime, — comite transgresiune și se pedepsește cu o amendă până la 50 fl. — acela :

1. care intră fără permisiune în localul unei școle publice în decursul instrucțiunii și conturbă instrucțiunea sêu prin aceea, că la provocarea profesorului, învățătorului sêu substitutului sêu respectiv nu se depărtază îndată, sêu în ori-care alt mod intenționat ;

2. care în ori-ce localitate a școlei se pòrtă imoral înaintea școlarilor sêu folosește astfel de expresiuni, sêu are o astfel de purtare, care vatëmă sêu micșorează autoritatea profesorului sêu a învățătorului.

§ 2. Comite transgresiune și este a se pedepsi cu amendă până la 50 fl. acel părinte, tutor sêu altă persónă, sub a cărei supraveghere stă școlarul, care în mod consciu zădărnicesce — pe teritorul școlei — dispozițiunile juste școlare privitoare la școlar, sêu înduplecă pe școlar la nesupunere față de o astfel de dispozițiune.

§ 3. Amenda este a se folosi pentru fondul acelei școle, în care s'a comis transgresiunea, respective la care aparține școlarul.

Amenda, în cas că nu se pòte încassa în sensul §. 22, 29 și 30 din articolul de lege XL. din 1879, este a se schimba în închisóre core-spundëtóre.

În casurile de transgresiune indicate în acest regulament sunt competenți :

ca instanța primă : în Brașov căpitanatul poliției ; în comunele comitatului pretorul suprem cercual ;

ca instanța a II-a: vicecomitele comitatului ;

» » » III-a : Ministrul reg. ung. de interne. Procedura în chestiunea transgresiunii se introduce în urma arëtării învățătorului sêu profesorului interesat în cauză pe baza împuternicirei date de direcțiunea institutului.

Din ședința comitetului municipal al comitatului Brașov, ținută în 15 Octobre 1898, în Brașov.

Dr. Jekel m. p.
vicecomite.

13. Notițe istorice din viața școlară a anului 1898—99.

1. **Începerea anului școl.** — După ce în 31 August și 1 Sept. v. 1898 s'a ținut examenele supletorii și de emendare, a urmat înscrierea școlarilor în zilele de 2—4 Septembrie v. — Duminică în 6 Septembrie v. s'a săvârșit în biserica Sf. Nicolae din Scheiă solemnitatea bisericească a invocării Duhului sfânt pentru începerea anului școlar. După serviciul divin, la care a participat întreg corpul profesoral și toți școlarii, directorul școlilor medii a deschis în sala cea mare a institutului în mod festiv anul școlar printr'un discurs despre cultura minții și cultura inimii. Tot atunci s'a ținut și legile școlare. — Prelegerile s'a început în 7 Septembrie v. 1898.

2. **Zile memorabile** — Duminică în 20 Septembrie v. 1898 s'a serbat după serviciul divin în biserica Sf. Nicolae: *ziua sfintei Sofii*, a patroniei școlilor noastre cu sfințirea apei în sala festivă a gimnasiului. Cu această ocaziune D-l profesor *George Vătășan* a rostit un discurs festiv despre »*Emanuil Gozdsu*.«

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În 12 Septembrie v. 1898 școlarii și întregul corp profesoral au asistat la *parastasul solemn* pentru odihna sufletescă a preagrațioasei noastre Împărătese și Regine Elisabeta, jertfa nevinovată a unui cumplit și revoltător asasinat (29 August v. 1898). În semn de doliu pentru neuitata Dămnă, stindardul negru a flăcât 14 zile pe frontispiciul edificiului nostru școlar, ăr îndatinata excursiune școlară la Poiană de astă-dată nu s'a făcut.

*

În 22 Sept. n. (4 Oct. v.) 1898 ziua onomastică a preagrațiosului nostru monarch Francisc Iosif I. nu s'a ținut prelegeri la școlă.

*

O mare pierdere a îndurat școlă noastră și cu ea împreună totă biserica noastră prin mărtea capului bisericii noastre a *Archiepiscopului și Metropolitului nostru Miron Romanul*, întâmplată în noaptea de 4—5 Octobrie v. la orele 11 și 15 min. În ziua înmormântării Înalt Preasfinției Sale (8 Oct. v.) nu s'a ținut prelegeri, ăr corpul profesoral a trimis la înmormântare o delegațiune compusă din cei 3 directori ai institutelor medii și superioare, cari au depus o cunună pe sicriul reposatului. În 18 Oct. v. s'a oficiat nu parastas solemn la biserica Sf-lui Nicolae

între odihna sufletescă a distinsului defunct, la care au asistat toți școlarii și întregul corp profesoral.

Domnul odihnescă cu dreptii pe neuitatul archiepiscop! —

*

În 30 Novembre v. 1898, *Diua sf. Apostol Andrei*, ca diua comemorativă a marelui arhieru și protector al școlilor noastre *Andrei baron de Șaguna*, s'a ținut exortațiune festivă de D-l prof. *I. Popca*, asistând toți școlarii și întreg corpul profesoral. După exortațiune școlile au participat la parastasul ținut pentru odihna sufletescă a metropolitului Șaguna în biserica sfintului Nicolae.

*

După obiceiul din anii trecuți s'a petrecut și în anul acesta școl. în sala festivă a școlilor un *act de binefacere*, împărțindu-se în ajunul Crăciunului în mod solemn haine între școlarii săraci din partea bisericii Sf. Nicolae și a Reuniunii femeilor române.

*

În 25 Martie v. 1898, diua de Bunavestire, s'a oficiat *parastasul mare* între pomenirea și odihna de veci a *profesorilor reposați* ai școlilor medii. Cu această ocazie școlile au asistat în corpore la sf. liturgiă și la parastasul oficiat la biserica sf. Nicolae.

*

În 11 April n. (30 Mart. v.) 1899 diua aniversară a sancționării legitor din 1848, nu s'au ținut prelegeri, ăr pe edificiul școlar s'a arborat stegul statului.

*

Mórtea nemilósă a mai răpit dintre bărbații binemeritați pentru școlă noastră pe doi vrednici fii ai bisericii noastre. **Ioan Seniută**, membru și secretariu în timp de 37 de ani al Eforiei noastre școlare, a reposat în 31 Martie v. 1899 în etate de 64 de ani; defunctul a fost un model viu al împlinirii conștiențioase de datorie, un model viu de viață laborioasă și un servitor devotat al intereselor noastre școlare. **Constantin cavalier de Steriu**, banchier în Brașov-București, fost efor și membru al Delegațiilor școlare, un munificent contribuabil și sprijinitor al tuturor cauzelor noastre publice, școlare și filantropice, a reposat în mod subit în 25 Maiu v. 1899, ăr jalnica lui familie i-a eternizat memoria printr'un act de daniă, prin care lasă proprietarilor școlilor noastre 2 case în Piața Prundului spre scopul unui internat și masă a studenților.

D-deu să odihnescă pe amândoi reposați în pace, ăr memoria lor să se păstreze în etern!

*

Vineri în 28 Maiu v. 1899 a reposat aci în Braşov **Iordan Popovici**, fost profesor suplent la şcoala noastră reală, ér în timpul din urmă angajat în aceeaşi calitate la gimnasiul de stat din Sibiiu. Fostul nostru coleg a murit în etate de abia 25 de ani. Corpul profesoral şi elevii au asistat la jalnicul act al înmormântării. — Fie-î țărina ușoră! —

*

Cu prilejul sfințelor Sărbătorii de Rosalii, Înalt Prea Sfinția Sa *Ioan Meşianu* nou alesul şi întronatul nostru Archiepiscop şi Metropolit petrecând în Braşov pentru sfințirea noiei bisericii gr.-or. române din cetate, — a vizitat în ziua de 9/21 Iunie şi *institutele noastre de învăţământ*.

Înalt Prea Sfinția Sa fu salutat de directorul şcoalelor medii cu un discurs ocaşional în faţa întregului corp profesoral şi a tuturor şcolariilor adunaţi în sala festivă. Înalt Prea Sfinția Sa a adresat apoi o frumoasă cuvântare către elevi, pe care ilustrându-o cu pilde vii i-a îndemnat la muncă înţepită, la dragoste către familie, profesori, biserică, neam şi patriă. — Eşind din sala festivă Înalt Prea Sfinția Sa a întrunit întreg corpul profesoral expunându-şi vederile Sale asupra situaţiunii noastre şcolare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Duminecă, în 27 Iunie v. 1898, s'a încheiat în mod solemn anul şcolar. După serviciul divin în biserica Sf. Nicolae şcolariii, corpul profesoral şi un public numeros s'a adunat în sala festivă a gimnasiului, unde directorul şcoalelor medii a rostit un discurs ocaşional şi s'au distribuit premiile în cărţi în valoare de circa 100 fl. — La premii a contribuit şi Dómnă vėduvă Susana Andr. Murėşanu fl. 3.—

*

3. *Excursiuni şcolare*. — În 17 Maiu v. 1898 s'a ținut *maialul* şcoalelor în Stejeriş. Cu ocaşiunea acesta s'au aranjat diferite întreceri cu şcolariii claselor inferioare, împărţindu-se premii între aceia, cari s'au distins. Spesele împreunate cu procurarea premiilor s'au acoperit din fondul »*Coresi*«.

Afară de această. petrecere şcolară, la care au asistat toţi şcolariii, s'au mai aranjat multe excursiuni în regiunile admirabile din jurul Braşovului, în deosebii pe muntele Postovar, apoi la Rîşnov, Măgura Codlii, Răcădău, Stejeriş etc. — Deosebite merite 'şi-a câştigat cu aranjarea şi conducerea acestor excursiuni Dl profesor gimnasial Dumitru Lupan.

4. *Visitaţiune şcolară*. — Domnul director *Dr. Fancsó Benedek* a vizitat în calitate de delegat ministerial gimnasiul şi şcoala reală în zilele

de 26 Martie v. — 2 April v. 1899, asistând la prelegeri în diferite clase și cercetând de-amăruntul atât localitățile și colecțiunile școlare, cât și lucrările scripturistice ale școlarilor. Observațiunile făcute cu ocaziunea acésta D-l delegat ministerial le-a expus în conferența ținută în 2 April v., dând un raport foarte favorabil asupra școlélor noastre.

5. *Examene de maturitate la gimnasiu.* a) În 9 Septembre v. 1898 s'a ținut *examenul supletor de maturitate la gimnasiu* sub presidiul Preaonoratului Domn protopresbiter *Vasilie Voina* ca comisariu consistorial și în prezența Illustrit. Sale Domnului *Dr. Eugen de Gaal*, ca reprezentant al Înaltului guvern. S'a ținut la examenul verbal dela acest termin 4 abiturienți având fie-care să emendeze din câte 1 obiect, anume: *George Burlea* din matematică, *Victor Fizeșian* din istorie, *Aron Meșian* din maghiară și *Ioan Popea* tot din maghiară. Resultatul examenului a fost, că toți 4 au fost declarați *maturî*: G. Burlea, A. Meșian și I. Popea simplu maturî, ér Victor Fizeșianu: matur cu bine.

b) *Examenul scripturistic de maturitate la gimnasiu pro 1898/99* s'a ținut în zilele de 10—15 Maiu v. 1899 supunându-se 22 abiturienți, 19 înși din cei cari au absolvat cu succes în anul școl. curent cl. VIII g. și 3 repetenți din anul școl. precedent.

c) *Examenul oral de maturitate pro 1898/99* s'a ținut în 11 și 12 Iunie v. 1899 sub presidiul Preacuvioșiei Sale D-lui archimandrit și vicariu arhiepiscopesc *Dr. Ilarion Pușcariu*, ca comisariu consistorial și asistând ca reprezentant al Înaltului guvern D-nul *Nicolae Putnioky*, director gimn. în Lugos. S'a ținut la acest examen: 22 abiturienți și s'a ținut 20.

Resultatul examenului:

a) maturî cu *foarte bine*: 5;

b) maturî cu *bine*: 5;

c) maturî: 6;

d) respinși din câte un obiect pe 2 luni: 4.

Au trecut deci cu succes examenul de maturitate la gimnasiu în decursul anului școl. 1898/99 cu totul 20 abiturienți, dintre cari 3 cu foarte bine, 6 cu bine și 9 simplu.

Maî jos urmază o tabelă specială despre examenul de maturitate ținut în Maiu—Iunie 1899.

7. *Examenele publice de închieiere* s'a ținut la gimnasiu în ziua de 25 Iunie v., ér la reale în 26 Iunie v. 1899, după următorul program:

A) La gimnasiu.

Vineri, în 25 Iunie v.

Ó ra	Clasa	O b i e c t u l	P r o f e s o r u l
7 $\frac{1}{2}$ —8	VII.	Religiunea	D. Făgărășianu
8—8 $\frac{1}{2}$	"	Româna	Dr. Ios. Blaga
8 $\frac{1}{2}$ —9	VI.	Elina	P. Budiu
9—9 $\frac{1}{2}$	"	Latina	V. Goldiș
9 $\frac{1}{2}$ —10	V.	Matematica	L. Nastasi
10—10 $\frac{1}{2}$	"	Maghiara	Ax. Banciu
10 $\frac{1}{2}$ —11	IV.	Istoria naturală	D. Lupan
11—11 $\frac{1}{2}$	"	Germâna	Ip. Ilasievici
11 $\frac{1}{2}$ —12		Declamațiune	
2 $\frac{1}{2}$ —3	III.	Aritmetica	P. Dima
3—3 $\frac{1}{2}$	"	Istoria	Nic. Puican
3 $\frac{1}{2}$ —4	II.	Maghiara	Ax. Banciu
4—4 $\frac{1}{2}$	"	Latina	Nic. Puican
4 $\frac{1}{2}$ —5	I.	Româna	I. Popea
5—5 $\frac{1}{2}$	"	Geografia	D. Lupan

B) La șcôla reală.

Sâmbătă, în 26 Iunie v.

Ó ra	Clasa	O b i e c t u l	P r o f e s o r u l
7 $\frac{1}{2}$ —8	IV. r.	Româna	G. Vătășan
8—8 $\frac{1}{2}$	" "	Francesa	Dr. C. Lacea
8 $\frac{1}{2}$ —9	III. "	Religia	Dr. V. Saftu
9—9 $\frac{1}{2}$	" "	Germâna	Dr. C. Lacea
9 $\frac{1}{2}$ —10	II. "	Aritmetica	A. Ciortea
10—10 $\frac{1}{2}$	" "	Istoria naturală	G. Chelariu
10 $\frac{1}{2}$ —11	I. "	Geografia	D. Lupan
11—11 $\frac{1}{2}$	" "	Geometria	P. Percea

Joi în 24 Iunie v. s'a ținut examenul de cântări cu școlarii clasei II. reale și a II. gim. la 11 ore a. m. în sala festivă. În aceeași zi după amăzi la 6 ore s'a ținut examenul public din gimnastică în curtea de gimnastică.

14. Examenul de maturitate la gimnasiu.

În Mai—Iunie 1899.

Nr.	Admiși la examenul scripturistic.	Resultatul general al examen. scripturistic.	Resultatul examenului oral.	Cariera alasă.
1.	Alexandru Băieșan (repetent)	admis la exam. oral	s'a retras din cauză de bătă	teologie
2.	Vladimir Banciu	" "	matur cu forțe bine	tecnică
3.	Ilie Beleuță	" "	s'a retras din cauză de bătă	filosofie
4.	Dumitru Borcia	" "	are să repeteze exam. în Sept. din limba latină	teologie
5.	Mihail Dobrean	" "	matur	silvanistică
6.	George Ganea	" "	matur cu bine	tecnică
7.	Iuliu Gomboș	" "	are să repeteze exam. în Sept. din matematică	drepturi
8.	Iuliu Hecsko	" "	matur cu bine	teologie
9.	Sabin Indrieș	" "	are să repeteze exam. în Sept. din matematică	drepturi
10.	Iustin Iuga	" "	matur	musică
11.	Ivan Kovac	" "	matur cu bine	tecnică
12.	Simeon Leucuță (repetent)	" "	matur	teologie

Nr.	Admiși la examenul scripturistic	Resultatul ge- neral al examen. scripturistic	Resultatul examenului oral	Cariera alésă
13.	Alexandru Popa	admis la exam. oral	matur cu bine	technică
14.	Ciprian Potcova	" "	matur cu forțe bine	silvanistică
15.	Const. Proca	" "	matur	teologie
16.	Const. Sbârcea	" "	matur	medicină
17.	Simeon Sbârcea	" "	matur cu bine	silvanistică
18.	Emilian Sglimbea (repetent)	" "	are să repeteze exam. în Sept. din limba maghiară	teologie
19.	Mircea Sorescu	" "	matur	medicină
20.	Dionisie Stoica	" "	matur cu forțe bine	filosofie
21.	George Tocitu	" "	matur cu forțe bine	technică
22.	George Tulbure	" "	matur cu forțe bine	filosofie

Împlinirea datorițelor creștinesci.

În zilele de Duminecă și la sărbătorile împărătesci se adună în sala mare a gimnasiului la 8 ore dimineața alternativ, odată școlarii din clasele superioare, odată cei din clasele inferioare ale școlilor medii și după exortația îndatinată merg la 9 ore însoțiți de catechet la biserică. Peste erna școlarii nu sunt duși la biserică, ci asistă numai la exortația. — De două-ori pe an, în postul Crăciunului și în postul Pascilor, se mărturisesc și se cuminecă toți școlarii de confesiunea gr.-or. și gr.-cat.

15. Inscuințare pentru anul viitor.

Anul școlar 1899—1900 se va începe cu 1 Septembrie 1899 st. v., adică în 13 Septembrie st. n. Părinții, cari doresc a-și da copii la aceste școle, sunt poștiți a se presenta cu fiii séu cu ficele lor, în cancelaria direcțiunilor respective în zilele de 1, 2 și 3 Sept. v., adică în 13, 14 și 15 Sept. st. nouă pentru inmatriculare. — Școlari, cari se inmatriculează pentru prima-dată la școlele noastre medii, vor aduce testimoniu școlar, extras de botez și certificat de revaccinare. *Testimoniul școlar, de pe clasa precedentă au să l presinte toți școlarii, cari vin a se inmatricula, așa-dar și școlarii cari au absolvat clasa precedentă la școlele noastre.* În 30 și 31 August v. dela 8—12 ore a. m. și dela 2—5 ore p. m. se vor ține examenele supletorii și de emendare. Ceî ce s'ar presenta mai târziu, au să petiționeze la direcțiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Toți școlarii, cari intră în I. gimn. séu în I. reală pot fi supuși unui examen de primire conform normativelor existente. Examenul de primire se va ține în 31 August v. și 1 Sept. v.

Notă. — Școlarii, cari vin dela un institut, unde în gimnasiul superior nu s'a propus limba grecă, au să fie supuși unui examen de primire din limba grăcă.

Didactrul în gimnasiul inferior și școla reală este de fl. 12 pe an, ér în gimnasiul superior (cl. V.—VIII.) de fl. 20 pe an. — Ceî inmatriculați pentru prima-dată plătesc odată pentru tot-deauna o taxă de primire de fl. 4. — Școlarii neromâni plătesc didactrul și taxa de primire duplu. Taxa de testimoniu și de anuar e de fl. 1,50, ér taxa de bibliotecă 30 resp. 50 cr.

16. Date statistice.

a) Statistica școlarilor înmatriculați la școlile medii
după clase.

C l a s a	Numărul școlarilor					S u m a t o t a l ă				
	înmatriculați	ordinari	privatiști	aș părăs. școala	aș murit	înmatriculați	ordinari	privatiști	aș părăs. școala	aș murit
VIII. gimn.	27	27	—	5	—					
VII. „	27	27	—	—	—					
VI. „	35	33	2	1	—					
V. „	32	32	—	—	—					
IV. „	50	50	—	2	—					
III. „	48	48	—	—	—					
II. „	57	55	2	1	—					
I. „	59	59	—	3	1					
La gimnasiu:						335	331	4	12	1
IV. reală	23	23	—	1	—					
III. „	27	27	—	4	—					
II. „	26	26	—	1	—					
I. „	37	37	—	3	—					
La reale:						113	113	—	9	—
La școlile medii cu totul:						448	444	4	21	1

b) Școlari examinați din școlile medii după confesiune și naționalitate.

C l a s a	Școlari după confesiune				Școlari după naționalitate	
	gr.-orientali	gr.-catolici	evang.-luter.	de lege moz.	Români	Slovaci
VIII. gimasiază	15	5	2	—	20	2
VII. „	24	2	1	—	26	1
VI. „	30	4	—	—	34	—
V. „	30	2	—	—	32	—
IV. „	45	3	—	—	48	—
III. „	45	3	—	—	48	—
II. „	49	5	—	2	56	—
I. „	51	2	—	2	55	—
Suma : (gimn.)	289	26	3	4	319	3
IV. reală	20	1	—	1	22	—
III. „	20	3	—	—	23	—
II. „	23	2	—	—	25	—
I. „	31	—	—	3	34	—
Suma : (reale)	94	6	—	4	104	—

c) Școlari examinați din școlile medii după etatea lor la finea anului școl.

C l a s a	A n i î m p l i n i ț ă															La o l ă ț a
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	mai mulți			
I. gimnasială	2	21	21	5	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	55	
II. „	—	2	14	17	18	4	—	—	—	—	—	—	—	1	56	
III. „	—	—	2	10	11	14	8	3	—	—	—	—	—	—	48	
IV. „	—	—	—	1	8	14	17	8	—	—	—	—	—	—	48	
V. „	—	—	—	—	—	6	12	8	6	—	—	—	—	—	32	
VI. „	—	—	—	—	—	3	9	10	8	1	1	2	—	—	34	
VII. „	—	—	—	—	—	—	1	8	9	8	—	1	—	—	27	
VIII. „	—	—	—	—	—	—	—	—	4	7	2	6	3	—	22	
I. reală	—	2	9	21	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	
II. „	—	—	4	7	6	6	2	—	—	—	—	—	—	—	25	
III. „	—	—	—	2	7	8	5	1	—	—	—	—	—	—	23	
IV. „	—	—	—	—	—	8	10	3	1	—	—	—	—	—	22	

d) Școlarii examinați din școlile medii după locul nașterii.

L o c u l	La gimnasiu	La școla reală	S u m a
Brașov, oraș	74	27	101
Brașov, comitat	48	29	77
Alte comitate	184	31	215
România	15	14	29
Rusia	—	1	1
Bucovina	1	2	3

BCU Cluj / Central University Library Cluj

e) Școlarii examinați din școlile medii după ocupațiunea părinților.

Institutul	Proprietar și arăndaș			Industriaș			Comersant			Amplouat			Soldat	medic, preot, adv. prof., învêt., inginer literat, artist, etc.	muncitor, țiler, servitor	Pensionist, privatier rentier,	Suma
	mare	mic	aplicat	mare	mic	aplicat	mare	mic	aplicat	de stat, comun.	privat societăți,						
Gimnasiu	1	113	—	1	14	—	4	25	—	12	6	—	113	20	13	322	
Reale	3	40	—	6	—	—	9	15	—	3	1	—	5	18	4	104	

f) Statistica clasificărilor la finea anului școlar.

C l a s a	Nota generală					Moralitatea					S u m a t o t a l ă									
											Nota generală					Moralitatea				
	foarte bine	bine	suficient	cu nesuf. din 1 obiect	cu nesuf. din 2 obiecte	cu mai mulți nesuf.	bună	coresp. legilor școl.	nu de tot cor. leg. școl.	rea	foarte bine	bine	suficient	cu nesuf. din 1 obiect	cu nesuf. din 2 obiecte	cu mai mulți nesuf.	bună	coresp. legilor școl.	nu de tot cor. leg. școl.	rea
VIII. g.	9	6	5	2	—	—	22	—	—	—										
VII. »	7	10	5	2	2	1	25	2	—	—										
VI. »	7	6	13	4	1	2	27	5	—	—										
V. »	9	2	9	6	3	3	29	3	—	—										
IV. »	4	8	16	11	3	6	43	5	—	—										
III. »	11	13	16	3	3	2	33	15	—	—										
II. »	7	23	14	5	—	7	42	11	1	—										
I. »	13	17	7	7	3	8	43	12	—	—										
La gimnasiu :											67	85	85	40	15	29	264	53	1	—
IV. real.	3	3	7	6	—	3	17	5	—	—										
III. »	5	4	6	2	1	5	21	2	—	—										
II. »	5	7	6	3	1	3	21	4	—	—										
I. »	4	5	8	3	2	12	25	9	—	—										
La școala reală:											17	19	27	14	4	23	84	20	—	—
Cu totul la școlile medii:											84	104	112	54	19	52	348	73	1	—

f) STATISTICA ȘCOLELOR PRIMARE.

A. Școala primară de băieți.

a) Elevii înmatriculați după clasă și confesiune.

C l a s a	D u p ă c o n f e s i u n e			Numărul total
	gr.-or.	gr.-cat.	moz.	
I. A.	44	—	—	44
I. B.	44	—	—	44
II. A.	70	—	1	71
II. B.	71	—	—	71
III. A.	41	—	—	41
III. B.	42	—	—	42
IV.	56	—	—	56
Total :	368	—	1	369

b) După locul nașcerii.

Locul de unde ?	Numărul elevilor
Din orașul Brașov	348
» comit. »	3
» » Treiscaun.	4
» » Făgăraș	4
» » Tîrnăv.-mari	1
» » Huniedórei	1
» » Torontal	1
» România	7
Total :	369

c) După etate.

Ani împliniți	Numărul elevilor
6 ani	24
7 »	63
8 »	74
9 »	67
10 »	67
11 »	52
12 »	21
13 »	1
Total :	369

B. Școala primară de fete:

a) *Elevele înmatriculate după clase și confesiune.*

C l a s a	D u p ă c o n f e s i u n e			Numărul total
	gr.-or.	gr.-cat.	altă confes.	
I. A.	46	—	—	46
I. B.	30	—	—	30
II. A.	43	1	—	44
II. B.	39	—	—	39
III.	65	—	—	65
IV.	27	—	—	27
V.	16	1	—	17
Total:	266	2	—	268

b) *După locul nașterii.*

Locul de unde?	Numărul elevelor
Din orașul Brașov	242
» comitatul »	3
» » Treiscaun.	3
» » Făgăraș	4
» » Târnăv.	1
» » Sibiiului	2
» alte comitate	4
» România	8
» Bulgaria	1
Total:	268

c) *După etate.*

Ani împliniți	Numărul elevelor
6 ani	41
7 »	48
8 »	59
9 »	45
10 »	53
11 »	21
12 »	1
13 »	—
Total:	268

h) S u m a t o t a l ă

a școlarilor înmatriculați la școlile centrale a fost în anul școlar 1898—99 :

La gimnasiu	335
» școla reală	113
» » comercială	87
» » primară de băieți	369
» » primară de fete	268
» » de repetițiune (băieți)	33
» » de repetițiune (fete)	72
Suma . .	<u>1277</u>

Așadară față cu numărul de **1412** școlari din anul 1897—98 rezultă în anul de față o **decescere de 135** școlari.

Decrescerea numărului elevilor a fost în ăst an generală la școlile noastre centrale. Singur numai **gimnasiul** ne prezintă **un spor de 10 școlari** față cu cifra de 325 a școlarilor înmatriculați în anul precedent.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

17. Clasificațiunea

școlarilor din școlile medii la finea anului școl. 1898|99.

A) Gimnasiul.

Clasa I. gimnasială.

N u m e l e	Locul nașcerii	Confesiunea	Nota generală
1 Badea Vasilie	Brașov	gr. or.	nesuficient
2 Borzea Nicolae	Viștea de jos	» »	nesufic. (1, geogr.)
3 Bucșa Miron	Arini	» »	nesufic. (1, geogr.)
4 Budiu Constantin	Brașov	» »	bine
5 Bulmez Dumitru	Zărnești	» »	bine
6 Capătă Bucur	Șona	» »	bine
7 Cazacu Dumitru	Satulung	» »	fôrte bine*)
8 Chiroiu Ioan	Brașov	» »	bine
9 Cociș Tămaș	Vad	gr. cat.	suficient
10 Coltofean Valeriu	Brețcu	gr. or.	nesufic. (1, aritm.)
11 Cristof Teodor	Brașov	» »	bine
12 Dudescu Nicolae	Sohodol	» »	bine
13 Dumitrescu Petru	Budesci	» »	nesuficient (2)
14 Florea Valeriu	Brașov	» »	fôrte bine
15 Gămulea Aurel	»	» »	nesuficient (2)
16 Gămulea Romul	»	» »	nesuficient
17 Garoiu Stefan	Zărnești	» »	bine
18 Găvrus Radu	Satulung	» »	fôrte bine
19 Giuvelcă Dumitru	Brașov	» »	suficient
20 Goicea Andrei	Herman	» »	fôrte bine
21 Grünberg Sami	Moinești	mozaică	suficient
22 Irimie Ioan	Brașov	gr. or.	bine
23 Lemény Ioan	»	» »	suficient

*) Școlari, al căror nume s'a tipărit cu caractere mai pronunțate, au „fôrte bine” din tôte obiectele ordinare.

N u m e l e	Locul naşterii	Confesiunea	Nota generală
24 Lupan Ioan	Braşov	gr. or.	förte bine
25 Lupea Dumitru	Sărata	» »	bine
26 Maier Ieronim	Şercaia	gr. cat.	suficient
27 Manole Petru	Săcele	gr. or.	bine
28 Manu Ioan	Braşov	» »	förte bine
29 Micu Ioan	Feldiöra	» »	bine
30 Mocan Traian	Braşov	» »	förte bine
31 Moşoiu Moise	Şimon (Bran)	» »	suficient
32 Muşlea Constantin	Braşov	» »	bine
33 Nan Iancu	Zërneştî	» »	suficient
34 Neguţ Eugen	Braşov	» »	nesuficient
35 Nemţeanu Meier	Moineştî (Rom.)	mozaică	bine
36 Oancea Constant.	Braşov	gr. or.	bine
37 Panţu Nicolae	Bucuresci	» »	nesuficient
38 Papuc Constantin	Turcheş	» »	förte bine
39 Pascu George	Braşov	» »	nesufic. (1, aritm.)
40 Popa Ioan	Şinca-nouă	» »	förte bine
41 Rusu Nicolae	Braşov	» »	nesufic. (1, lat.)
42 Sēcărean Ioan	Chilia	» »	förte bine
43 Şenchea Nicolae	Zërneştî	» »	nesuficient (2)
44 Sfetea Constantin	Braşov	» »	bine
45 Sfetea Vasilie	»	» »	nesufic. (1, lat.)
46 Şofran Iancu	Rêşnov	» »	nesuficient
47 Sulică Dumitru	Braşov	» »	förte bine
48 Şurariu Victor	Preşmer	» »	förte bine
49 Tişca Silvius	Bran	» »	bine
50 Trandaburu Oprea	Purcăreni	» »	förte bine
51 Ursoiu Vas. (repet.)	Braşov	» »	nesuficient
52 Voicu Constantin	»	» »	nesuficient
53 Voina Traian	»	» »	bine
54 Zamfir George	»	» »	nesufic. (1, lat.)
55 Zavicî Stefan	Buzëu	» »	nesuficient

Clasa II. gimnasială.

N u m e l e	Locul naşterii	Confesiunea	Nota generală
1 Aron Iancu Emilian	Braşov	gr. or.	bine
2 Bărbat Ioan	Şercăiţa	» »	nesuficient
3 Boer Iacob	Vad	gr. cat.	bine
4 Boer Nicolae	Grid	gr. or.	nesufic. (1, lat.)
5 Borzea Pavel	Viştea inferioară	» »	suficient
6 Broju Ioan	Dêrste	» »	bine
7 Bucşa Macedon	Feleag	» »	nesufic. (1, aritm.)
8 Burs George	Ucea superioară	» »	nesuficient
9 Cenţu Moise	Şirnea (Bran)	» »	nesufic. (1, lat.)
10 Cernea Virgil	Cincu mare	gr. cat.	bine
11 Ciora Ioan	Dridif	gr. or.	bine
12 Cojan George	Peştera (Bran)	» »	bine
13 Coltofean Valeriu	Breţcu	» »	fôrte bine
14 Debu Petru	Şercăiţa	» »	bine
15 Dimian Spiridon	Breţcu	» »	fôrte bine
16 Doagă Petru	Reşiţa română	» »	suficient
17 Dobrin Aurel	Bucium	gr. cat.	suficient
18 Droc Bucur	Reşinari	gr. or.	bine
19 Fătuleţ George	Herman	» »	bine
20 Filip George	Satulung	» »	bine
21 Giurca Ilie	Streza-Cârţişóra	» »	suficient
22 Gurgău George	Satulung	» »	bine
23 Gurlea Achim	Ucea inferioară	» »	fôrte bine
24 Herdan Iacob	Ploesci	mosaică	bine
25 Ludu Ioan	Preşmer	gr. or.	suficient
26 Mănoiă Ioan	Şimon (Bran)	» »	nesuficient
27 Marin Ioan	Crizbav	» »	bine
28 Modroiă Ioan	Rêşnov	» »	fôrte bine
29 Morar George	Feldióra	» »	bine
30 Nistor Virgil	Arpătac	» »	fôrte bine
31 Novac Ioan	Şona	gr. cat.	nesuficient
32 Oană George	Streza-Cârţişóra	gr. or.	nesuficient
33 Pană Valeriu	Zêrneşti	» »	fôrte bine

N u m e l e	Locul naşcerii	Confesiunea	Nota generală
35 Plotogea Victor	Tohanul-noi	gr. or.	suficient
36 Pop Nicolae	Tohanul-vechiu	gr. cat.	suficient
37 Pop Ştefan	Uzon	gr. or.	bine
38 Popa Radu	Satulung	» »	suficient
39 Popea Nicolae	»	» »	bine
40 Popescu Mariu	Braşov	» »	bine
41 Puiu George	»	» »	nesuficient
42 Puşcar Trifon	Tohanul-noi	» »	nesufic. (1, magh.)
43 Reit Sextil	Pórta (Bran)	» »	suficient
44 Rozanis Marcu	Constanţa	mosaică	bine
45 Şandru Ioan	Viştea inferioară	gr. or.	suficient
46 Sêrbu Dumitru	Dêrste	» »	bine
47 Slăvescu Pantel.	Bucureşti	» »	bine
48 Soiu Dumitru	Rêşnov	» »	bine
49 Stoian Aurel	Bran	» »	bine
50 Tătulea Victor	Predeal (Bran)	» »	suficient
51 Tocanie Nicolae	Braşov	» »	nesufic. (1, aritm.)
52 Urdea Leonte	Grid	» »	nesuficient
53 Vas Alecsandru	Voila	» »	fôrte bine
54 Vidrighinescu Alex.	Turcheş	» »	bine
55 Voina Mircea	Braşov	» »	suficient

P r i v a t i ş t î .

1 Vasilie L. Lăzurean	Tereblecea	gr. or.	suficient
2 Pantilimon Bartol.	Bogata-Olteană	» »	suficient

Clasa III. gimnasială.

1 Baiulescu Emil	Braşov	gr. or.	fôrte bine
2 Bertian Vasile	Satulung	» »	fôrte bine
3 Boer Mateiŭ	Grid	» »	fôrte bine
4 Boer Nicolae	»	» »	bine
5 Brotea Ioan	Mateiaş	» »	bine
6 Bucşa Teofil	Şard	» »	suficient
7 Bucurenciŭ Sandu	Satulung	» »	bine
8 Budiu Paul	Braşov	» »	bine

N u m e l e	Locul naşterii	Confesiunea	Nota generală
9 Căndea Aldea	Corbi	gr. or.	förte bine
10 Cernea Ovid	Cincu mare	gr. cat.	förte bine
11 Chifa Alexandru	Turda	gr. or.	bine
12 Ciurea Ioachim	Moeciul infer.	» »	suficient
13 Comşa Dumitru	Satulung	» »	bine
14 Comşa Ioan	Zërneşti	» »	suficient
15 Crăciun Baiu	Zërneşti	» »	suficient
16 Cranga Ioan	Sân-Petru	» »	bine
17 Goicea Stefan	Herman	» »	suficient
18 Grecean Aurel	Chichiş	» »	bine
19 Ioanide Pericle	Cămpina	» »	bine
20 Iordache George	Braşov	» »	suficient
21 Iozon Emil	Tohanul-vechiu	gr. cat.	nesuficient
22 Jurcovan Vasile	Drăguş	gr. or.	bine
23 Măeruşan Corneliu	Măeruş	» »	suficient
24 Mănoiu George	Şimon (Bran)	» »	suficient
25 Meţian Ioan	Zërneşti	» »	nesufic. (1, germ.)
26 Moţoiu Alexandru	Turcheş	» »	suficient
27 Muntean Alex.	Braşov	» »	bine
28 Muntean Vasile	Sân-Petru	» »	nesuficient (2)
29 Muşat Aurel	Sămbăta infer.	» »	suficient
30 Muşlea Candid	Braşov	» »	bine
31 Nenciu Ioan	Pörta-Bran	» »	förte bine
32 Orghidan Dumitru	Braşov	» »	suficient
33 Orghidan Traian	»	» »	suficient
34 Panţu Ioan	Turcheş	» »	nesuficient
35 Pascu Ioan	Codlea	» »	förte bine
36 Popa Pompiliu	Veneţia inf.	» »	nesufic. (1, germ.)
37 Popescu Mircea	Braşov	» »	suficient
38 Prună Octavian	Vaida-Recea	gr. cat.	suficient
39 Puşcariu George	Şimon-Bran	gr. or.	bine
40 Şofran Dumitru	Adâncata (Rom.)	» »	nesufic. (1, aritm.)
41 Stancu Nicolae	Boroşneul-mic	» »	förte bine
42 Sulică Alexe	Turcheş	» »	förte bine
43 Tătulea Iosif	Bran	» »	suficient
44 Ţigoiu Ioan	Purcăreni	» »	nesuficient (2)

N u m e l e	Locul naşterii	Confesiunea	Nota generală
45 Todorache George	Holbav	gr. or.	nesuficient (2)
46 Vătăşan Ioan	Braşov	» »	suficient
47 Vlaicu Vasile	»	» »	fórté bine
48 Voina Ioan	Dêrste	» »	fórté bine

Clasa IV. gimnasială.

1 Băcilă Alexandru	Ucea inferióră	gr. or.	nesuficient (2)
2 Badiu Victor	Zërneştî	» »	bine
3 Boboia Alexandru	Veneţia super.	» »	nesufic. (1, algebr.)
4 Bogdan Aurel	Braşov	» »	suficient
5 Brotea Romul	Mateiaş	» »	suficient
6 Cârnu George	Purcăreni	» »	nesufic. (1, algebr.)
7 Caţaveiü Petru	Lisa	» »	nesuficient
8 Caţaveiü Vasile	»	» »	nesuficient
9 Coliban Mihail	Bucuresci	» »	nesufic. (1, lat.)
10 Cranga Vasile	Sân-Petru	» »	suficient
11 Davidescu Arseniu	Braşov	» »	suficient
12 Frâncu Dumitru	Comăna super.	» »	nesufic. (1, lat.)
13 Gămulea Traian	Braşov	» »	nesuficient
14 Garoiü Stefan	Zërneştî	» »	nesuficient
15 Giuglea George	Satulung	» »	fórté bine
16 Giurgiu Iancu	Purcăreni	» »	bine
17 Guguiian Laurian	Zërneştî	» »	suficient
18 Ilie Nicolae	»	» »	bine
19 Lacea Vasile	Braşov	» »	nesufic. (1, lat.)
20 Leucă Ioan	Bogata	» »	suficient
21 Literat Valeriu	Luţa	» »	suficient
22 Macaveiü Brutus	Bucium-Şasa	gr. cat.	suficient
23 Mardan Ioan	Sâmbăta super.	gr. or.	suficient
24 Negoescu George	Poiana-sărată	» »	nesufic. (1, magh.)
25 Niţescu Voicu	Turcheş	» »	fórté bine
26 Nóghia Ilariu	Bran (Pórta)	» »	suficient
27 Ola Victor	Întors.-Buzăului	» »	bine
28 Olariu Liviu	Sibiin	» »	nesufic. (1, magh.)
29 Oltean Romul	Dobîrlău	» »	nesuficient (2)

N u m e l e	Locul născerii	Confesiunea	Nota generală
30 Opreș Valeriu	Dridif	gr. cat.	suficient
31 Oratie Iacob	Zărnești	gr. or.	suficient
32 Păiș Iancu	Bacifalu	» »	suficient
33 Petrescu Horia	Brașov	» »	bine
34 Pop Vincențiu	Sâmbăta super.	» »	nesuficient (2)
35 Popovici Const.	Poiana sărată	» »	bine
36 Popovici Virgil	Dêrste	» »	nesufic. (1, geom.)
37 Șenchea Iancu	Zărnești	» »	nesuficient
38 Șolca George	Felmer	» »	bine
39 Sorescu Ovid	Brașov	» »	nesufic. (1, geom.)
40 Soricu Ioan	Satulung	» »	fôrte bine
41 Spêrchez Stefan	Zărnești	» »	suficient
42 Stelea George	Voivodenii-mici	» »	nesufic. (1, rom.)
43 Stoica Traian	Veneția infer.	» »	bine
44 Tăban George	Feldiôra	» »	nesuficient
45 Urdea Andrei	Grid	» »	suficient
46 Urian Samuil	Vad	gr. cat.	fôrte bine
47 Vas Dănilă	Voila	gr. or.	suficient
48 Zêrnovean Nicolae	Brașov	» »	nesufic. (1, lat.)

Clasa V. gimnasială.

1 Căldărea Ioan	Zărnești	gr. or.	fôrte bine
2 Cristodorescu I.	Craiova	» »	fôrte bine
3 Cucu Vasile	Ucea infer.	» »	fôrte bine
4 Curta Romul	Bundorf	» »	nesuficient (2)
5 Crăciun Eugen	Glimbóca	» »	nesuficient
6 Dan Stefan	Zărnești	» »	suficient
7 Dănilă George	Hunedóra	» »	suficient
8 Debu Vasile	Todorița	» »	suficient
9 Garoiu George	Zărnești	» »	bine
10 Grecean Ioan	Zizin	» »	fôrte bine
11 Guiman Ioan	Poiana Mărului	» »	suficient
12 Langa George	Meșindorf	» »	nesufic. (1, lat.)
13 Martinovici Const.	Topoloveț, mare	» »	fôrte bine
14 Nistor Pompiliu	Arpătac	» »	fôrte bine

N u m e l e	Locul nașterii	Confesiunea	Nota generală
15 Odor Matei	Turcheș	gr. or.	suficient
16 Oprean Aureliu	Dobra	» »	nesufic. (1, lat.)
17 Pop Victor	Uzon	» »	nesufic. (1, lat.)
18 Preda Dumitru	Brașov	» »	suficient
19 Pulca Romul	Ștena	» »	nesuficient
20 Preșmerean George	Brașov	» »	nesuficient (2)
21 Rădulet Matei	Berivoii-mari	» »	suficient
22 Rafiroiu Ioan	Arpădac	» »	bine
23 Sasu Dănilă	Hurez	gr. cat.	nesufic. (1, magh.)
24 Șenchea Aurel	Zărnești	gr. or.	nesuficient
25 Sporea Ioan	Vama-Buzăului	» »	nesuficient (2)
26 Stinghe Nicolae	Brașov	» »	förte bine
27 Stoica Emilian	Veneția infer.	» »	suficient
28 Stoica Victor	» »	» »	suficient
29 Sulică Constant.	Brașov	» »	förte bine
30 Ticușean Eremie	Întors.-Buzăului	» »	nesufic. (1, lat.)
31 Tohănean Ioan	Satulung	» »	förte bine
32 Vlad Aurel	Șaldorf	» »	nesufic. (1, mat.)

Clasa VI. gimnasială.

1 Albu Cornel	Brad	gr. or.	suficient
2 Boambăn Ioan	Brașov	» »	nesuficient (2)
3 Bude Octaviu	Zărnești	» »	bine
4 Cocan Ilariu	Mândra	» »	suficient
5 Constantin Nicolae	Brașov	» »	nesuficient
6 Danielopol Nic.	Brașov	» »	bine
7 David Demian	Bucium-Isbita	» »	förte bine
8 Giurca Ioan	Colun	» »	suficient
9 Glăjariu Vasile	Bod	» »	bine
10 Golea George	Satulung	» »	nesufic. (1, mat.)
11 Grecean Dumitru	Mărtănuș	» »	förte bine
12 Gușăilă N. Pavel	Pojorta	gr. cat.	förte bine
13 Imbroane Avram	Coșteiu	gr. or.	förte bine
14 Mircan Stefan	Turcheș	» »	förte bine
15 Moldovenescu Mir.	Tohanul-noi	» »	suficient

N u m e l e	Locul naşterii	Confesiunea	Nota generală
16 Motóscă Vasile	Heghig	gr. or.	fórté bine
17 Navrea George	Braşov	» »	suficient
18 Neguţ Vasilie	»	» »	bine
19 Nicórá Mateiú	Rucăr	» »	nesufic. (1, germ.)
20 Oancea Aurel	Braşov	» »	bine
21 Pascu Stefan	Comloşul mare	gr. cat.	bine
22 Perian Nicolae	Selişte (Huned.)	gr. or.	nesufic. (1, germ.)
23 Perian Remus	Criscior	» »	suficient
24 Perian Romul	»	» »	suficient
25 Popa George	Satulung	» »	suficient
26 Popovič Iosif	Sân-Georgiú	» »	nesufic. (1, rom.)
27 Popp Caius	Braşov	» »	suficient
28 Pralea Victor	Breaza	» »	suficient
29 Russu Ilariu	Budiul de Câmp.	gr. cat.	suficient
30 Sbărcea Aurel	Topliţa rom.	» »	suficient
31 Stănescu Mihail	Braşov	gr. or.	fórté bine
32 Stinghe Radu	»	» »	nesuficient

P r i v a t i ş t î .

1 Popovič Ioan	Iaz	gr. or.	suficient
2 Stănilă Ioan	Vale	» »	suficient

Clasa VII. gimnasială.

1 Bena Augustin	Pianul de jos	gr. or.	nesufic. (1, elina.)
2 Blaga Tit Liviu	Lancrăm	» »	fórté bine
3 Calefariu Liviu	Selişte	» »	bine
4 Cernea Octavian	Cincul mare	gr. cat.	bine
5 Cipka Gustav	Tiszolcz	ev. lut.	bine
6 Crăciu Samson	Surducul mic	gr. or.	bine
7 Curta Eugen	Bundorf	» »	bine
8 Damian Ioan	Hertegani	» »	suficient
9 Furnică Nicolae	Braşov	» »	suficient
10 Găvruş Ioan	Satulung	» »	bine
11 Gërda George	Monoştor	» »	fórté bine

N u m e l e	Locul nașterii	Confesiunea	Nota generală
12 Ghidiu Titu	Caransebeș	gr. or.	bine
13 Iarca Traian	Turcheș	" "	fórté bine
14 Lupșan Ioan	Brașov	" "	suficient
15 Minea Ilie	Turcheș	" "	fórté bine
16 Moga Constant.	Vâlcele	" "	fórté bine
17 Moldovan Iovian	Șinca vechiă	gr. cat.	bine
18 Morariu Ioan	Ștena	gr. or.	suficient
19 Murășan Octavian	Sas-Șebeș	" "	nesuficient
20 Nemeș Iuliu	Brașov	" "	suficient
21 Nistor Aurel	Arpădac	" "	fórté bine
22 Orghidan Nicolae	Brașov	" "	nesuficient (2)
23 Pop Brutus	Orăștie	" "	nesuficient (2)
24 Popa George	Lisa	" "	bine
25 Purece Dumitru	Budila	" "	nesufic. (1, mat.)
26 Suciu Traian	Bogata	" "	fórté bine
27 Șoneriu Nicolae	Brașov	" "	bine

Clasa VIII. gimnasială.

1 Banciú Vladim.	Satulung	gr. or.	fórté bine
2 Bârsan Iosif	Șinca vechiă	gr. cat.	nesufic. (1, germ.)
3 Beleuță Ilie	Mândra	gr. or.	bine
4 Borcia Dumitru	Seliște	" "	suficient
5 Chiroiu Vasile	Banat-Comloș	" "	nesufic. (1, elină)
6 Dobrean Mihail	Tulgheș	gr. cat.	bine
7 Ganea George	Lisa	gr. or.	fórté bine
8 Gomboș Iuliu	Vidra de sus	" "	suficient
9 Heesko Iulius	Hadrusbánya	ev. lüt.	bine
10 Indrieș Sabin	Baia de Criș	gr. or.	bine
11 Iuga Cloșca Iustin	Figa	gr. cat.	suficient
12 Kovac Ivan	Lucoviste	evangel.	fórté bine
13 Popa Alexandru	Lisa	gr. or.	fórté bine
14 Potcová Ciprian	Vlădeni	" "	fórté bine
15 Constantin Proca	Rișnov	" "	bine
16 Sbârcea Const.	Toplița	gr. cat.	bine

N u m e l e	Locul naşcerii	Confesiunea	Nota generală
17 Sbârcea Simion	Topliţa	gr. cat.	fórté bine
18 Sorescu Mircea	Braşov	gr. or.	suficient
19 Şortan Ioan	Sohodol	" "	suficient
20 Stoica Dionisie	Rotbav	" "	fórté bine
21 Tocitu George	Purcăreni	" "	fórté bine
22 Tulbure George	Hălmeag	" "	fórté bine

B) Şc ó l a r e a l ă .

Clasa I. reală.

N u m e l e	Locul naşcerii	Confesiunea	Nota generală
1 Badiu Valer	Zerneşti	gr. or.	bine
2 Barbu Nicolae	Braşov	" "	suficient
3 Bobancu Const.	"	" "	bine
4 Bureţia George	"	" "	bine
5 Căpătină Florea	"	" "	fórté bine
6 Carabela Alexand.	Cernatu	" "	nesuficient
7 Cârnu Emanoil	Purcăreni	" "	suficient
8 Comşa Ioan	Satulung	" "	nesuficient
9 Cristof Ioan	Braşov	" "	nesuficient
10 Dinescu Const.	Albeşti (Rom.)	" "	nesuficient
11 Fulea Octavian	Hăghig	" "	suficient
12 Gal George	Braşov	" "	suficient
13 Gămulea Vasilie	"	" "	nesuficient
14 Gârnet Nicolae	"	" "	suficient
15 Gligore Andrei	Zerneşti	" "	nesufic. (1, rom.)
16 Mănilă Stan	"	" "	suficient
17 Mandaiu Ioan	Satulung	" "	suficient
18 Manole Petru	Bacifalu	" "	fórté bine

N u m e l e	Locul .nasterii	Confesiunea	Nota generală
19 Neguț Petru	Covasna	gr. or.	nesuficient
20 Nicolau Nicolae	Predeal (Rom.)	" "	nesuficient
21 Olariu Ioan	Satulung	" "	nesufic. (1, magh.)
22 Pavel Octavian	Arpașul inferior	" "	nesuficient (2)
23 Perșinar Const.	Brașov	" "	nesuficient
24 Pricu Nicolae	"	" "	nesufic. (1, magh.)
25 Purcărea Traian	"	" "	nesuficient
26 Roșculeț Iuliu	Satulung	" "	bine
27 Rosner Beniamin	Adjud (Rom.)	mosaică	förte bine
28 Șader Herman	Dor.-Vatra (Bucu.)	"	nesufic. (1, magh.)
29 Șader Max	" "	"	suficient
30 Stinghe Arsenie	Brașov	gr. or.	nesuficient
31 Străvoiu Ioan	Zărnești	" "	nesuficient
32 Stroie George	Bacifalu	" "	förte bine
33 Tabacu Alexandru	Târlungeni	" "	bine
34 Teodorescu Iordan	București (Rom.)	" "	nesuficient

Clasa II. reală.

1 Boroș Ioan	Satulung	gr. or.	nesuficient
2 Bratu Ioan	Cernat	" "	suficient
3 Coleșa Valeriu	Brașov	" "	nesuficient
4 Comșa Pompiliu	Zărnești	" "	suficient
5 Cosma Corneliu	Miko-Ujfalu	" "	nesuficient
6 Crețar Virgil	Bod	" "	suficient
7 Grama Matei	Purcăreni	" "	nesufic. (1, germ.)
8 Ianopulo Pericle	Buzeu (Rom.)	" "	förte bine
9 Kürty Miltiade	Jilavele (Rom.)	" "	nesufic. (1, geogr.)
10 Maftai Ioan	Paloș	" "	förte bine
11 Minișcă Ioan	Poiana sărată	" "	suficient
12 Muntean Ioan	București	" "	förte bine
13 Negrea Ioan	Pojorta	gr. cat.	suficient
14 Părvu Nicolae	Măieruș	gr. or.	bine
15 Pop Valeriu	Vad	gr. cat.	förte bine
16 Popescu Grigore	Pietrosița (Rom.)	gr. or.	förte bine

N u m e l e	Locul nașterii	Confesiunea	Nota generală
17 Popescu Toma	Pietroșița (Rom.)	gr. or.	bine
18 Popică George	Covasna	" "	nesufic. (1, aritm.)
19 Popovič George	Hărman	" "	bine
20 Roșculeț George	Satulung	" "	suficient
21 Săcărean Stefan	Kilia (Rusia)	" "	bine
22 Suciu Nicolae	Bogata	" "	bine
23 Teodorescu Const.	Câmpina (Rom.)	" "	bine
24 Vlădărean Ioan	Brașov	" "	bine
25 Vintilă George	Râșnov	" "	nesuficient (2)

Clasa III. reală.

1 Aldea Nicolae	Satulung	gr. or.	nesuficient
2 Aldea Victor	"	" "	nesuficient
3 Bărbier Vasilie	Brașov	" "	suficient
4 Bogdan George	"	" "	bine
5 Borcoman George	Ștena	" "	suficient
6 Cietiu Iosif	Săscior	gr. cat.	nesuficient
7 Ciocoiu Vasilie	Râșnov	gr. or.	förte bine
8 Crăciun Nicolae	Zărnești	" "	bine
9 Dan Nicolae	"	" "	bine
10 Gușu Andreiu	Brașov	" "	nesuficient
11 Ilie Ioan	Zărnești	" "	förte bine
12 Lazea Cornel	Netot	gr. cat.	suficient
13 Lupșan Aurel	Brașov	gr. or.	nesufic. (1, geom.)
14 Lupan Dumitru	"	" "	nesufic. (1, geom.)
15 Nișcov Teodor	Zărnești	" "	suficient
16 Odor Alexe	Turcheș	" "	suficient
17 Odor Radu	"	" "	förte bine
18 Peteu Ioan	"	" "	suficient
19 Stoică Emanuil	Rotbav	" "	förte bine
20 Tampa Ioan	Hăghig	" "	bine
21 Tomas Iloria	Tohanul vechiu	gr. cat.	nesuficient
22 Țirea Nicolae	Brașov	gr. or.	förte bine
23 Vlaicu Nicolae	"	" "	nesuficient (2)

Clasa IV. reală.

N u m e l e	Locul nașterii	Confesiunea	Nota generală
1 Anghel Moise	Tohanul-noș	gr. or.	förte bine
2 Baboie George	Brașov	" "	bine
3 Bumbea Ioan	"	" "	förte bine
4 Constantin Nic.	Turcheș	" "	suficient
5 Dimă Ioan	Covasna	" "	nesufic. (1, aritm.)
6 Dîmboiă Vincențiu	Rîușor	" "	nesufic. (1, geom.)
7 Govna George	Brașov	" "	nesufic. (1, geom.)
8 Manea Alexe	Covasna	" "	förte bine
9 Moroian Radu	Turcheș	" "	suficient
10 Neguț Octavian	Brașov	" "	suficient
11 Nicolau Dumitru	Sinaia (Rom.)	" "	nesuficient
12 Olariu George	Lișneu	" "	nesuficient
13 Orghidan Traian	Brașov	" "	suficient
14 Popică Nicolae	Covasna	" "	bine
15 Popper Artur	București	mosaic	nesuficient
16 Proca Stefan	Cristian	gr. or.	suficient
17 Radu Ilie	Lișneu	gr. cat.	suficient
18 Rădulescu Ioan	Slănic (Rom.)	gr. or.	nesufic. (1, magh.)
19 Renghea Iosif	Rêșnov	" "	bine
20 Stinghe George	Brașov	" "	nesufic. (1, magh.)
21 Tocanie George	Pitești	" "	nesufic. (1, magh.)
22 Verzea Irimie	Satulung	" "	suficient

18. Lista premiaților din școlile medii.

- I. gimn. 1. Dumitru Cazac. 2. Radu Găvrus. 3. Dumitru Sulică.
- II. „ 1. Virgil Nistor.
- III. „ 1. Vasilie Vlaicu. 2. Matei Boer. 3. Nicolae Stancu.
- IV. „ 1. Samuilă Urian.
- V. „ 1. Ioan Christodorescu. 2. Constantin Sulică. 3. Ioan Tohăneanu. 4. Pompiliu Nistor.
- VI. „ 1. Demian David. 2. Mihail Stănescu. 3. Pavel Gușeală Negrea.
- VII. „ ~~1. Ilie Mincea.~~ 2. Constantin Moga. 3. Traian Suciș. 4. George Gârdea.
- I. reală. 1. Petru Manole.
- II. „ 1. Grigorie Popescu. 2. Ioan Mașteiș.
- III. „ 1. Radu Odor. 2. Ioan Ilie.
- IV. „ 1. Alecse Manea.

CUPRINSUL.

I. Conferențele pedagogice.

	Pag.
Despre jocurile de băieți, de <i>Petru Roșca</i>	1
Chestiunea locului de patinat, de <i>Petru Roșca</i>	23
I. Petran: Gramatica română, recens., de <i>N. Bogdan</i>	27
Pomp. Grigoriță: Geografia, recens., de <i>D. Lupan</i>	30
Dr. Ios. Blaga: Teoria dramei, recens., de <i>A. Bârseanu</i>	34
Planul de învățământ al limbei maghiare	37

II. Adaus.

† Dr. Vasilie Glodariu	41
Înființarea mesei studenților	53

III. Date școlare.

1. Personalul didactic	75
2. Schimbări în corpul didactic	81
3. Materialul propus în anul școl. 1898—99	82
4. Lucrări script. din limba română	105
5. Temele lucrate la examen. script. de maturitate	106
6. Reforme, ajustări și inovațiuni	107
7. Mijloce de învățământ	109
8. Fonduri administrate de corpul profesoral	121
9. Societatea de lectură a studenților	126
10. Stipendiști	136
11. Școala elementară capitală	137
12. Acte și decizii principiale	141
13. Notițe istorice din viața școlară	148
14. Examenul de maturitate	153
15. Înscriere pentru anul viitor	155
16. Date statistice	156
17. Clasificarea școlărilor	164
18. Lista premiazilor	178

E R R A T A.

La pag. 80 numărul orelor pe săptămână la Dl profesor de cântări Timotei Popovici este din eroré indicat cu 12 ore, în loc de 16 ore.

La pag. 160. în datele statistice dela școala reală, în cl. I. reală numărul nesuficienților din 1 obiect este de 4 (nu: 3), ér al celor din 2 obiecte de 1 (nu: 2).